

18. İMAM HATİPLİLER KURULTAYI

önder¹⁹⁵⁸
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*adalet ve
merhametle*

18. İMAM HATIPLİLER
KURULTAYI

KÜNYE

Eserin Adı

18. İmam Hatipliler Kurultayı

ÖNDER İmam Hatipliler Derneği

Adına İmtiyaz Sahibi

Abdullah Ceylan

Yayın Yönetmeni

İslam Şensöz

Editör

Emeti Saruhan

Tasarım

Enes Malik Kılıç

Baskı

İstanbul, 2021

İletişim

Akşemseddin Mahallesi,

Şair Fuzuli Sokak. No: 22

Fatih - İstanbul

T: 0212 5211958

önder¹⁹⁵⁸
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

*adalet ve
merhametle*

SUNUŞ

Kıymetli Dostlar,

ÖNDER'in 1958 yılında kurulduğu ilk günden beri attığımız her adım ihlas ve samimiyetle atılıyor, yaptığımız işlerde hak rızasını kazanmayı tüm gaye ve emellerin önüne koyuyoruz.

Büyüklerimiz, zor zamanlarda derneğimizi kurup imam hatiplerin ve gençlerimizin haklarını savundular, toplumsal hak mücadelesi alanında dimdik durdular. Yasaklar, engeller, negatif muameleler onları yıldırmadı. Ülkemizin gençleri iyi bir eğitim alsın, o eğitimi alırken vatanını milletini sevsin, Allah'a iyi kul, Resulüne iyi ümmet olsunlar diye çabaladılar.

Halis niyetlerle, sevgiyle, muhabbetle geldi bu hareket bugünlere. Kökünü maziden, medeniyetimizin dinamiklerinden aldığımız bu dava, dün olduğu gibi bugün de samimiyetle, azimle ve gayretle omuzlar üzerinde yükseliyor. Bugün burada bizler bu duygularla üzerimize düşen vazifeyi yerine getiriyorsak, bizden sonrakiler de tıpkı büyüklerimiz gibi aynı samimiyetle, vefakar ve fedakar çalışmalarla yolumuzu, çizgimizi devam ettirecek.

ÖNDER olarak milyonları bulan büyük bir ailenin fertlerine yönelik; programlar, organizasyonlar, etkinlikler, eğitim çalışmaları, buluşmalar, kamplar gibi onlarca güzel çalışmaya imza atıyoruz. Bu çalışmalardan biri de geleneksel hale getirdiğimiz İmam Hatipliler Kurultayları. Her yıl bir şiar belirleyip, o şiar çerçevesinde kendimize, camiamıza, ülkemize, milletimize ve insanlığa sözümüzü söylüyor, yine su söz çerçevesinde özümzeye dönüp kendimize çeki düzen veriyoruz.

Şiarlarımız şekillendirdi bizi, gücümüze güç kattı, inancımızı ve azmimizi artırdı. Bu yıl da 18. İmam Hatipliler Kurultayımızı Aksaray'da yaparken "Adalet ve Merhametle" şiarıyla yola çıktık. Birbirinden değerli hocalarımız hayatın her alanında adalet ve merhamet kavramlarının nasıl yer alacağını anlattı, Hz. Adem'le başlayan, Hz. İbrahim ve Hz. Peygamber ile devam eden, Hz. Ömer'le hayatımızın en ince noktasına kadar yer eden geleneği bizlere taşıdı.

Bir kez daha gönüllerimiz mest oldu, bir kez daha zihnimiz, kalbimiz mutmain oldu. Bu defa da çıktığımız yolda adalet ve merhamet şiarıyla kapılarımızı sonuna kadar aralayıp insanlığa faydalı işler yapmak üzere niyetimizi tazeliyoruz.

Bugün, 63 yılda geldiğimiz bu çizgide, daha çok emekle, daha çok çabayla, daha çok gönüllülükle nice 63 yıllara ulaşmayı ümit ediyoruz.

Abdullah Ceylan
ÖNDER Genel Başkanı

önder¹⁹⁵⁸
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

*adalet ve
merhametle*

18. İMAM HATIPLİLER
KURULTAYI

18. İMAM HATIPLİLER
KURULTAYI

AÇILIŞ OTURUMU

YILMAZ AKBULUT
AKSARAY ÖNDER BAŞKANI

Sayın AK Parti Genel Başkan Vekilim, Adalet Bakanım, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanım, Siyasi Partilerimizin Genel Başkan Yardımcıları, Bakan Yardımcıları, Valilerim, Milletvekillerim, Belediye Başkanlarım, Rektörüm, ÖNDER Genel Başkanım ve Kıymetli Yol Arkadaşım, Siyasi Partilerimizin İl Başkanları, STK Başkanlarımız, Geleceğimizin Teminatı Kıymetli Gençler; evliyalar, salihler, erenler diyarı; Somuncu Baba'nın, Cemaleddin Aksarayi'nin, Yusuf Hakiki Baba'nın, Tapduk Emre'nin, Yunus Emre'nin şehri, Daru'l Zafer, Daru'l Cihat, Şehr-i Süleha Aksaray'ımıza hoş geldiniz, şerefler verdiniz.

İmam hatipliler; milletimizin yüreğindeki inancın, mücadele ruhunun, azminin, duasının ve umudunun neslidir. Anadolu'nun saf, temiz geleneğinin ve düşüncesinin yansımasıdır. Milletimizin ruh köküdür. İmam hatipler var olduğu günden beri en zor zamanlarında bile vatanına, milletine, devletine hizmette hiçbir fedakarlıktan geri durmamış ve hayatları her daim mücadele ile geçmiştir. Bizler de bir imam hatipli olarak devraldığımız bu mirası gelecek nesillere bırakmak adına var gücümüzle çalışacağız.

Her şart ve koşullarda imam hatipli kardeşlerimizi yalnız bırakmayan Reis-i Cumhurbaşamız, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, tüm imam hatipli kardeşlerimiz ve ağabeylerimiz adına sizlerin huzurunda şükranlarımı sunuyorum. Bu duygu ve düşüncelerle 18. İmam Hatipliler Kurultayı'nızın hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

YUSUF ŞAHİN
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

Aksaray'ımıza hoş geldiniz. Sizi üniversitemizde ağırlamaktan ve bu programa ev sahipliği yapmaktan dolayı çok mutluyuz. Kurultayımız hayırlara vesile olsun inşallah. (İşaret diliyle selamlama yaptı.)

önder
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

*adalet ve
merhametle*

DR. EVREN DİNÇER
AKSARAY BELEDİYE BAŞKANI

Sayın Genel Başkan Vekilim, Adalet Bakanım, Valilerim, Milletvekillerim, Bakan Yardımcılarım, Saadet Partisi Başkan Yardımcımız, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanımız, Siyasi Partilerimizin Değerli Temsilcileri, Çok Değerli ÖNDER Mensupları, Aksaraylı Hemşehrilerimiz, Basın Mensuplarımız; hepiniz Aksaray'ımıza hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Üstat Necip Fazıl diyor ki, "Tomurcuk derdinde olmayan ağaç odundur." Üstat ve manevi büyüklerimizin yetiştirmiş olduğu bu tomurcuklar zamanla fidan oldular, ağaç oldular, çınar oldular ve şimdi bizler de onların gölgesi altında hizmet etmeye çalışıyoruz. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere; burada bulunan Sayın Genel Başkan Vekilimiz, Adalet Bakanımız, Genel Başkanlarımız ve Değerli Büyüklerimiz de bunun güzel bir örneğini oluşturuyorlar. Biz de bunların gölgesi ve çatısı altında hizmetlerimize devam etmeyi düşünüyoruz.

ÖNDER 18. İmam Hatipliler Kurultayı'mızın da Aksaray'da düzenlenmesinden dolayı, organizasyon heyetine teşekkür ediyorum. Siz güzel hemşehrilerimizi, yurttaşlarımızı Aksaray'a getirip bizlerle buluşturdıkları için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Hepinize saygılar, hürmetler sunuyorum. Allah'a emanet olun.

Çok Değerli ÖNDER Genel Başkanımız ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Kıymetli Bakanımız, Siyasi Partilerin ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Kıymetli Temsilcileri, Ülkemizin Bütün Şehirlerinden Buraya Kadar Teşrif Eden, İmam Hatip Misyonuna ve Davasına Gönül Vermiş, Emek Vermiş Çok Saygıdeğer Katılımcılar, Dostlarımız, Gönüldaşlarımız; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Esselamü Aleyküm.

Geleceğe ışık tutacak olan bu 18. İmam Hatipliler Kurultayımızın hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. Bir imam hatip lisesi mezunu olarak burada bulunmanın bahtiyarlığı içerisinde olduğumu belirtmek istiyorum. Bu vesileyle nazik davetleri ve bu kıymetli organizasyonları için ÖNDER Genel Başkanı Abdullah Ceylan'a ve Yönetim Kurulu üyelerine Saadet Partisi camiası adına çok teşekkür ediyorum.

Yaşamış olduğumuz coğrafyada, bulunmuş olduğumuz bu topraklarda bizim hamurumuz değerlerimizle birlikte karılmıştır. Hiç şüphesiz bu mayanın tutmasında imam hatiplerimizin yeri büyük öneme haizdir. İmam hatiplilerin hayatın her alanında olmaları, özellikle yüksek bürokraside yaygın ve yoğunluklu olarak bulunmaları şüphesiz 21. yüzyıldaki en büyük kazanımlarımızdandır. Bu vesileyle imam hatiplilerin bu günlere gelmesinde zerrece emeği bulunan herkese şükranlarımı sunuyorum.

Şimdi bu varoluşumuzu imam hatiplilerin iyiyi, doğruyu, güzeli, faydalıyı, adaleti, merhameti yaşama ve yaygınlaştırmada da öncü olma ve değerlerimizi kamil manada temsil ederek güçlendirme zamanıdır. Hani Hz. Nebi için "Onun ahlakı nasıldı?" diye sorulduğunda "O yaşayan bir Kur'an'dı" denildiği gibi, imam hatiplilerin hayatın her alanında varlığı bu misyon üzerinden hep birlikte başarmak ve taçlandırmak durumundayız. Geçmişten bugüne varlığımızın, tebliğimizin önemi çok büyüktü. Şimdi temsilimizin ve uygulamamızın önemi çok büyük. İfade edildiği üzere "geçmişte İslam, İslam alimlerinin dili ile mi yayılmıştır yoksa İslam tacirlerinin elleriyle mi?" El cevap: İslam, İslam tacirlerinin elleriyle yayılmıştır. Çünkü onlar gittikleri yere ilk önce ahlaklarını, sonra ticaretlerini götürmüşlerdi.

FATİH AYDIN
SAADET PARTİSİ GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Bugün hem İslam coğrafyasında hem de bütün dünyada yaşanan krizleri iliklerimize kadar hissediyoruz. Böylesi bir çağda önce yaşadığımızla örnek olacak, sonrasında hem İslam dünyasının hem de insanlığın ihtiyaç duyduğu barış, huzur, güven iklimini temin edecek; adaletin ve merhametin hakim olduğu yeni bir dünyayı inşa edecek fikirsel kalkınmanın temellerini atacağız. Geçmişte bilim ve felsefe dünyasına yön vermiş, dünyayı ışıyla aydınlatmış olan İslam düşüncesinin yeniden filizlenmesi ve yeşermesi Türkiye'nin entelektüel kapasitesine ve tarihsel büyüklüğüne nasip olacaktır diye düşünüyorum.

Gençlerimizin hem yeni teknolojilere ve fikirlere uyumlu bir şekilde geleceğe hazırlanması, hem de milli ve manevi değerlere sahip bir şekilde yetişmesi ülkemizin ve İslam dünyasının geleceğine yapılabilecek en büyük yatırımlardandır. İmam hatipte bu idealle yetişen ve yetişecek olan kuşaklar, inanıyorum ki İslam dünyasının ihtiyaç duyduğu maddi ve manevi kalkınmaya yön verecek; ortaya konulan hedefleri bir bir gerçekleştirecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle kurultayımızın tekraren hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Saygıdeğer Genel Başkan Vekilim, Çok Değerli Bakanım, Çok Kıymetli Hazırın, Hanımefendiler, Beyefendiler; herkesi sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum. Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekatuhu.

Sayın Genel Başkan Vekilim, tesadüf bu sene Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde de "merhamet" temalı bir anma yapmıştık. Müsaadenizle vakıfları da yakından ilgilendiren edebiyatımızdan, tarihimizden kısa bir hikayeyi nakletmek; bu vesileyle ortama kültürümüzden bir anlatıyı sunmayı arzu ediyorum.

Ahmet Haşim bir gün Bursa'ya gitmek ister. Bursa'nın tarihi mekanlarını, kültürünü, sanatını, çinilerini, oymalarını görmek için tetkike gider. Mekanları gezer; Hüdavendigar Türbe'sini, Yeşil Cami'yi, nakışları ve oymaları görür. Çevresiyle muhabbet ederken derler ki, "Bursa'yı çok seven, buraya aşık, Türk kültürünü yakından takip eden bir Türk muhibbi var onu ziyaret edin. Ahmet Haşim onu ziyaret eder evinde. Adam uzun uzun Türk kültürünü, tarihini, merhametini anlatır ve konağını Ahmet Haşim'e gezdirmek ister. Oda oda dolaşır, çinileri anlatır. Evin bir bölümüne geldiğinde der ki, "İşte burası da Gurabahane-i Laklakan."

İhtiyarın Gurabahane-i Laklakan'ı gösterdikten sonraki kısmı Ahmet Haşim'in ağzından naklediyorum: "İşte Gurabahane-i Laklakan" dedi. Bilmem Bursa'yı gezerken gördünüz mü? Haffaflar, ayakkabıcılar çarşısının ortasında bir meydan var. Bu meydan hastalıklı bazı hayvanların daru'l acezesidir. Düşkünlerin sığınma evidir. Kanadı bacağı kırık leylekler, bunamış kargalar, kör ve sağır baykuşlar burada halkın sadakasıyla beslenir.

Haffaf esnafının aylıkla tuttuğu, belki yüz yaşında, baktığı leylekler kadar yaşlı olan bir ihtiyar, toplanan sadaka parası ile her gün işkembe alır, temizler, parçalar ve insan merhametine sığınan bu zavallı hasta kuşlara dağıtır. Sakat leyleklerden bir-iki tanesini buraya aldım. Ben de artık bir ihtiyar sakat leylekten başka neyim? Bu köşe onların ve benim için bir gurabahanedir. Son günlerimizi burada birlikte yaşayıp öleceğiz.

AHMET MİSBAH DEMİRCAN
KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI

İşte bu bölüme onun için Gurabahane-i Lak-lakan dedim.

Bugünün teması merhametti. Biz de Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak bu sene “merhamet” temasını işlerken dedik ki, “merhametin kuş dili.” Bu kainatta merhamet olmadan adalet de olmaz. Bu hikayeyi naklettikten sonra son cümlemi de arz etmek istiyorum. Gençliğimiz bu hikayelerle, bizim toplumumuzun hikayeleriyle aidiyet kurduğu sürece güvenini tazelayecektir. Burada bulunan kıymetli STK’larla zaman zaman buluşuyoruz ve şunu söylüyoruz, “Okullarımıza yardımcı olmalısınız ve yardımınız kültür hayatını, şehirlerimizdeki tarihi mekanlarımızı ve o mekanlar üzerinden yaşanmış medeniyetimizi-kültürümüzü anlatan hikayeleri gençlerimize anlatabildiğimiz sürece onları kültürümüzle bütünleştirmiş, aidiyet oluşturmuş ve onlara güven telkin etmiş oluruz.

Bu duygu ve düşüncelerle bu kurultayın hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, emeği geçen herkesi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Sayın Genel Başkan Vekilim, Kıymetli Bakanım, Sayın Valim, Değerli Misafirler; hepinizi sözlerimin başında saygıyla, hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. Sayın Bakanımız Mehmet Kasapoğlu’nun da selamlarını, sevgilerini ve saygılarını iletiyorum.

ÖNDER İmam Hatipliler Derneği’mizin düzenlemiş olduğu kurultayımızın hayırlara vesile olmasını canı gönülden temenni ediyorum. Tema olarak “adalet ve merhamet” temasını işleyeceğiz. Birbiriyle iç içe geçmiş, bazen birbiriyle tenakuz ifade edecek, bazen de birbiriyle mütemmim cüz haline gelecek iki kavramı, iki temayı bir arada değerlendireceğiz. Çok kıymetli hatipler var, çok değerli konular işleyecek hocalarımız var. Herkese de bu kıymetli heyeti selamlama şansı sunmak üzere söz verildiği için, benden sonra gelecek kıymetli hatiplere de söz imkanı sağlanması açısından selamlama şeklinde bir konuşmayla tamamlamak istiyorum.

Toplantının hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum. Çok değerli konuşmacılar ve çok değerli konu başlıkları var. Fırsat buldukça da tamamını takip edeceğimizi ifade etmek istiyorum. Ev sahipliğinden dolayı Aksaray valimizin şahsında bütün Aksaray’a, kıymetli hemşehrilerimize selam ve hürmetlerimi arz ediyorum. Tekrar hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, saygı ve hürmetlerimi arz ediyorum.

İHSAN SELİM BAYDAŞ

GENÇLİK VE SPOR BAKAN YARDIMCISI

PROF. DR. AHMET EMRE BİLGİLİ
MİLLİ EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI

Bismillahirrahmanirrahim. Sayın Bakanım, Genel Başkan Vekilimiz, Genel Başkanımız, Valimiz, Rektörümüz ve Tüm İmam Hatip Camiası; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Milli Eğitim Bakanlığı olarak imam hatipler bizim bir eğitim kurumumuz. Bu nedenle yaklaşık 4-5 dakikanızı almak istiyorum müsaadenizle. İstanbul'dan sabah geldim. Uçakta imam hatiplerle ilgili kendi muhayyilemde var olan birkaç not aldım. Onları sizlerle paylaşmak istiyorum. Öncelikle imam hatipler oldukça tartışmalı, sosyal ve siyasi tarihimiz açısından hiçbir şekilde gündemden düşmeyen bir olay olarak varlığını sürdürmeye mecbur kalmıştır. Üniversite sınavlarında gösterdiği performans kimilerince yadırganabilir. Kimse-nin gözünden kaçmayan başarısına sık sık atıfta bulunulması ilginç bulunabilir.

Oysa imam hatipler, bir misyon hareketi olarak her zaman mensuplarının asla kabul edemeyeceği suçlamalara, imalara ve iftiralara maruz kalmıştır. Bugün en basitinden en görkemlisine kadar her başarısını kayıt altına alma çabası da işte bu dışlamalardan dolayıdır. Bugün diğer okullarımızla aynı tedrisata sahip olarak birlik ve beraberliğimizi güçlendirici bir müessese olarak hepimiz için onur kaynağı olmaya devam ediyor. Çevremizde gerçekleşen ve akıllı, vicdanlı olan herkesi huzursuz eden küresel ölçekli her hareketi yakından takip ettiğimizde, imam hatip liselerinin istisnai misyonunu çok daha derinden kavrayabiliriz.

Bugün, sözüm ona dinilik iddiasıyla masum Müslümanların dünyasını zehir eden kimi hareketlerin ortaya koyduğu hikaye oldukça acıtıcı, incitici ve düşündürücüdür. İmam hatip okullarında hem devletin hem de kadirşinas milletimizin emsalsiz emek ve katkıları vardır. Milletimizin vefası ve duası basite alnamaz. Milletin ortak vicdanının temerküz ettiği bir dini muhayyile, bugün insanlık için de bir örnek model üretmeye yeterli olmuştur.

İmam hatip okullarının başlangıcından itibaren maruz kaldığı müdahalelere rağmen, makuliyetin, muteber ve vasat olanın peşinde olması, her şeyden önce saygıdeğer bir tercihtir. Artık ne bir dışlanma, ne de üzerine gidil-

mesinin söz konusu olmadığı imam hatip okullarının, kazandığı öz güvenle ve başka diğer eğitim kurumlarıyla birlikte ülkemizin dini ve entelektüel serüveninde başat aktör olarak yer alması, hepimiz için hem göz yaşartıcı hem de onurlandırıcı olacaktır.

Bugün cazibe yaratan bir zenginlik olarak gördüğümüz ve muhafazasında, geliştirilmesinde yarar olan okullarımızın program çeşitliliğine getirilen eleştiriler, bu okulun çıkış gayesini bilmemekten kaynaklanmaktadır. Bildiğiniz gibi imam hatip okullarımızda fen lisesi, sosyal bilimler lisesi, teknoloji, güzel sanatlar, spor ve bilumum program uygulayan proje okullarımız vardır. Bunu kastediyorum. Zira bu okullara öğrenci gönderen veliler, hiçbir zaman sadece imam olsun diye değil aksine; mühendislikten sağlığa, hukuktan siyasala her alanda dini hassasiyeti olan çocuklar yetişsin diye gönderdiler.

Ben imam hatip değilim. Adana'nın Kozan ilçesinde okudum ama rahmetli babam benden sonraki bütün çocuklarını imam hatibe gönderdi. Beni de gönderirdi belki ama benim zamanımda imam hatip açılmamıştı. Onu da belirtmiş olalım. Sonra biraz önce söylediğime tekabül edecek şekilde, biz 7 çocuklu bir aileyiz. Benden sonra 3 kardeşim var ve hepsi imam hatip mezunu. Birisi elektrik mühendisi, diğeri öğretmen diğeri de ilahiyat okuyarak akademisyen oldu. Gördüğümüz gibi arada ilahiyat okuyanlar da çıkıyor ama daha çok Anadolu irfanı, çocukları dindar olsun diye bu okullara gönderiyor.

Nitekim bugün mezunlarının üniversiteyi tercihte alan dağılımına baktığımızda bu zenginliğe hep birlikte tanık oluyoruz. 2019-20-21 yıllarının neticelerini genel olarak anlamaya çalıştığımızda; mühendisliğe kayış olduğunu, ilahiyatta bir durgunluk, öğretmenlikten kaçış olduğunu, hukukta ciddi bir artışın olduğunu, tıp ve sağlık bilimlerinde artışta devamlılığın sürdürülebilir olduğunu görüyoruz. Siyasal bilimlerde bir durgunluk yaşandığını, güzel sanatlarda bir düşüş ve ilgisizlik olduğunu da görüyoruz. Dolayısıyla bu neticelerin ciddi bir şekilde analize ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.

Bildiğiniz gibi bir de "uluslararası Anadolu imam hatip liselerimiz" var. Bunlar da çok önemli bir misyonu yerine getiriyorlar. Ama bunların da sayısını artık fazla artırmadan, niteliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmamız gerekiyor. Sayın Bakanımızın göreve başladığı gün birim amirlerine ilk tavsiyesi şu oldu: "Bizim eğitimdeki hedefimiz, bütün süreçleri iyileştirmek olmalıdır." Evet biz de imam hatip eğitimini bütün süreçleriyle beraber iyileştirme gayreti içerisinde olacağız.

Bu arada güzel bir akademik etkinliği, bir çoğumuzun bilgisi var belki, ben de hem duyurmak hem de teşekkür etmek istedim. İmam hatip okullarının 70. yılı nedeniyle Cumhurbaşkanımızın da katılımlarıyla Bekir Karlığa hocanın önderliğinde Milli Eğitim Bakanlığı, ÖNDER ve MEDAR tarafından gerçekleştirilecek uluslararası sempozyum için paydaşlarımıza teşekkür etmek istiyorum.

Konuşmamın sonuna geliyorum. Burada ÖNDER'e dair bir başlık açmak isterim. ÖNDER elbette çok önemli bir kurum. Onun da hem kendisini güncellemesi hem de geliştirilmesinde büyük yarar var. Okul dışındaki çalışmalarını yoğunlaştırmalı diye düşünüyoruz. Öğrencilerimizin gönüllülük ve sosyal sorumluluk yönlerini geliştirmek için daha çok proje yapmalı. Diğer taraftan da üniversite ve sonrasında aidiyeti güçlendirici çalışmalar, yönlendirici rehberlik çalışmaları yapılmalıdır diye düşünüyoruz. Çünkü bizim imam hatipteki çocuklarımızı mezun ettikten sonra belki daha çok aidiyetlerini geliştirici ve koruma altına alıcı çalışmalar yapmamız gerekiyor.

ÖNDER'in şimdiye kadar yapmış olduğu gibi birtakım organizasyonlar yaparak imam hatiplerimizi daha geliştirici, daha lojistik temin edici çalışmaları yapmasında fayda var. Mesela 500 civarındaki okulumuza "Z kütüphane" yapmayı organize etmeleri bizim açımızdan son derece anlamlıdır. İşte bu tür projelerin artırılmasında fayda var.

Bilelim ki FETÖ bu camiadan hiç hazzetmedi. Belki de imam hatip camiasının bugüne kadar kuvvetli bir şekilde korunmuş olmasının sebeplerinden birisi de budur diye düşünüyorum. Buna da şükrediyoruz.

Son olarak bir latife ile sözlerimi bitirmek istiyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız, sayın Bakanımız bu vazifeyi bize tevdi edince, Nazif Hoca'yla ilk bir araya geldiğimizde, "Nazif Hoca durumlar vahim" dedim. "Hayırdır hocam?" dedi. İmam hatiplerden bakan yardımcısı olarak ben sorumlu olduğum için, "İmam hatipliler imam hatipli olmayan birisine bağlandı" dedim. Nazif Hoca da hemen cevabı yapıştırdı, "Ama o bakan yardımcısı da bir imam hatipliye bağlandı" dedi. Ben de ardından hemen şu lafı ettim, "Ama o da çok büyük bir imam hatipliye bağlı" dedim. O imam hatiplimize saygı ve sevgiyle arz ediyorum.

Sayın Genel Başkan Vekilim, Genel Başkanım, Bakanım, Valilerim, Kıymetli Milletvekillerimiz, Yurdun Dört Bir Yanından Gelen Çok Değerli STK Temsilcileri ve İmam Hatipliler, Gönüldaşlar, Derttaşlar; şehrimize hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Cüneyd-i Bağdadi hazretlerine atfedilen bir söz vardır, "Bizim işimiz, ezeli olanı zamana bağlı olandan ayırmaktır." Burada çok önemli bir irfan müessesemizin, çok önemli bir maarif müessesemizin temsilcileri var. Eğitimi, irfanı konuşacağız iki gün boyunca. Ben acizane, Cüneyd-i Bağdadi hazretlerinin sözünden hareketle, zamana bağlı olanı, geçici olanı tasnif edelim; kıymet vermeyelim. Ezeli olanı fark edelim, fark ettirelim. Ancak ezeli olanı fark edersek geleceği kurabiliriz. Zamana bağlı olanla, moda olanla, revaçta olanla, rağbet görenle gelecek kurulmaz. Gelecek, ezeli kıymetlerle kurulur.

Hepinize hürmetlerimi arz ediyorum.

CENGİZ AYDOĞDU

AK PARTİ AKSARAY MİLLETVEKİLİ

MUSTAFA DESTİCİ

BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ GENEL BAŞKANI

Adalet ve Kalkınma Partimizin Çok Kıymetli Başkan Vekili, Kıymetli Adalet Bakanımız, Kıymetli Milletvekillerimiz, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, Kıymetli Valilerimiz, ÖNDER'imizin Çok Kıymetli Genel Başkanı, Siyasi Partilerimizin Değerli Temsilcileri ve Yüreği Vatan, Millet, Din, Devlet, Ezan, Bayrak Sevgisiyle Yanıp Tutuşan İmam Hatipli Kardeşlerim; hepinizi sevgiyle, saygıyla, hürmetle ve muhabbetle, Allah'ın selamıyla selamlıyorum. Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi, mağfireti sizlerin ve yeryüzündeki tüm kardeşlerimizin üzerine olsun. Rabbim öncelikle birliğimizi, dirliğimizi, kardeşliğimizi daim eylesin.

Kıymetli Kardeşlerim! 1983 Ankara Merkez İmam Hatip Lisesi, şu andaki ismiyle Ankara Tefvik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi mezunu bir kardeşiniz olarak bugün burada ÖNDER'in 18. İmam Hatipliler Kurultayı'nda sizlerle birlikte olmaktan büyük bir bahtiyarlık duyduğumu ifade ediyorum. İlk Diyarbakır'da 2011 yılında ÖNDER'in genel kuruluna katılmıştım. Numan Bey de yine orada vardı. Abdulhamit Bey siz de yok muydunuz? Ama Numan Bey'i hatırlıyorum. 10 yıl geçmiş. Geçen 10 yıldan bugüne baktığımızda hem ÖNDER'in daha da büyüüp kurumsallaştığına, hizmetlerinin arttığına, hem de imam hatiplerle ilgili ülkemizde olumlu yönde büyük gelişmeler yaşandığına şahitlik ettik. Burada emeği geçen herkese -başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere- şahsım ve camiam adına şükranlarımı sunuyorum.

O gün uluslararası imam hatip konuşuluyordu; bugün var. O gün imam hatiplerin sayısının artması düşünülüyordu; bugün bunlar gerçekleşti. O gün sayılarının artmasıyla birlikte, niteliğiyle ilgili de birtakım çalışmalar hedefleniyordu. Elhamdulillah, elbette alınması gereken mesafeler var ama dünden bugüne bakıldığında daha iyi bir noktada olduğumuzu görüyoruz.

İmam hatip okullarının tarihine kısaca bakacak olursak aslında cumhuriyet öncesinde de, yani 1913-1924 arasında da

imam hatip okullarının olduğunu görüyoruz. Medresetü'l Vaizin, Medresetü'l İrşad ve Medresetü'l Eimme ve'l Huteba... Bunlar 1924'e kadar imam hatip okulu olarak Osmanlı'nın son dönemlerinde varlığını sürdürüyor. Cumhuriyetin ilanından sonra Tevhid-i Tedrisat kanunuyla birlikte kapatılıyor ama onun yerine 29 ilde imam hatip okulu daha doğrusu imam hatip mektepleri açılıyor.

Ama baktığımız zaman idarecilerinin de, eğitimcilerinin yani öğretmenlerinin pek çoğunun da din eğitimiyle bir ilgisinin olmadığını görüyorsunuz. Tabi okullar böyle olunca, o dönemin baskılarını da dikkate alırsanız öğrenci gitmiyor. Neticede bu okullar öğrenci olmaması sebep gösterilerek kapatılıyor. Ta ki, 1950 seçimlerinden sonra Demokrat Parti'nin iş başına gelmesine kadar. Merhum dönemin başbakanı Adnan Menderes -mekanı cennet olsun- ve onun arkadaşları milletten gelen talebi de dikkate alarak imam hatip okullarını tekrar açıyorlar.

Tabi Türkiye darbeler ülkesiydi geçmiş yıllara baktığımızda. Özellikle 12 Mart Muhtırasından sonra imam hatiplerle ilgili kısıtlamalar getiriliyor. 80 darbesinde ben imam hatip öğrencisiydim. O gün yaşadıklarımızı hala unutmuyorum. Aynı okulda ders gördüğümüz, din eğitimi alan ve din eğitimi verecek olan imam hatip okullarındaki kız kardeşlerimizin başları zorla açtırıldı. Biz bu günleri yaşadık. Bir kısmı ağlayarak okulu terk ettiler. Bir kısmı ağlayarak, başlarını açarak derslere girdiler. Aynı zulümler 28 Şubat döneminde de yaşandı. Ama Elhamdulillah bugün başı kapalıyla başı açığın aynı sınıfta kardeşçe bir ortamda ders gördüğümüz, okuduğumuz günleri yaşıyoruz. Allah'a hamd ediyoruz. Bunu gerçekleştirenlere de teşekkür ediyoruz. Bu mücadeleyi hep birlikte kazandık.

1979 yılında benim ilk gözüme alındığım hadise Ayasofya eylemi oldu. "Zincirler kırılınsın Ayasofya açılsın" sloganları sadece bizim yani ülkücü camianın, milliyetçi camianın değil; aynı zamanda o dönem aynı okulda okuduğumuz "akıncı" arkadaşları-

mızın da, "milli görüşçü" arkadaşlarımızın da ya da daha farklı görüşlere mensup arkadaşlarımızın da düşüncesiydi. O mitingde hep birlikteydik. Elhamdulillah aradan 40 yıla yakın bir zaman geçti ve Ayasofya da açıldı, zincirler kırıldı. İlk cuma namazını Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'la, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'yle ve Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı olarak şahsım ve diğer temsilcilerle birlikte eda ettik. Bu gerçekten Türkiye açısından da, bizim açımızdan da, Müslümanlar açısından da, tüm dünya dinleri açısından da önemli bir hadiseydi. O nedenle Ayasofya'yı açmak hem güçlü bir iman sahibi olmayı hem cesaret sahibi olmayı hem de uluslararası ilişkileri iyi yönetmeyi bilmeyi gerektiriyordu. Elhamdulillah Türkiye bunu başardı.

Açılmaz diyenler, açılsa Türkiye'nin başına işler gelir diyenler, bu korkularla bunu engellemeye çalışanların hepsinin boş konuştuğu ortaya çıktı. Aynen başörtüsünde de böyle oldu. Ne diyorlardı? "Başörtüsüyle okula öğrenciler giderse, öğretmenlik yaparsa laiklik elden gider. Türkiye elden gider" diyorlardı. Yıllarca laikliği din karşıtlığı olarak Türkiye'de yaşattılar. Halbuki okuduğumuzda anayasadan ya da kelime anlamıyla da sözlükten laikliğe baktığımızda ne anlıyoruz? "Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması" olarak anlıyoruz. Halbuki ikinci bir anlamı da var o da inanç hürriyetidir. "Herkes istediğine inanır ve bu inancı istediği gibi yaşar" diyor. Ama on yıllarca bu ülkede gayrimüslimler ya da farklı dinlere mensup olanlar istedikleri gibi yaşadılar ama Müslümanlar yaşayamadılar. Fakat bugün yaşıyoruz Elhamdulillah.

İşte o günlerde imam hatipliler için kat-sayı problemi 28 Şubat'ta dayatıldı. Milli Eğitim Bakanımızla en son yaptığımız görüşmede konuştuğumuz konulardan birisi de buydu. Sadece imam hatip okullarının önünü kesmekle kalmadı bu iş. Özellikle ara eleman dediğimiz meslek okullarından gelen iş gücünü de olumsuz etkiledi. Bu Türkiye'nin üretimini, ekonomisini, ihracatını da etkiledi. Elhamdulillah o da geride kaldı,

bu da. Lakin şunu unutmamak gerekir; yarın bunları tekrar yaşamayacağımızın hiçbir garantisi yok.

Bu nedenle bunu yaşamamanın yolu Türkiye'nin acilen bu darbe anayasasından kurtulup sivil, demokratik ve milletin hem inancına hem kültürüne hem de demokrasiye uygun, aynı zamanda hukuk zemininde -ki bugün buranın şiarı da adalet ve merhametle- hukuk temelinde yeni bir anayasaya Türkiye'nin muhakkak kavuşması gerekiyor. Bu anlamda Sayın Cumhurbaşkanımızın yaptığı çağrıya biz en başından olumlu cevap verdik. İnşallah önümüzdeki günlerde de kendi çalışmalarımızı toplumla paylaşacağız. Gönül istiyor ki, bütün siyasi partilerimiz ve STK'lar buna destek versinler. Türkiye'nin ve Türk insanının, güvenliğini, özgürlüğünü, refahını istiyorsak bunu yapmak zorundayız. Sen-ben kavgasına düşmemek zorundayız.

Kıymetli Kardeşlerim, geçmişte yaşanan olumsuzlukları günümüzde ya da önümüzdeki yıllarda tekrar yaşamamak için yapmamız gereken de birliğimizi güçlendirmek, kuvvetlendirmektir. Kardeşliğimizi de güçlendirmekten geçmektedir. Burada da sen-ben kavgasına düşmemeliyiz. Sen-ben yerine "biziz ve biriz" demeliyiz. Bakın akşam bir tartışma programına denk geldim televizyon izlerken. Tartışılan konulardan bir tanesi şu, " Bu imam hatip okullarından mezun olanlar neden imam olmuyorlar? Neden ilahiyata gitmiyorlar da başka üniversitelere gidiyorlar?" Bir örnek verdiler. Kartal İmam Hatip Lisesi'nden mezun olanlardan sadece bir kişi ilahiyat fakültesine gitmiş. Diğerlerinin hepsi başka fakültelere gitmiş. Yahu bundan mutluluk duy kardeşim bundan neden rahatsız oluyorsun? Dinini, kültürünü, inancını bilen, büyüğüne küçüğüne saygılı olan, şehadetin bu dünyada kazanılabilecek ne büyük zafer olduğuna inanan bir gençlik yetişmesinden sen neden rahatsız oluyorsun kardeşim? Bu insanların tıp, hukuk, siyasal okumasından sen neden rahatsız oluyorsun? Bundan rahatsız olma, memnun ol. Bununla gurur duy, kıvanç duy.

Hiçbir dönemde liselerimiz arasında bir ayrımcılık yapmadık. Hepsimiz. Biz imam hatip mezunuyuz ama düz liseden mezun olan da, diğer meslek liselerinden mezun olan da bizim kardeşimizdir. Böyle bir ayrımı hiçbir zaman kabul etmiyoruz. Bizim bir tek derdimiz var; kardeşim, bu milleti inancından ve kültüründen koparmayın. İmam hatipler bunun için var.

Son günlerde yaşanan birkaç tartışma var. Bir siyasi parti genel başkanı çıkıp, şuursuzca, cihan sultanı Peygamber Efendimizin müjdesine mazhar olmuş Fatih Sultan Mehmet Han'ı TIKKO'nun, DHKPC'nin, PKK'nın, HDP'nin ve yandaşlarının destekleyerek seçtiği bir belediye başkanıyla eş tutuyor. Böyle bir şuursuzluk olur mu? Bir imam hatip mezunu asla bu şuursuzluğu yapmaz.

Diğer taraftan bir Nutuk-Kur'an-ı Kerim kıyaslaması yapılıyor. İşte imam hatip mezunu olsa bu şuursuzluğu yapmaz. Kardeşim birisi yüce Allah tarafından tüm insanlığa gönderilmiş ve kıyamete kadar geçerli olan ilahi kitabımızdır. Diğer Kurtuluş Savaşı mücadelemizin başkomutanı, kahramanı, Meclis'imizin ilk başkanı, ilk cumhurbaşkanımız Gazi Mustafa Kemal Paşa. Elbette ki saygımız vardır. Yazdığına da saygımız vardır ama Kur'an'la kıyaslanır mı? Kur'an'la kıyaslamak büyük bir şuursuzluktur.

İşte bu şuursuzlukları ortadan kaldırmanın yolu da gençlerimize inancını ve kültürünü öğretmek, bunlardan koparmaktır. Biz elbette ki edepliyiz, ahlaklıyız. Çünkü, 'önce ahlak ve maneviyat' diyen bir misyona, fikre sahibiz. Ahlak ve maneviyat bir toplumu yükseltir, yüceltir. Ahlak ve maneviyat çökerse toplum da çöker. Bunu da biliyoruz. Lakin toplum öyle bir hale gelmiş ki ahlaksızlık ya da ahlaki olmayan bir davranışı benimseyen ve bunu toplumla da paylaşan birisine tepki olduğunda bu özel hayata müdahale oluyor ama siz dini bir vecibenizi paylaştığınızda ya da ailenize bu şekilde yaşaması noktasında toplumla bir anı paylaştığınızda bu ya dini istismar oluyor ya gericilik oluyor ya da laikliğe aykırı oluyor. Buna da müsaade etmeyeceğiz.

Ölçülü bir şekilde elbette demokrasi ve hukuk içerisinde, elbette kişi haklarına saygılı olarak eğer gayri ahlaki bir durum varsa buna toplumca tepki göstermeliyiz ki bu tekerrür etmesin veyahut gençlerimizi özendirmesin. Kötü örnek olmasın.

Kıymetli Protokol, Kıymetli Kardeşlerim, Kıymetli İmam Hatipliler; tabi iki gün sürecek bir program var burada. Üniversitemiz, Milli Eğitim Bakanlığı'mız, Din Eğitimi Genel Müdürlüğü'müz, Gençlik Bakanlığı'mız, Turizm Bakanlığı'mız, valiliğimiz, siyasetçiler, bilim adamları iki gün burada konuşacaklar. Şiarımız bu sene "adalet ve merhamet" idi. Elbette "adalet mülkün temelidir" veyahut "devletin dini adalettir" şiarını aklımızdan çıkarmadan hareket etmeliyiz.

Kıymetli Adalet Bakanımız, ki gerçekten burada açık yüreklilikle ifade edeyim bakanlığa geldikten bugüne kadar zor bir süreçte bakanlık görevini üstlendi. O dönemde bizzat yargının en üst düzeyindeki temsilcileri yargıya güvenin aşağılarda olduğuyula ilgili kamuoyunda açıklamalar yapıyorlardı. Ama bugün Elhamdülillah yargıya olan güvenin gittikçe yukarıya doğru tırmandığı süreçte büyük emeği ve katkısı var. Toplumun ka-

hir ekseriyeti tarafından da bu konuda bir fikir birliği var. Kendisi bu konuda daha bilgilendirici konuşacaktır. Ben kendisine bütün ekibine, tüm yargıçlarımıza, samimi bir şekilde çalışan tüm kardeşlerimize bir kere de siz imam hatiplilerin huzurunda teşekkür etmek istiyorum. Başarılar diliyorum.

Merhamet, İslam dininin en öne çıkarıldığı hususlardan biridir. Müslüman merhametli olacak. Peygamber Efendimiz'in biliyorsunuz çocuklarla ilgili örneği var. Kendisine bunu söyleyen kişiye de ne diyor? "Allah senin kalbinden merhamet duygusunu çıkarmışsa ben ne yapayım?" diyor. Dolayısıyla Müslüman merhametsiz olmaz. Merhametli olacak tabi ama öbür taraftan koyun misali de değil. Burada ölçüyü de iyi muhafaza etmek gerekir diye düşünüyorum.

Son olarak şunu ifade etmek istiyorum. Evet imam hatip okulları sadece imam hatip yetiştiren ya da ilahiyata öğrenci gönderen okullar değildir ama imam hatipliler de şunu bilmelidir: İster imam olsunlar, ister ilahiyata, tıp veya hukuka gitsinler. İster esnaf, ister sanayici olsunlar. İmam hatipliler günümüzün irşatçılarıdır, tebliğcileridir. Dolayısıyla da ahlak ve maneviyat

inancımız ve kültürümüz başta olmak üzere tüm bu hususları her ortamda uygun bir dille toplumumuza anlatmalı ve asla bundan da geri durmamalıdır.

Ben bu duygu ve düşüncelerle 18. İmam Hatipliler Kurultayı'nın başta siz kıymetli delegeler, ÖNDER'imiz ve bütün imam hatipliler için, ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını yüce Rabbimden niyaz ediyorum, cümlemenizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. Allah'a emanet ediyorum. Gününüz hayırlı, ömrünüz sağlıklı olsun diyorum.

Sayın AK Parti Genel Başkan Vekilimiz, Sayın Adalet Bakanımız, Sayın Büyük Birlik Partisi Genel Başkanımız, Sayın Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcımız, Sayın Elazığ Valimiz, Sayın Milletvekilleri, Sayın Belediye Başkanlarımız, Sayın Bakan Yardımcılarımız, Sivil Toplum Kuruluşlarının Değerli Başkanları ve Üyeleri, İmam Hatip Camiasının Kıymetli Mensupları, Basınımızın Kıymetli Temsilcileri, Saygıdeğer Hanımefendiler, beyefendiler, Türkiye'nin Dört Bir Yanından Gelen Sivil Toplum Kuruluşları Başkanları ve Çok Değerli Misafirler; Şehri Süleha, Daru'l İlim, Daru'z Zafer, Kubbetül İslam unvanlarına mazhar olmuş Aksaray ilimize hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Bizim yaşam alanımızda, ilmimizde, kültür ve medeniyetimizde nesilden nesile aktarılan zaman geçse de tazeliğini, gençliğini koruyan kavramlardan bazıları şunlardır: İtidal, ölçü, denge, orta yol, vasat, ifrat ve tefrit, sırat-ı müstakim ve istikamet. Zikrettiğim bu kavramların ortak noktası bütün sapmaları, aşırılıkları ve taassubu reddetmesidir. Adil isminin kainattaki yansımaları ölçü, denge ve nizam olarak karşımıza çıkar. Dinimiz bizi ifrat ve tefritten uzak, istikamet üzere olan vasat ve ölçülü insanlar olmamız konusunda uyarır.

Bugün milletimizin maneviyatından, irfanından ve vicdanından ortaya çıkan imam hatip okulları sapmaların, aşırılıkların ve taassubun panzehridir. Eğitim, kalbin ve aklın medeniyetini geliştirip ortaya çıkaran bir araçtır. Öğretim maddi bir aktarımdır; aklı besler. Eğitim ise manevi bir aktarımdır; sevgiyle kalbi, ruhu ve duyguları besler. Bizim kültür medeniyetimizde bu durumu en güzel ifade eden kavram zülce-naheyn kavramıdır yani çift kanatlı olmak. Bir taraftan aklın ihtiyacı ve gıdası olan fen ilimlerini almak, diğer taraftan kalbi, ruhu ve duyguları besleyen din eğitimini almak. Bu iki kanatlılık hikmet ve hakikatin kapısını aralar.

Anadolu'nun her tarafına serpilen imam hatipler işte bugün çift kanatlı olarak hikmet ve hakikat yolunda emin adımlarla

HAMZA AYDOĞDU
AKSARAY VALİSİ

ilerlemektedir. Maddi ve manevi dengeyi ölçülü bir şekilde sağlamak, aşırılıktan uzak, orta yolda yürümek toplumun huzurunun teminatıdır. Bin yılı aşkın süredir İslamiyet'e bayraktarlık yapmış bu necip ve kahraman milletin manevi ikliminde doğan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın omuzlarında yükselen bu değerler manzumesi okullarımızı inşallah gençlerimiz hikmet, hakikat, iffet, merhamet ve adalet kavramlarını hayatlarına şiar edinecek devraldıkları bu bayrağı kıyamete kadar nesilden nesile aktaracaklardır. Tohumu saçandan, yetiştirenden, düşünmeden bütün zorluklara rağmen bayrağı yeni nesillere taşıyanlardan, emek verip büyümesini serpilmesini görenlerden, şahit olanlardan, bu güzellikleri göremeyip dar-ül bekaya göçüp oradan temaşa edenlerden Allah razı olsun.

İki gün boyunca sunulacak tebliğlerin, fikir teatilerinin bu manevi iklime katkı sunması, güzelliklere vesile olması temennisiyle bizi şereflilediğinizden dolayı şükranlarımı arz ediyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bismillahirrahmanirrahim. Sayın Bakanlarım, Sayın Bakan Yardımcılarım, Sayın Valilerim, Sayın Milletvekillerim, Sayın Genel Müdürlerim, Sayın İl Belediye Başkanlarım, Sayın Savcım, Sayın Rektörüm, Sayın İl ve İlçe Müdürlerim, Belediye Başkanlarım, Değerli Sivil Toplum Kuruluşlarının Temsilcileri, Siyasi Parti Genel Başkanları ve Başkan Yardımcılarımız ve Kıymetli Basın Mensuplarımız ve İmam Hatip Camiasına Gönül Veren Muhterem Hocalarım, Saygıdeğer Büyüklerimiz, Kıymetli Hanımefendiler, Beyefendiler ve Yüreğindeki Aşkı, Sevdayı ve Muhabbeti Topluma İlmek İlmek Doku-yacak Olan Siz Sevgili İmam Hatipli Genç Kardeşlerim; hepiniz 18. Kurultayımıza hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

İmam hatip ailesi olarak her sene başında imam hatip camiamızı, derneklerimizi, hocalarımızı, imam hatip ailesine, camiasına gönül veren öncülerimizi bir araya getirdiğimiz kurultayımızın on sekizincisini bu sene Aksaray'da gerçekleştiriyoruz.

Her yıl bir şiar doğrultusunda yola çıkıyor ve bir yıl boyunca bu şiarı okullarımızda, kamplarımızda, çalışmalarımızda, öğrenci kardeşlerimizle ve imam hatip camiamızla işliyor; onların gönüllerine ve kendi gönüllerimize nakşetmek için üstün bir gayret sarf ediyoruz. Bu yıl, az önce ilan ettiğimiz üzere "adalet ve merhamet" şiarıyla yola çıkıyoruz. Şimdi yeni dönem şiarımızı sizlerle paylaşmak istiyorum:

Kullarına ve cümle mahlûkata karşı mutlak merhamet ve adalet sahibi Allah'ın adıyla...

Zerrelerden kürelere kevnîyyâtı rahmanî bir dengeyle kudret elinde tutana hamd-ü senâlar olsun.

Zulmün yaktığı çöllerde kavrulan insanlığı, adalet pınarlarından suvaran Rahmet Peygamberine salât-ü selam olsun.

Selam; haksızlığa karşı hakkı haykıranların, adalet namına şehâdeti ayakta tutanların üzerine olsun.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Ezelî bir merhametin tecellisiyle varlığa imkân buldu cümle kâinat. Er-Rahman olanın muhabbetiyle su ve toprak, en güzel surette cana kavuştu. Ay ve güneş ayırmadan aydınlattı milyonlarca yıldan beri garbın ve şarkın doruklarını. Yağmur, tohumuna göre inmedi gökten yerin sinesine. Rahmet nazarında kalabilseydi bakışlar, yerinden oynamayacaktı denge. Şükredecekti göz gördüğüne, can büründüğü bedene, kan döndüğü tenin rengine. İlahi davete icabet edebilseydi insan, halel gelmeyecekti varlığın rengârenk ahengine.

Ancak insan kendine karşı çok zalimdi. Kabil'in kalbinde tohumlanan öfkeyle sarıldı ilk kez adaletin terazisi. Merhamet dizginlerinden kurtulan kin ve nefret, Habil'in hakkına göz dikti. Adilce paylaşmak nefse ağır gelince, kardeş kanına karılmış bir fitne kaldı tarihin talihine. Sonra usulca ve ustaca üflendi binlerce yıl Karunların sandıklarından, Hâmanların dudaklarından ve Firavunların saltanatından arzın dört bir köşesine.

Ancak Allah kullarına karşı çok merhametliydi. Şehirlerin mustazaflarına eşit dağıtılan zulüm, dağlarda mâkes buldu. Tûr Dağı'nda Musa, Zeytun Dağı'nda İsa ve Nur Dağı'nda Habib-i Kibriya; mazlum halkların muştusu oldu. Beldelerin ileri gelenleri, her bir elçiye ödetmeye niyetliydi adaleti müjdelemenin diyetini. Fakat rahmet kanatlarından süzülen adalet, Nebilerin en büyük mucizesiydi.

Kutlu Elçi'nin gölgesinden öğrendi ümet; kız çocukların nasıl sevileceğini, kızı Fâtıma'nın eli de olsa hükmün gereğini, Hatice'nin hatırasıyla buğulanan gözlerde beliren muhabbeti, avuçladığı arpanın neminden süzülen gerçek ticareti: "Bizi aldatan bizden değildi." O'ndan öğrendi ashabı, her hak sahibine hakkını teslim etmeyi; secde ederken bile yormadan bedeni, âdil hükümdarı bekleyen müjdeyi, yetimin hakkını gözetmeyi, kul hakkıyla gelince sıratın geçit vermez çetinliğini, dinarın ve dirhemmin fayda etmeyecek değerini.

Halife'nin hânesindeyken söndürülen Beytülmal'in mumuyla aydınlandı Medine sokakları. Medinet'ül Fâzıla kıldı Dar'ül İslam'ı süte su katmayan kızların torunları. Ömerlerin devrinde hilafet, Peygamber emaneti ateşten bir gömlekti. Ruz-u mahşere varınca hesap soracak karıncanın mesuliyetiyle ancak giyilebilirdi. Hazineden maaş alınmadan sırtlanan yükler, Hünâsıra kırsalında omuzlardan inerdi. Mezalim kadılarının kararlarından ürperen valiler hediyeleri bile geri çevirdi. Süleyman'ın yüzüğüyle vurulunca mühür, İfritler itaat etti. Maharet yüzükte değil sultanın âdil hükmündeydi.

Ancak insan Rabbine karşı çok nankördü. Hırs girdaplarında kaybetti özünü ve aleme nizam veren ölçüyü. Müsavi olunca ak ve kara, haram ve helal buluşunca aynı sofrada, unutulunca İlahî kelim dimağlarda; asırlarca şecaat arz eden neslin sinesine, itirazsız bir inzılâm çöktü. En vahşi kurtlar, ivazsız ve hesapsız kapıyor artık Fırat'ın kenarındaki körpe kuzuları. Hîre'den Kâbe'ye beklerken Hevdec içinde en emîn kervanları, garbın sefil insafına kaldı Şâm-ı Şerif'in iffetli kızları. Birleşen milletlerin taksimiyle herc-ü merc oldu medeniyet coğrafyası.

Ancak Allah'ın rahmetinden umudunu kesmek küfre denkti. Nice vakit Anadolu illeri de tacizlere maruz kalmıştı. Gavurun mazlum kanı damlayan kılıcına, kalkan olan gazi ve şehitlerin imanımla müyesser oldu zaferler. Sonra zaferin baş döndüren hissiyle Kabil'in ahlakına meyletti bazı kardeşler. Vehim ve vesveseyle birleşince öfke, kendi kardeşlerinin haysiyetine ve iffetine yeltendiler.

Parlamento gruplarında alınan kararlarla nice aydınlık yüz karanlığa mahkûm edildi. Adaletin ve merhametin menbaı olan mekteplerin kapıları kilitlendi. Adaleti tesis için teşekkül eden genel kurul salonlarında hakaret ve aşağılama meclis tutanaklarına girdi. Zamanın Habilleri, kardeşleri(!) tarafından önce kamusal alandan kovuldu. Bin yıla yayılması planlanan zulmün katsayısı dayanılmaz oldu.

İmam Hatip Liselerinin yarım asrı aşan adalet arayışı nihayet son buldu.

Ey İmam Hatiplim!

Zalimin zulmünden kurtulan zaman artık seninlemdir.

Yarasına derman arayan mazlum milyonlar seni beklemektedir.

Senin merhametle yoğrulmuş yüreğin kardeşliğimizi perçinleyecek.

Akranlarının sinesine üflenen düğümler senin nefesinle çözülecek.

Haksızlık ve zulüm senin adının altında gölgelenmeyecek.

Nebevi bir muştuyla mahşerde arşın gölgesine talibiz seninle.

Kardan aydınlık sabahlar gelecek yine.

Adaletle ve merhametle...

ABDULHAMİT GÜL
ADALET BAKANI

Çok Değerli Genel Başkan Vekilim, Büyük Birlik Partisi Muhterem Genel Başkanım, Saadet Partisi Değerli Genel Başkan Yardımcısı Arkadaşımız, Çok Değerli Milletvekillerimiz, Belediye Başkanlarımız, Bakan Yardımcılarımız, Valilerimiz, Çok Değerli Hocalarım, Türkiye'nin Dört Bir Yanından Aksaray'a Salihler Şehrine, Selçuklu Şehrine Teşrif Eden Çok Değerli Dava Dostu Kardeşlerim, Değerli Hanımefendiler, Beyefendiler; hepinizi sevgiyle, saygıyla, Allah'ın selamıyla selamlıyorum. Hoş geldiniz sefalar getirdiniz.

Burada iki gün boyunca uzmanlar tarafından dile getirilecek hususların adalete ve merhamete, medeniyetimize çok önemli katkılar sunmasını Allah'tan niyaz ediyorum. Bizi biz yapan değerler başında adaletin ve merhametin geldiği hepimizce malumdur. Bu iki değer adeta birbirini tamamlar. Adeta adalet merhametten, merhamet adaletten neşvünema bulur. Merhametsiz adalet olmayacağı gibi adaletsiz merhamet de olmaz. Adalet ve merhamet, yeri ve göğü ayakta tutan temel bir sütündür. Yerle göğün ayakta kalabilmesi, insanlığın ayakta kalabilmesi ancak adaletin ayakta kalabilmesiyle mümkün olur.

Bugün dünyanın dört bir yanında yaşanan zulümlerin temel sebebinin de adaletin küresel anlamda olmamasının bir doğal sonucudur. Esas itibarıyla ÖNDER'in bu tema olarak "adalet ve merhameti" seçmesi çok kıymetli ve anlamlı. Bu konu sadece hukukun alanında değil; sanatta, edebiyatta, kültürde, her alanda adalet ve merhamet bir temel kavram olarak, bir mefhum olarak hep gündemde kalmış hepimizin izlediği ya da okuduğu üstat Necip Fazıl'ın Reis Bey'inde bu anlamda da yine önemli bir anekdot vardır.

İdama götürülen gencin Reis Bey'e dediği "Etmeyin Reis Bey, siz ağlayabilseydiniz anlayabilirdiniz. Siz ağlayamazsınız" diye hitap ediyor. "Siz merhametten, acıma duygusundan kötülük ortaya çıkacağına inanmışsınız. Haklı olduğunuz noktalar olabilir fakat merhametten büyük iyilikler doğabileceğini unutmuşsunuz. Merhamet sizin kalbinizden kaldırılmış" diye hitap eder. Bu hitap esas itibarıyla yine hem Reis Bey'in hem de merhamet anlamında herkesin sürekli sorguladığı bir anekdotur.

Elbette soyut gibi görünen resimlerden bazen belgelerden ve resmi mühürlere, ifadelerden daha gerçek ve somut bir tablo ortaya çıkabilmektedir. Bu noktada hukukun yazılı kuralları kadar merhamet, vicdan, empati gibi insani değerler de adalet için çok büyük önem kazanıyor. Adaletin sadece duruşma salonlarına, adliye koridorlarına değil; aynı zamanda hayatın her alanına ait bir değer olduğunu unutmamalıyız. Bu değeri her an her yerde gözetmeliyiz.

Adalet ve merhameti doğuştan itibaren hayatın her alanında yaşayan, korunan, kutsanan bir değer olarak korursak adaletin olduğu bir yerde büyüyen, adaletin hükümlü olduğu bir yerde yaşayan, adaleti de yaşatır. Dolayısıyla bu iklimi gerek aile, gerek sosyal münasebetlerde, sokakta, mahallede, çarşıda, kültürde, sanatta, ticarete, siyasette, iş hayatında, her yerde adaleti en tepeye alırsak orada adalet tecelli etmiş olur.

Sadece yargıçlar adaleti sağlasın mantığıyla değil, "Allah adaletle davranmanızı emreder" ayetini dinleyip de çıkıp çarşıda, pazarda, ticarete, siyasette tam tersini yapıyorsak, oturup başımızı iki elimizin arasına alıp çok iyi bir şekilde düşünmemiz lazım. Dolayısıyla adalet her yerde toplumun her alanında, hayatımızın her aşamasında bizim en başta korumamız gereken bir değerdir. İşte bir yıl boyunca merhameti adaleti bir değer olarak bir motto olarak almamız çok anlamlıdır. Bundan dolayı ÖNDER'i, emeği geçenleri ve geçecekleri canı gönülden tebrik ediyorum.

Değerli Arkadaşlarım, bizim kavramlarımızda Rahman ve Rahim isimleri açıklanırken de yine merhamet duygusunun Allah'ın insanlığa lütfu olduğu ifade edilir. Dolayısıyla merhamet kavramı esas itibarıyla bize ait bir kavramdır. Batı toplumlarının aksine iyiliğin yansımasıdır. Batıda bir merhamet kavramı da karşımıza çıkmaz. Acımayla merhamet birbirinden çok farklıdır. Yine vicdan bizim için, medeniyetimiz için en önemli değerlerden birisidir ve dünyanın adalete, merhamete, vicdana her zamankinden daha fazla ihtiyacı var.

Bugün Türkiye her platformda, her zeminde adaleti, merhameti haykırmaktadır. Küresel

adaletsizliğe karşı Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde Türkiye sesini ve sözünü yükseltmektedir. "Dünya beşten büyüktür" diyerek bu adaletsizliği küresel anlamda da haykıran bir Türkiye vardır ve sesini daha güçlü bir şekilde yükseltmeye devam edecektir. İstiklal Marşı'mızda "Hakkıdır hakka tapan milletimin istiklal" derken de bu Allah'ın isimlerinden Hakk'ın seçilmesi de bir tesadüf değildir.

Malik el-Şahbaz bilinen ismiyle Malcolm X'in, "Eğer bir amaç uğruna ayakta değilseniz, her darbe sizi yere serebilir" dediği çok önemli bir hatırlatmadır. Burada imam hatip mezunlarıyla ya da imam hatip gönüllüleriyle meselelerimizi konuşuyoruz. İşte bu topluluğun Malcolm X'in dediği gibi bir inancı vardı, bir mefkuresi vardı, bir davası vardı. Bu topluluğu hiçbir darbe girişimi, hiçbir zihniyet asla ama asla yıkamadı, yere seremedi. Çünkü biz hak ve adalet için çalıştık. Dürüst, vicdanlı bir amaç için çalıştık. Bu amaçla yaşadık. O yüzden hiçbir darbe bizi yere seremedi. Haksız, kirli, zalim ve alçakça yaşayışlar için yola çıkanların hali de ortadadır.

28 Şubat dönemindeki darbe girişiminde, bu cuntacı, vesayetçi anlayış döneminde de yine evlatlarımıza yapılanları hala zihnimiz unutmamıştır. Milletin seçtiği hükümeti vesayetle, zorbalıkla düşürdüler. İmam hatip ortaokullarını kapattılar. Katsayı zulümüyle milli gençliğin önünü kesmeye çalıştılar. Kur'an kurslarını işlevsiz hale getirmek istediler. Milletin oylarıyla birinci parti olan Refah Partisi'ni kapattılar. Erbakan Hocamıza siyasi yasaklar koydular. Vakıflar, dernekler üzerinde her türlü baskıları kurdular. Dönemin yargısını zulme alet ettiler. Brifinglerle selam duran yargıyı inşa ettiler. Başörtü yasağını, gerici bir uygulamayı bu coğrafyaya yaşatmak istediler. Kısacası bu toplumu bir korku toplumu haline getirdiler.

Türkiye yeni yüzyıla böyle girdi. Bin yıl sürece dediler, ama millet 3 Kasım 2002'de vaziyete el koydu. "Söz milletin, irade benim" dedi. Bu vesayetçi zihniyete dersini verdi. O günden itibaren bu vesayetçi anlayışa karşı milletin iradesi hakim olacak diyen milletin adamı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, vesayetin karşısında millet iradesinin inşası için çok önemli adımlar atıldı, bundan sonra da atılmaya devam ede-

cek. İmam hatip orta kısımlarını yeniden açtık. Katsayı zulmüne son verdik. Başörtüsünün önündeki engelleri ortadan kaldırdık. Kimsenin inancından, kılık kıyafetinden dolayı ötekileştirilmediği, farklı bir muameleye tabi tutulmadığı işleri, eylemleri ve mevzuatı bu anlamda hayata geçirdik. Bu milletin her ferdinin neye inanırsa, nasıl yaşarsa, ne şekilde giyinirse giyinsin; birinci sınıf vatandaş olduğu, ötekileştirilmediği bir Türkiye'yi inşa ettik. Bu konudaki eksikliklerimizi de gidermeye devam edeceğiz.

Elbette bu konuda yeterli değil ama seksen dört milyonun makbul bir vatandaş olduğu inancı, bizim ortak bir değerimizdir. Bunu hep birlikte daha da yukarıya el birliğiyle çıkaracağız. Milletimize o karanlığı yaşatanlar da, millet iradesine vesayet ve darbe vuranlara da hep adaletle davrandık ki bize yakışan da buydu. Bunu korumamız gerekirdi. "Bir topluma olan kinimiz, bizi adaletten ayırmasın" inancı bizim temel düsturumuz olmalıydı. Bu vesileyle "Bir sabah gelecek kardan aydınlık" diyerek bu ülkede bu davanın bayraktarlığını yapan bütün davanın kahramanlarını saygıyla, minnetle anıyorum. Yine hayatını bu millete adanmış, savunan adam Erbakan Hocamızı da minnet ve rahmetle anıyorum.

Değerli Arkadaşlar, bu topraklarda bizi güçlü klan, birliğimiz, beraberliğimiz ve kardeşliğimizdir. Bizi millet olarak bir arada tutan temel maya da işte bu birlik ve beraberliktir. Zaman değişse de tarih aksa da yine bu akışın farkında olarak değişimi yönetebilenler bu ülkede ekmeğe ekmeğe, aşı aşı kalmıştır ve ülkeyi daha iyi noktalara ulaştırmıştır. Özümüzden, değerlerimizden kopmadan, dönüşmeden değişebilmek geleceğe tasavvurumuzu, medeniyetimizi çok ileriye taşımak zorundayız. Bu bizim tarihe olan sorumluluğumuzdur. Bu coğrafyaya olan sorumluluğumuzdur. Bu sorumluluğu da hep beraber ortaya koymak zorundayız. Bugün ve yarınki çalışma da bu amaca matuf çalışmalardan biridir.

Bugün Türkiye dünyada parmakla gösterilecek bir ülkedir. Elbette çok önemli adımları attık. Kendi silahını üreten, aşını kendi toprağından çıkaran, sanayisiyle, üniversiteleriyle geleceğe güvenle bakan, devleti milletiyle el ele olan bir ülkeyiz. Peki yeter mi? Elbette yetmez.

Daha fazlasını yapmak zorundayız. Çünkü ülkemiz ve milletimiz daha iyisine layıktır. Tüm bu anlattığımız, vesayetçilerden kurtarılan Türkiye'deki tüm bu haklar, esas itibarıyla millete verilen bir lütuf değildir; bu milletin doğuştan kazandığı bir haktır.

İnancı, mezhebi, düşüncesi, siyasi görüşü, yaşam tarzı ne olursa olsun devlete düşen yaşam tarzına, bu inanca saygı göstermesi ve bu yaşayışı güvence altına almasıdır. Başörtülü, başı açık, şu mezhep veya siyasi görüş ne olursa olsun devlete düşen, yansız bir şekilde bu özgürlükleri teminat altına almaktır. Bu anlamda önümüze düşen bir görev de tüm bu hak ve özgürlükler bir siyasi parti derdi için değil; insanlığın doğuştan kazandığı bir hak olduğunu bir yeni anayasa ile taçlandırma sorumluluğudur.

Hangi iktidar gelirse gelsin bu ülkede üniversite kapılarında başörtülüler zulme uğramasın, üniversite eğitim hakkı elinden alınmasın, bu ülkede hangi iktidar gelirse gelsin, mezhebenden, siyasi görüşünden veya yaşayışından dolayı ötekileştirilmesin diye bize düşen bir görev de yeni bir sivil anayasayla tüm bu hak ve özgürlükleri seksen dört milyon için güvence altına almaktır. Bunu da yapmak hepimizin boynunun borcudur. O yüzden reform irademizi daha güçlü bir şekilde sürdüreceğiz.

Birileri statükodan memnun olur. Neden? Statüko onların mesleğidir, onların ekmeğe ekmeğidir. Ama statükoyla da mücadele edeceğiz. Reformlarımızı bu milletin lehine geliştireceğiz. Bu hepimizin üzerine düşen görevdir. Statüko beyaz Torosları sever, statüko faili meçhulleri sever ama biz statükoyu beyaz Torosları siyah Audilere, fail-i meçhulleri 2023'lere taşımak isteyen zihniyetle de mücadele edeceğiz. Yeni anayasayı milletimizle birlikte yapacağız. Bu özgürlükleri taçlandıracağız inşallah.

Bu duygu ve düşüncelerle kurultayımızın hayırlı olmasını diliyorum. Emeği geçen herkesi kutluyorum. Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Allah'a emanet olun, sağ olun var olun.

18. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI

AÇILIŞ KONFERANSI

KÜRESEL KAOSTAN ÇIKIŞI İÇİN ADALET VE MERHAMET

PROF. DR. NURULLAH GENÇ
YAZAR/ŞAİR

Çok Saygıdeğer Dava Arkadaşlarım, Saygıdeğer Hanımefendiler, Sevgili İmam Hatipli Kardeşlerim, Türkiye'nin Dört Bir Yanında İmam Hatip Okullarının, Liselerinin Daha da İleriye Gitmesi İçin Gayret Sarf Eden Değerli Kardeşlerim; Hepinize en içten en kalbi duygularımı sunuyorum; Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi, mağfiyeti hepimizin üzerine olsun. Bütün inananların üzerine olsun.

18. İmam Hatipliler Kurultayının ÖNDER için, camiamız için hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. Burada yapılacak müzakerelerde ortaya çıkacak fikirlerin gerçekten imam hatip hareketinin daha da gelişmesine, güçlenmesine vesile olmasını temenni ediyorum. Sözlerimin hemen başında imam hatip okullarının bugüne gelmesinde büyük emeği olan; cesaretle, kararlılıkla, fedakarlıkla mücadele ederek bu okulların sadece Türkiye'nin en önemli toplumsal projesinin olması ötesinde, dünyada da yakinen izlenen bir proje haline gelmesinde emeği bulunan bütün büyüklerimize, Rahmet-i Rahman'a kavuşan bütün geçmişlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Her birisinin o gayretli çalışmaları olmasaydı bugün böylesine önemli bir kurultayı yapabiliyor olmayacaktık.

Aynı şekilde Türkiye'nin dört bir tarafında bu okulların gelişmesini Türkiye'nin gelişmesi ve geleceği için bir umut olarak gören; yokluk zamanlarında, darlık zamanlarında, baskı zamanlarında bir nefes olarak görerek her türlü desteği ve yardımı sağlayan aziz milletimizin bütün fertlerine de gerçekten teşekkürlerimizi ve şükranlarımızı sunuyoruz.

Değerli Kardeşlerim, imam hatip meselesi Türkiye'de başarılı olmuş en önemli sosyal-toplumsal projelerden birisidir. Birkaç tane temel sebebi vardır. Bunlardan bir tanesi Anadolu irfanı dediğimiz İslam'ın vasat yorumunu esas alan mutedil, makul, bilimle bağdaşan ve dünyanın sorunlarına cevap üretebilen Anadolu irfanından neşet eden bir İslam anlayışı üzerinde oturmuş olmasıdır.

İkincisi Türkiye'de çok geniş halk kitlelerinin, fakir fukaranın, yoksulların okuyabilmesi için önemli bir imkan sağlamasıdır. Bu anlamda da milletimizin geniş bir kesiminin de destek

vermiş olmasıdır. Hatta öyle ki en zor zamanlarda dahi siyaset üstü bir birlikle milletimizin önemli bir kısmı bu okullara destek ve güç vermiştir. Belki hepsinden de önemlisi Türkiye'nin siyasi şartları ne olursa olsun imam hatip davasını gerçekten fedakarlıkla yüklenmiş olan sayıca az ama inanç bakımından son derece kuvvetli bir neslin bu davaya en başından itibaren sahip çıkmış olmasıdır. Kararlılıkla, cesaretle sahip çıkan o büyüklerimizi de rahmet ve minnetle anıyorum. Eğer onların cesareti olmasaydı bugün imam hatip liseleri bu noktaya gelmezdi.

Bendeniz rahmetli babam dolayısıyla imam hatiplerin tarihini, geçmişini fiili olarak da sözlü tarih olarak da bilenlerden birisiyim. Çok hatıra dinledim. Birçok hatıra da bizzat şahit oldum ama bu cesaret ve kararlılık noktasında hepimize de örnek olması bakımından İlim Yayma Cemiyeti'nin 1960 darbesinden sonraki dönemde başkanlığını yapan emekli Kurmay Albay Vehbi Bilimer'in hatırasını burada sizlerle paylaşmak isterim. Babam bunu bize onlarca kere anlatmıştı. Her anlattığında da o olayı yaşayarak anlatmıştır.

Türkiye'de zaman zaman imam hatip okulları üzerinde büyük baskılar oldu. Çok şükür bunların hepsini aşarak geldik. Katsayı meselesini hallettik. Türkiye'de başörtüleriyle imam hatip liselerine giremeyen öğrenciler meselesini hallettik. Az evvel Sayın Cumhurbaşkanımızın mesajını dinledik. Bir tane imam hatiplinin herhangi bir bürokrasiye gelmesi mümkün değilken, bugün Allah'a çok şükür imam hatipli birisi Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı oldu. Bu, ihlaslı çalışmaların bir sonucudur.

Bendeniz o zaman genç bir doçent iken, İstanbul Üniversitesi'nde 28 Şubat'ın ağır baskısına gün gün şahit olmuş birisiyim. Bir tane öğrencimiz okuldan içeriye giremezdi. Allah'a çok şükür başörtüsü konusunda da bütün engeller aşıldı. Şimdi her yerde, üniversitelerde, mahkemelerde, hakim olarak, savcı olarak, polis olarak yer alıyorlar. Geçen hafta yaşadığımız bir olayı da gerçekten hepimizin bu gayretli çalışmaların sonucu olarak iftiharla takip ettiğinizi biliyorum. Kara Harp Okulu ödül töreninde genç bir teğmen kızımız başörtüsüyle dereceye girerek Kara Harp Okulu'ndan teğmen olarak mezun oldu. Bu Türkiye için bir iftihar tablosu-

dur. Bu, verilen mücadelenin başarılı olduğunun ve toplum tarafından benimsendiğinin de açık bir kanıtıdır.

Biz bu ülkede başörtülü-başı açık, şu görüşten-bu görüşten bütün vatandaşlarımızın eşit ve özgür vatandaşlar olarak geleceğin Türkiye'sini kucaklayacağını ve canla, başla, gayretle bu yolda yürüyeceğine inanıyoruz.

Şimdi müsaadenizle Vehbi Bilimer amcanın o hikayesini anlatayım. Cemal Gürsel Paşa, darbenin komutanı. Kılıcının iki tarafının da kestiği günler. Yanında Refik Tulga, İstanbul valisi, İstanbul belediye başkanı aynı zamanda Fatih'teki imam hatip lisesine geliyorlar. Rahmetli babam der ki: "Yusuf Türel, ki kendisi çok hızlı, atik bir adam, benim görevim de Yusuf Ağabey'i kontrol etmek. Ben yanında duracağım, ileriye atılırsa ceketinin ucundan çekeceğim" derdi. Darbeyi yapmışlar, hükümeti indirmişler. İmam hatip okullarını kapatacaklar.

Cemal Gürsel soruyor okul müdürüne: "Hoca, hangi dersleri okutuyorsunuz?" Müdür bey, "Fizik, matematik, Türkçe vs. okutuyoruz" diye cevap verir. Cemal Gürsel tekrar sorar, "Onları geç, başka ne okutuyorsunuz?" Müdür, "Efendim burası imam hatip olduğu için Kur'an okutuyoruz, din dersi okutuyoruz" şeklinde açıklar. Cemal Gürsel devam eder, "Başka ne okutuyorsunuz?" Müdür, "Hadis okutuyoruz, tefsir okutuyoruz" deyince Cemal Gürsel Paşa hiddetlenir: Bu söylediklerinizi kaç senelik bir müfredatla okutuyorsunuz? 7 yıl çok. Nihayetinde bunlar imam olmayacaklar mı? Birkaç ay kurs verirsiniz, imam yaparsınız bunları.

Tabi bizimkiler o zaman, "Efendim, biz aydın imam yetiştirmek, aydın din adamları yetiştirmek istiyoruz. Dünyayı, dini, fenni ilmi de bilsinler diye okutuyoruz" diyor. Cemal Paşa, "Bunlar nihayetinde namaz kıldırmayacaklar mı? Hem namaz o eski zamanlarda, her tarafta tarımın olduğu zamanlarda, şimdi bu devirde bu kadar işin içerisinde bir de beş vakit namaz mı olacak? Allah'ı şöyle bir ansam bu en büyük namazdır" diyor. Bunun üzerine Vehbi Bilimer amca ayağa kalkıyor. Askeri künyesini sayıp diyor ki, "Ben falanca sınıfların birincisi, topçu subayı, NATO'nun topçu merkezlerinde şu eğitimleri aldım. Harp akademisinden mezun

oldum. Ayrıca İslami ilimlerde şu tefsiri, şu hadisi okudum. Ben bu kadar birikimimle kendi alanımda dahi topçu subayı olarak bu kadar rahat konuşmayı göze alamazken, dini konularda siz hangi bilgiyle bu kadar cesur konuşuyorsunuz?” diye çıkışıyor.

Arkadaşlar şimdi alkışlamak kolay, şimdi bu lafları dinlemek de kolay. Darbenin, kılıcından kan damlayan komutanının karşısında bu cesaretle dikilebilmek zor olmaktadır. Tabii öyle olunca Cemal Gürsel ve Refik Tulga toparlanıp “gidelim” diyorlar. Meşhur bir fotoğraf vardır İlim Yayma Cemiyeti’nin çok kullandığı, işte o günkü törenin, o günkü toplantılarda olan şeylerden bir tanesi de budur. O kadar güçlülükle buralara kadar getirdiler. Hepsini rahmet, şükranla, minnetle anıyoruz.

Az önce ifade edildiği üzere rahmetli Adnan Menderes’in imam hatip okullarının önünü açmak için etrafındaki o dar kafalardan neler çektiğini, o kumpasları kırabilmek için nasıl mücadele ettiğini hepimiz ilgililerden dinlemiş insanlarız. Allah rahmet eylesin Tevfik İleri eğer o bakanlar kurulunda olmasaydı, herhalde imam hatip liselerinin önü açılmazdı. Tevfik İleri’nin kendisini ziyarete gidenlere anlattığı şu sözleri de aktarmak isterim: “Yahu imam hatip meselesini açmak istiyoruz fakat bu işi bir rahmetli başbakan, bir ben ve bir de evdeki hanım istiyoruz.” Kendi bakanları dahil imam hatiplere karşıydı.

Allah Adnan Menderes’ten de Tevfik İleri’den de razı olsun. Allah imam hatiplerin açılması için hayatı boyunca mücadele veren Necmettin Erbakan başta olmak üzere bütün geçmiş siyasetçilerimize rahmet eylesin. Sayın Cumhurbaşkanımızın bu konuda verdiği desteği size anlatmama gerek yok. Kendisine de uzun, bereketli, sağlıklı ömürler diliyorum ve inşallah imam hatip neslinin bundan sonraki süreçlerde de üzerine çok büyük sorumluluklar düştüğünü ifade etmek istiyorum.

Ayrıca sözlerimin yine başında, evet sayısal olarak arttık. Keyfiyet olarak daha gelişmemiz lazım tartışmalarının yapıldığı bir dönemdeyiz. Son birkaç yıldır imam hatiplerin özellikle üniversiteye giriş sınavındaki başarısı takdire şayandır. Bu sene ilk bin içerisinde üç yüz seksen

yedi imam hatiplinin derece yapmış olması da fevkalade önemli bir merhale. Allah bu başarıyı artırarak devam ettirsin inşallah.

“Şimdi bu kadar konuştuktan sonra bir ders mi vereceksiniz?” dersiniz, Abdullah kardeşim ve arkadaşlar beni buraya bunun için davet ettiler. Gerçekten bu kurultayın konusu adalet ve merhamet fevkalade önemli bir konu. Özellikle günümüz dünyasının en temel meselesinin bu olduğu kanaatindeyim. Yine dünyadaki farklı alanlarda devasa gelişmeler sağlanmış olmasına rağmen; teknoloji, bilim alanında birçok gelişme sağlanmış olmasına rağmen bugün bütün insanlık adaletle susamış vaziyettedir ve gerçekten adaletsizlik küresel anlamda bütün ülkelerin ortak meselesi; insanlığın hangi dilden, dinden, mezhep-meşrepten olursa olsun temel aradığı yitkilerinin başında gelen bir husustur. Dolayısıyla adaleti ve merhameti esas alan yeni bir dünya sisteminin kurulmasına gayret etmek, bunun için de her alanda üstün bir şekilde fedakarca çalışmalarımızı sürdürmek durumundayız.

Değerli Kardeşlerim, adalet bildiğiniz gibi etimolojik olarak denklik, eşitlik anlamına gelmektedir. Adalet terazisi de o anlamdadır yani taraflardan birisini kayırmamaktır. Birinin aleyhine diğerinin lehine karar vermemek demektir. Adalet, ölçüyü elden bırakmamak demektir. Adalet iki tarafın da mutmain olacağı karşılıklı rıza ile oluşacak bir sonucu elde etmek demektir. Bu anlamda adalet insanlığın, belki insanlık tarihi boyunca aradığı en önemli insani vasıflardan birisidir.

Bu anlamda adalet sadece, az evvel bakanımız da ifade etti, mahkeme salonlarının meselesi değil. Sadece hukukun meselesi değil, ekonominin, toplumsal hayatın, siyasal hayatın ve küresel sistemin bütününün ortak meselesidir. Bu anlamda adalet, İslam siyaset felsefesinin de ana konularından birisidir. Hepimizin bildiği gibi, İslam siyaset felsefesini oluşturan siyasetnamelerin en önemli maddelerinden biri, hatta Osmanlı geleneğinde sürdürülen, atama fermanlarında yer alan en önemli uyarıların başında gelen konu, “adaletle riayet etmek, adaleti elden bırakmamak” düsturudur.

Onun için adalet sadece bir söz değil, sadece bir talep değil; hayatın, insanların birlikte

yaşamasının olmazsa olmaz temel şartıdır. Hz. Ömer Efendimiz’in söylediği “Adalet mülkün temelidir” sözü boş yere söylenmiş, sadece dikkat çekmek için ifade edilmiş bir husus değildir. Bu şu demektir: Adalet olmazsa devlet olmaz, toplum olmaz, sosyal düzen olmaz, insanların bir arada yaşaması mümkün olmaz. Mülk dağılır, yani her türlü imkanlarınız darmadağın olur demektir.

Hz. Ömer’in yine adaletin ne olduğunu açıklayan ve İslam siyaset felsefesinin ana örneklerinden birini teşkil eden “Eğer ben adaletten ayrılırsam, doğruluktan ayrılırsam ne yaparsınız?” diyerek ortaya koyduğu düstur da bizim için ölümsüz bir düsturdur. Hem onun soruda adaleti esas alması hem de sahabelerin “Seni kılıçlarımızla düzeltiriz ya Ömer” sözüne verdiği şu cevap, medeniyet tarihimizin altın levhalarından biridir: “Rabbime çok şükür ki adaletsizlik durumunda kılıçlarıyla beni düzelterek bu insanlara rehber olmak, önder olmak, yönetici olmak için Rabbim beni görevlendirdi.”

Değerli Kardeşlerim, Molla Cami’nin şu sözünü de hepimiz biliyoruz: “Zalim ama Müslüman bir yöneticinin ülkesinde yaşamaktansa; kafir ama adaletli bir yöneticinin ülkesinde yaşamayı tercih ederim.” Bu da bizim İslam siyaset felsefesinin ana düsturlarından biri, ana öğretici hususlarından biri olmuştur. Yine Hz. Peygamber Efendimizin söylediği şu hadisin birkaç rivayeti var, “Ben adil hükümdar Nuşirevan döneminde geldim, doğdum” dediği hadisi biliyoruz. Bu hadisin bazı kaynaklarında da şunu söylemiştir arkasından: Keşke o da benim sahabelerimden biri olsaydı.

Değerli Kardeşlerim, Kur’an-ı Kerim’de geçen ve her Cuma namazında dinlediğimiz “Allah adaleti ve ihsanı emreder” ayetinde ihsan kelimesini de dar anlamıyla iyilik yapmak olarak alıyoruz. İhsan yapılan herhangi bir işin en iyi şekilde yapılması demektir. Allah bize adaleti ve işimizi en iyi şekilde yapmayı emreder. Bu ayete muhatapız ve her Cuma günü dinliyoruz. Peygamberimizin hadisleri, İslam tarihinin büyük örnekleri bize adalet konusunu şaşmaz bir şekilde ortaya koymamızı ve adaleti esas alan bir anlayışla hareket etmemizi emreliyor. Bu konuda bize tercih değil zorunlu bir alan belirliyor.

Değerli Kardeşlerim, adalet konusundaki birkaç konunun da altını çizmek isterim. Hz. Ömer’in sorusuna verilen cevap bize başka bir şeyi de öğütüyor. Adaletin tesis edilebilmesi için, şeffaf, denetlenebilir ve açık bir yönetim tarzının olması lazım. Halife-i ruy-i zemin olan Hz. Ömer bu soruyu istisnasız herkese sorarak aslında kendisini denetime açıyordu. Şeffaf bir şekilde sahabenin nasıl davranacağını soruyor. Denetlenebilir, şeffaf ve açık bir şekilde davranmayı esas alıyor. Değerli Kardeşlerim; denetlenebilir, açık ve şeffaf olmayan hiçbir yönetimin adaletle yönetmesi mümkün değildir. Onun için İslam siyaset felsefesinin önemli meselelerinden biri, bu tabirler belki bugünkü modern tabirler ama, Hz. Ömer Efendimizin bize öğretisindeki gibi açık, şeffaf ve denetlenebilir olmaktır. Eğer açık, şeffaf ve denetlenebilir değilseniz zaten adaletle bir arada olmanız mümkün değildir.

Modern çağlarda adaletle eşitlik ve demokrasiyi de yan yana ve art arda zikretmemiz gerekir. Çünkü eşitliği olmayanın yani insanların eşit olmadığı hususlarda, ortamlarda adaletin de olması mümkün değildir. Bunun için ikinci temel hususun da altını çizerek ifade etmek istiyorum. Bugünkü tabiriyle kullanırsak “hukukun üstünlüğü” prensibidir. Yani hukuk karşısında hiçbir kimsenin, hiçbir kurumun istisna olmaması meselesidir. Bize bu nasıl öğretiliyor? Hz. Peygamber’imizin “Kızım Fatıma bile olsa” sözüdür. Yani Peygamber Efendimizin kızının dahi eşitlik ve özgürlük üzerine oturan adaletten bir şekilde istisna edilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla burada hukukun üstünlüğü, adaletin tesis edilmesi için ikinci temel kural olarak görülmeli ve anlaşılmalıdır.

Üçüncü temel mesele ise başlığa çıkardığımız konu yani merhamettir. Merhameti olmayanın hukukun üstünlüğü olabilir, denetlenebilir şeffaf bir sistem de olabilir ama asla adaleti temsil etmesi mümkün değildir. Bundan dolayı teşekkür ediyorum, merhamet ve adaleti yan yana zikretmek tam da bize yakışır bir şeydir. Merhamet, insanlara Hz. Allah’ın Rahim sıfatını, merhametli oluşunu hatırlatan bir meseledir ve Cenab-ı Allah’ın insanlar üzerindeki adaleti mutlak olduğu gibi, insanlar üzerinde merhametle davranması da mutlak. Bu anlamda yönetim bakımından da adaleti mutlaka mer-

hametli bir şekilde ele almak ve hükmü merhametli bir şekilde vermek, az evvelki örnekte de "Sen ağlamadığın için bilmezsin bunu" demesi tam buna örnek oldu. Merhameti olmayanın adaleti olmaz. Merhametten uzak adalet, sadece hükmün-sözün uygulanmasından ibarettir. Dolayısıyla bu üç şeyi adaletin çok ciddi bir şekilde uygulanmasının direkleri olarak görmek zorundayız.

Bu noktada bu giriş kısmını Yunus Emre'nin adalet merhamet meselesini çok güzel anlatan şu dizelerini hep beraber gözden geçirelim: Adımız miskindir bizim. Düşmanımız kindir bizim. Biz kimseye kin tutmayız. Kamu alem birdir bize. Biz kimseye kin tutmayız. Ağyar dahi dosttur bize. Şimdi adaleti, merhameti, denetlenebilir olmayı, şeffaf olmayı esas alan bir adaleti inşallah kurmayı, tam manasıyla tesis etmeyi Cenab-ı Allah bu ülkede de tüm dünyada da nasip etsin diyerek dua ve temenni ediyoruz. Bu yolda da hep beraber gayretle çalışmamız gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Değerli Kardeşlerim, buradan konuşmamın ikinci bölümüne geçmek isterim. Şu anda dünyada, ilk cümlede söylediğim gibi, en temel mesele yeryüzündeki adaletsizliktir. Bu artık falanca ülkenin veya sadece bir ülkenin meselesi olmaktan çıkmıştır. Adalet, insanlığı kemiren, bugünkü korona virüsü gibi hatta korona virüsünden daha kötü bir şekilde, bir mikrop gibidir. Çünkü adalet insana, hayata ve evrene bakışta, yaklaşımda bir dengenin oluşması demektir aynı zamanda. Ne yazık ki bugün insana, hayata ve evrene bakıştaki dengeli kaybettiğimiz için küresel adaletsizliklerle karşı karşıyayız. Bunların birkaç tanesini hatırlatmak istiyorum.

Değerli Kardeşlerim; bugün dünyada her türlü imkan, zenginlik var. Dünyanın en önemli ekonomik başarılarının yaşandığı bir evrenden geçiyoruz. Ama maalesef dünyadaki küresel en büyük adaletsizlik konularından biri gelir dağılımında yaşanan adaletsizliktir. Dünyada nüfusun yüzde 0.7'si olan bir grup, dünyadaki toplam zenginliklerin yüzde 70'ine sahiptir. Hani diyor ya "Kurt yapmaz bu taksimi, kuzulara şah olsa" diye. Dünya hiçbir dönemde böyle bir adaletsizlik yaşamadı. Aynı zamanda dünya nüfusunun yüzde 70'i ise sadece dünya gelirinin yüzde 3'üne sahiptir. Böyle bir dünya, hepimiz

istese de yürümez. Bu dünyanın adil, hakkaniyetli bir dünya haline gelmesi şarttır. Adaletsizlik konusunda birinci tablo budur.

İkincisi iç çatışmalar, işgaller ve dış müdahalelerle maalesef dünyada yüz milyonlarca insan, hatta milyarlarca insan dünyanın nimetlerinden yoksun hale getirilmiştir. Şimdi Afganistan'dan çekiliyor Amerikalılar. Çekiliyor diye dünya bayram ediyor ama sözde bayram ediyor. Kimse şu soruyu sormuyor: Yahu arkadaş ne işin vardı orada? 20 yıldır Afganistan'da ne halt ediyordun? 78 milyar dolarlık silahı hangi amaçla Afganistan'a götürdün? Afganistan'da gariban halkın yarım bardak suyu yok. Bu kadar insana insani gelişme götürdün mü? Okuma imkanı, sağlık hizmeti sundun mu? Hayır. Oraları işgal ettin.

Açık söylüyorum baktım dün akşam, 10 sene evvel konuşmuşum bir yerde. Diyorum ki, "Önce Rusların sonra Amerikalıların işgali olmasaydı ne DEAŞ olurdu ne Taliban olurdu. Siz buraları sömürü için işgal etmişsiniz. Halkı yoksul bırakmışsınız. Gidiyorsunuz silahlarınızı geride bırakıyorsunuz. Yahu siz 78 milyar dolarlık insani gelişme bıraksaydınız Afganistan'da, bugün o Afganistan'ın mazlum halkı uçakların kanadına tutunarak kaçmak için yol aramazdı. Allah'tan korkun. Bu kadar adaletsiz, çifte standartlı olunamaz.

Eş-Şebab'a bu silahları kim verir? Somali'de, Mali'de birçok gariban insanı, o on binlerce ölüm silahlarıyla niçin öldürtürler? Oradaki insanlar açlıktan, kıtlıktan, eğitimsizlikten, sağlıksızlıktan maalesef çok zor durumda yaşıyor. Bir ikinci tablo budur. İşgaller, iç çatışmalar ve dış müdahaleler.

Üçüncüsü, dünyadaki adaletsizliklerin önemli göstergelerinden biri de vekalet savaşlarıdır. Biz yine bunu yıllarca evvel Türkiye'de söylediğimizde bazıları karşı çıkıyordu. Maalesef Suriye'den itibaren başlayın. Afganistan'a ve dünyanın başka yerlerine gidin. Kendi ellerini sıcak sudan soğuk suya sokmayanlar, vekalet savaşları üzerinden dünyanın birçok bölgesindeki zenginlikleri çalmak, o zenginliklere el koymak için halkları maalesef adaletsizliğin kışkırtıcısına koymuşlardır.

Yine ticaret savaşları, ekonomik kutuplaşmalar bazı ülkelerin çıkarına birçok bölgenin de aleyhine gelişen bir küresel adaletsizliktir. Dünya siyasal sistemindeki adaletsizlik de, insanlık tarihinin en yüksek noktalarına ulaşmıştır. Dünya sistemini yöneten 2. Dünya Savaşı'nın galipleri, beş tane ülke, dünyada istediğini yapıyor. İstedikini istediği şekilde kullanıyor. Onların istemediği hiçbir adaletsiz uygulamanın durdurulması mümkün değildir. Suriye'deki savaşı durdurabildik mi? Dünya üzerindeki göçmen krizlerini durdurabildik mi? Bu beyler istemediği zaman, Afganistan işgalinden önce Ruslar tarafından işgalinden tutun da Ukrayna'nın yine son dönemdeki işgaline kadar birçok şeyi durdurabildik mi? Durduramazsınız. Bu beylerin istemediği hiçbir şey olmaz.

Filistin topraklarının neredeyse yüzde 80'i, 1947 ile ilgili konuşuyorum, bugün işgal altındadır. Tamamına ilişkin Birleşmiş Milletler'in kararları vardır. Ama İsrail'i durdurabildik mi? Çünkü arkasında dayısı olduğu için, arkasında hamisi olduğu için dünya sistemi küresel bir adaletsizliğin mekanizması haline gelmiş ve bu işgalleri, zulümleri meşrulaştıran bir araç olmaktan öteye geçmemiştir. Onun için Sayın Cumhurbaşkanımızın her platformda söylediği, "Dünya beşten büyüktür" sözü sadece bir talep değil, sadece bir temenni değil; dünyada adaletli bir sistem kurulması için bir zarurettir ve inşallah gerçekleşecek. Dünyada Birleşmiş Milletler de yeniden yapılacak.

Yine küresel adaletsizliğin bir başka unsuru sömürüdür ve kaynakların talan edilmesidir. Afrika'da bakıyorsunuz ben Nijer'den örnek vereyim. Nijer Afrika'nın en fakir ülkelerinden birisidir. Nijer'in başkentine gidiyorsunuz bir tane ana caddeleri var. Doğru düzgün sokakları bile yok. Koskoca Nijer Nehri akıyor ama insanların elektriği yok. Muazzam bir zenginlik içerisinde yokluk yaşıyorlar. Ama bakıyorsunuz Avrupa'nın emperyalizm döneminden son derece tecrübeli, neo-emperyal dönemlerin de son derece etkili ülkeleri, oralandaki madenleri alıyorlar. Çıkıyorlar, garibim Nijerlilerin bir tanesi bile onları görmeden o madenler kendi zenginliklerine katılıyor.

Bazı ülkelerde de ne yapıyorlar. Ben şöyle söylüyorum, emperyalistlerin önemli işlerin-

den birisi de bal kovanlarını kendilerine hizmet edenlere taşıttırmaktır. Hani bal tutan parmağını yalar derler ya, bal taşıyanlar da bir parmak kendi ağızlarına koyarlar. Kendi ülkelerindeki bu emperyalist ülkelerin kuklası olan yönetimler ise sadece onların çıkarlarına hizmet ederler.

Değerli Kardeşlerim, dünyanın hiçbir döneminde dünyanın zenginlikleri fakirlerin giderek yoksullaşması adına bu kadar açık bir şekilde asla talan edilmemiştir. Yine dünyadaki en önemli adaletsizliklerden birisi de; insana, doğaya ve evrene ilişkin bakış açısında bir denge, dengeli kaybettiğimiz için küresel çevre krizi dediğimiz işte bu iklim krizleri olarak ortaya çıkan şeydir. Bu da insanın doğaya karşı adaletsiz, çevreye karşı hoyrat ve ilgisiz davranışının bir sonucu olarak gelişmiştir. Havayı, suyu ve toprağı bitmez bir kar iştahıyla sömürenler aslında kainata karşı bir haksızlık yapmış; dünyadaki çevreye karşı bir adaletsizlik yapmış ve bugün içinden çıkılmaz küresel adaletsizliğin bir konusu olarak çevre, küresel ısınma ve iklim bozukluklarını gündeme getirmiştir.

Son olarak da şunu söyleyeyim: Bugün dünyadaki adaletsizliğin, küresel dengesizliğin en önemli göstergelerinden birisi de ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve özellikle İslam düşmanlığı şeklinde ortaya çıkan durumdur. Bunlar, yabancıların maalesef özellikle ülkelerin kaynakları azaldıkça yabancı düşmanlığını bir araç olarak kullanmasıyla ortaya çıkıyor. Kaldı ki biz Türkiye olarak bu konuyla ilgilendik. Gelin samimi olarak göçmen krizini çözelim. Şu zengin ülkeler var ya, İstesinler dünyadaki bütün küresel göçmen krizini bir haftada çözerler.

Her ülke kendi gayri safi milli hasılasının bir miktarı kadar dünyadaki göçmen sorununa fon ayırsa, mesela on binde bir, yüz binde bir, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği diye bir kurum var. Oraya versinler, bu krizi çözelim. Ama bunların göçmen krizini çözmek gibi bir niyetleri de yok. Çünkü göçmen meselesini uluslararası siyasetin bir aracı olarak kullanıyorlar. Nasıl vekalet savaşları üzerinden terör örgütlerini kullanıyorlarsa, göçmen meselesini de bir araç olarak kullanıp bu meseleyi çözmek istemiyorlar. Değerli Kardeşlerim, bütün bunların hepsi giderek artan küresel adaletsizlik

konuları olarak önümüzdeki dönemde bizi ve bütün dünyayı daha fazla meşgul edecek.

Peki böylesine adaletsizliğin, haksızlığın yaşandığı bir dünyada acaba yeni bir küresel barış düzeni kurmak mümkün müdür? İnsanların yeniden barış, adalet içerisinde yaşamaları, küresel adaletin ve hakkaniyetin tesis edilmesi mümkün müdür? Evet mümkündür ancak bu soruya verdiğimiz cevapla birlikte hangi bakış açısıyla bakıyorsunuz o sorunun cevabını da görmemiz lazım. Eğer mevcut olan şu andaki dünya siyaset sisteminin paradigmaları içinde bakıyorsak, sorunları bunun üzerinden çözmeye çalışıyorsak hiç uğraşmayalım. Adaletin, hakkaniyetin ve küresel barışın sağlanması mümkün değildir. Ancak medeniyetimizin geçmiş uygulamalarının bize sunduğu büyük bir mirasın üzerinden bakabilirsek, bunu küresel değerler olarak üretip insanlığın önüne sunabilirsek; yeni bir aksın, bir barış düzeninin kurulması hiç kuşkusuz mümkündür.

Bunun için sadece büyük İslam medeniyetinin üç önemli geçmiş örneğini hatırlıyorum: bunlardan birincisi yaklaşık beş asır süren Balkanlarda Avrupalı insaflı tarihçilerin "Pax Ottomana" diye överek bahsettikleri Osmanlı barış düzenidir. Balkanlarda farklı dinlerin, mezheplerin iç içe yaşadığı hatta komşu kapıcıkları ile birbirine bağlandığı bir barış iklimi tam beş asır boyunca devam etmiştir. Din, etnik çatışma ve mezhep kavgalarının olmadığı bir huzur dönemi yaşanmıştır. Herkes kendisini bu anlamda huzurlu ve adaletli bir ortamın insanları olarak görmüştür. Detaylara girmeden, sadece Fatih Sultan Mehmet Han'ın 1463'te Bosna'nın fetihle birlikte yayınlamış olduğu o fermannenin ne büyük bir barış düzeninin başlangıcı olduğunu da hepinizin taktirine bir kere daha sunuyorum.

İkincisi ise dört asır boyunca Filistin topraklarında o günkü adıyla Kudüs eyaletinde, yani Suriye'nin güneyinden başlayıp Masada Çölleri'ne kadar devam eden o geniş coğrafyada, devam eden Osmanlı barış düzenidir. Nasıl devam ettiler? Kimsenin diline, dinine, inancına, hayat tarzına, kendi inançları çerçevesinde örgütlenmesine, kimsenin kılık kıyafetine, ticaretine karışmadılar. Allah-u Ekber sesleri ile, ağlama duvarındaki mezmurlarıyla dua eden, Tevrat-

la ile dua eden Yahudilerin ve kilise çanlarının sesleri birbirine karıştı. Dört asır boyunca tam bir barış düzeni yaşandı.

Üçüncü örnek ise Endülüs Emevileridir. Yine Endülüs Emevileri de asırlar boyunca süren o büyük ihtişamlı dönemlerinde ilmi, estetiği, sanatı, karşısındakine saygılı davranmayı, kapısını kapattığımız zaman sultanın dahi giremediği konut dokunulmazlığının korunmasını sağlayan ve herkesin dinince dinlenmesini temel kural olarak kabul eden bir barış düzeni kurdu. Diyebiliriz ki, Avrupa'nın Rönesans diye övündüğü Rönesans'ın kaynağı, yine insaflı birçok bilim tarihçileri bakımından da teyit edildiği şekilde, Endülüs Emevilerinin bu muhteşem zaferle dolu, sanatla, bilimle, estetikle dolu o etkili dönemleridir.

Değerli Kardeşlerim, bu ve benzeri örnekler şunu gösteriyor: Siz insanların belirli kuralları çerçevesinde, ortak hareket etmelerini sağlayacak zeminleri, mekanları, ortaklıkları sağlayabilirsiniz barış düzenini kurabilmeniz mümkündür. Bu nedenle diyoruz ki, geçmişte 'Pax Ottomana'nın, özellikle Balkanlar'da ve Filistin topraklarında sağladığı Endülüs Emevilerinin de Endülüs topraklarında sağladığı o muhteşem barış düzeni sadece biz Müslümanlara değil bütün dünya insanlığına gerçekten fevkalade önemli uyarıcı, hatırlatıcı, ders verici bir birikimdir. Bundan istifade etmemiz lazım.

Peki biz bu birikimden, İslam siyaset felsefesinden, Hz. Resul'den itibaren gelen bütün uygulamalarıyla bugüne kadar her ayrıntısıyla önümüzde olan bu büyük birikimden ne anlıyoruz da bugünün insanlarına ne anlatacağız? Ne öğreniyoruz da nasıl dünyada küresel bir barışı, adalete ve merhamete dayalı bir sistemi kurabileceğiz? Bunun için ben beş tane temel unsur burada zikretmek istiyorum. İster Müslüman, ister gayrimüslim olsun, hangi toplum bu beş temel husus üzerinden bir toplumsal barış inşa ederse kalıcı başarıları sağlamanın da mümkün ve mukadder olduğunu ifade ediyorum. Bu beş hususun altını çizmek isterim.

Bunlardan birincisi insanların eşitliği prensibidir. İnsanlar yaratılıştan eşittir. Hiçbir kimsenin hiçbir gerekçeyle bir diğerinden üstünlüğü söz konusu değildir. İslam'ın getirdiği tek

istisna takvadır. Takva konusundaki üstünlük de dünya ölçeğiyle ölçülebilecek bir ölçü değil Rabbimiz katında ölçülecek bir unsurdur. Dolayısıyla prensip olarak insanların eşitliğini esas alan bir siyaset görüşüne, siyaset felsefesine sahibiz. Kadın-erkek, zengin-fakir, beyaz derili-kara derili, mavi gözlü-siyah gözlü, uzun boylu-kısa boylu, okumuş-okunmamış, şu ülkeden-bu ülkeden; hiçbir farkın olmadığı herkesi yaratılıştan eş olarak gören bir anlayış ancak insanlar arasında sınıfsız bir toplumu inşa edebilir. Hiçbir topluluğun hiçbir yaratılıştan gelen kesimin bir diğerine üstün olmadığı bir toplumu inşa edebilir.

Bunun çok güzel örnekleri var ama çok sık verdiğim bir örnektir, tekrar olursa özür dileirim ama hayatım boyunca sürekli kendime de tekrarlamayı vazife kabul ediyorum. Hz. Ali Efendimiz, Malik bin Eşter'i Mısır'a vali tayin ediyor. O metin de uzun bir metindir. Ona siyasetnamelerle nasihat eder. Osmanlı da Selçuklu da bu geleneği sürdürmüştür. "Gideceksin insanlara hükmedeceksin. Bil ki insanlar iki sınıftır, ya yaratılıştan eşindir ya dinde kardeşindir." Daha kapsayıcı bir tasnif bilen var mı?

Yaratılıştan eş; dili, dini, ırkı, cinsiyeti ne olursa olsun demektir. Dinde eş; mezhebi, meşrebi ne olursa olsun Müslümandır. La ilahe illallah Muhammeden Resulullah diyenle bir Müslümanlık hukuku, dinde kardeş; diğeriyle de insanlık hukukunu geliştirebilen bir kültürel zemine, bir medeniyet birikimine sahibiz. İnsanları yaratılıştan eş, dinde kardeş olarak gördüğümüz zaman adalet minaresinin bir basamağını inşa etmiş oluyoruz. Birincisi buydu. Giriş basamağıydı.

İkinci önemli mesele insanların seçme özgürlüğüdür. Dinlerini, dillerini veya ne seçmek istiyorlarsa onu yapmalılar. Burada hiçbir şekilde, "benim gibi giyineceksin, sakal bırakmayacaksın, başını örtmeyeceksin" gibi cümlelerle yok. Ne kadar gerici bir davranıştır; insanların hangi dini, hayat tarzını benimseyeceğine yönetimler karar vermez. Cenab-ı Allah insanları yoktan var etmiştir. Hepimizi kendisinin varlığına muhtaç etmiştir öyle mi? Şu oksijeni alsa hepimiz gideriz ama böyle olmakla birlikte Cenab-ı Allah hiçbir kula kendisine iman etmeyi zorunlu kılmamıştır. "Ey peygamber, sen onla-

rın üzerine jandarma değilsin. Hakkı hakikati, doğruyu anlatırsın. Allah hidayeti seçene doğru yollarını gösterir ve onu hidayete erdirir." La ikrahe fi-ddin demek bu demektir. "Dinde zorlama yoktur." Dolayısıyla bu kadar büyük süre içerisinde bu ülkelerde farklı gruptan insanları adaletle bir arada tutmanın temel iksirlerinden birisi, adalet minaresinin bir diğer basamağı olan insanların seçme özgürlüğüdür.

Üçüncü temel mesele gücün değil, hakkın ve haklılığın esas alınmasıdır. Hepimizin bildiği gibi dünyanın birçok yerinde, maalesef dünya sisteminde de güçlü olan kimse onun borusu ötüyor. Güçlü olan haksız dahi olsa ne yazık ki çoğu durumda istediğini yapıyor, yaptırabiliyor. Bu anlamda bizim siyaset felsefemizde öğretilen en temel meselelerden birisi de, "Kim olursanız olun, haklıysanız güçlü olan sizsiniz" cümlesidir. Devlet de haklının hakkını alıp onu ortaya çıkarmakta yükümlüdür.

Bugün dünyada hepimizin acıklı bir şekilde hafızalarına kazınan, insanlığın yakın geçmişteki hüznü örneklerini hatırlayalım. Dresden'i, Hiroşima'yı, Afganistan'ı, Irak'ı, Srebrenitsa'yı, Suriye'deki meseleleri... Bütün bunların hepsinde kim kazandı? Güçlü olanlar kazandı. Bütün bu örneklerde haklı olanlar, mazlum olanlar maalesef ezildiler ve ufalandılar. Dolayısıyla biz adaleti merhametle taçlandırıcaksak, haklı olanın hakkını alıp, en güçlü olanın karşısında bile olsa, teslim edeceğiz.

Çok örnek var hepimizin bildiği. Fakat her söylediğimde beni uygulandıran, Hz. Peygamber'in vefatına az bir süre kala söylediği o sözdür: Sizlerle beraber çok vakit geçirdik. İnsanınız, haksızlık veya hata yapmış olabilirim. Bende hakkı olan kim varsa gelsin benden hakkını alsın" diyor. Biliyorsunuz Hz. Ukkâşe hazretleri kalkıyor "Ya Resulullah benim hakkım sana geçti" diyor. "Bir gün gidiyordun, kırbacınla devene vururken benim sırtıma geldi. Canım acıdı" diyor. Hz. Peygamber de bir kırbaç veya sopa isteyip Ukkâşe hazretlerine uzatıp, "Buyur hakkını al benden" diyerek sırtını açıyor. Ukkâşe hazretleri ağlayarak peygamberin sırtını öpüyor. Biliyorsunuz Hazreti Peygamber'in Mühr-ü Nebvi'si sırtında tecelli etmiştir. Aslında Hazreti Ukkâşe'nin maksadı da hakkını almak değil, Hazreti Peygamber'in mührünü

öperek sevgisini ve dostluğunu göstermektir. Bu muhteşem bir örnektir.

Dünya kendi yüzü suyu hürmetine yaratılmış olan bir Resul, o olmasaydı alemlerin yaratılmayacağı birisi, döneminin dünyadaki bütün sultanlarından daha güçlü olan devlet başkanı Hz. Peygamber; “Gel benden hakkını al” diyecek kadar adaleti, açık bir şekilde güçsüzün hakkını korumayı bize öğreten bir miras olarak bırakıyor. Bir başka örnek ise Fatih Sultan Muhammed Han Hazretleri’nin İstanbul’un fethinden sonra karşılaştığı meseledir. Gayri-müslim bir adamla mahkemelik oluyor. Etrafındakiler, “Yahu sultanım olur mu öyle şey? Sen sultan-sın, Fatihsin. Bu ise tebaandan birisi. Bununla aynı mahkemeye mi çıkacaksınız?” diyor. Fatih “Hayır, hukukun üstünlüğü ve adaletin tecellisi ancak bizim anlaşılmadığımız bir konuda birlikte mahkemeye çıkmamızdan geçer” cevabını veriyor. Değerli Kardeşlerim; haklının güçsüz olsa bile hakkını yerine getirebiliyorsak adaleti merhametle taçlandırmışız demektir. Üçüncü temel meselemiz budur.

Dördüncüsü; yeryüzünün ve evrenin insanoğlunun emrine müsahhar kılındığı gerçeğidir. Yeryüzü ve evren hiç kimsenin babasının malı değildir. Bu adamlar niye bu kadar şirret? Yeryüzü ve evrende sadece kendi haklarının olduğuna inanıyorlar. Yer altı ve yer üstü kaynakları, şimdi uzaya çıkıyorlar ve uzayı çöplüğe çevirdiler daha da çevirecekler ve tüm kainatta sadece kendilerinin hakları olduğunu düşünüyorlar. Kendilerine pay vermediklerinin de dünyanın bu zenginliklerinden pay alamayacaklarını zannediyorlar. Hayır öyle değil. Bizim siyaset felsefemizde bize yeryüzünün ve kainatın insanoğluna müsahhar kılındığı öğretiliyor. Onun emrine, kullanımına verildi. İnsanoğlunun mülkü olarak verilmedi. İnsanoğluna temellük etsin diye değil, kendisinden sonrakilere daha iyi miras bırakılsın diye kainat ve yeryüzü bırakıldı.

Onun için Hz. Resul diyor ki “kıyametin kopacağını duysan da elindeki fidanı dik”. Hatta başka bir hadisinde “Bir ırmaktan abdest alırken bile sakın israf etmeyin. Çünkü o ırmaktan sizden sonra oraya el sokacak kişinin hakkı vardır” buyuruyor. Yeryüzünde şu anda sekiz milyara yakın bir nüfus var. Yeryüzü de kainatın

her bir noktası da sekiz milyar insanın hepsinin emrine müsahhar kılınmıştır. Zengin, güçlü, teknolojisi olan, siyasette borusu öten ülkelerin değil; sekiz milyar insanın hepsinin emrine müsahhar kılınmıştır. Temel meselelerimizden biri budur. Eğer böyle düşünürseniz dünyayı kirletmezsiniz, uzayı çöplük haline getirmezsiniz, yeryüzündeki başka insanların da dünyanın zenginliklerinden istifade etmesini temin edebilirsiniz.

Yeni bir barış, adalet ve merhametin küresel ölçekte kurulabilmesi için son olarak söyleyeceğim husus; marufun egemenliğidir. İslam siyaset felsefesi de İslam düşünce sistematiği de maruf kavramını ana eksene alarak onun etrafında düşünce üretir. Maruf ortalama bir akıl ve vicdan sahibi, Allah’ın yarattığı her bir kulun kabul edeceği evrensel değerler demektir. Ne gibi? Adalet gibi, merhamet gibi, ihsan gibi, vefa gibi, diğerkamalık gibi, paylaşma gibi, az önce saydığım dünya zenginliklerinin belirli ellerde toplanmaması gibi, dünya üzerinde adalet ve hakkaniyetin tesis edilmesi gibi temel değerler üzerinden maruf düşüncesini geliştirmiş olan bir geleneğimiz var.

Daha çok şey var fakat bu beş temel ilkeyi esas aldığımız zaman yeryüzünde merhamete ve adalete dayalı bir sistemi kurabiliriz. Yeryüzünde yaşayan herkesin Müslüman olmasına da gerek yok. Bu temel ilkeler üzerinden insani değerleri geliştirdiğimiz taktirde hakkaniyeti, adaleti ve barışı temin edebiliriz. Bunun için de kendi çevremizden, kendi yaşadığımız ekosistemimizden, ülkemizden başlayarak daha güçlü kuvvetli adımlar atacağız ve yeryüzünde ecadımızın yaptığı gibi adaletin ve merhametin öncülerini olacağız inşallah. Bu anlamda şu beş unsurunu tekrar hatırlatmak istiyorum:

İnsanların yaratılıştaki eşitliği, dinde kardeşliği. İnsanların seçme özgürlüğü. Gücün değil haklının ve haklı olanın hakkının verilmesi. Yeryüzünün ve bütün kainatın insanın emrine müsahhar kılındığı gerçeği ve marufun egemenliği üzerinde oluşturulan bir anlayış ve toplumsal düzen.

Değerli Kardeşlerim; hasbelbeşer dünyanın birçok yerinde birçok insanla karşılaşmak, çok farklı meclislerde Müslümanlarla, gayrimüs-

limlerle bir arada bulunma imkânımız oldu. Allah birçok bilmediğimiz, görmediğimiz yerleri görme ve oralardan istifade edebilme, birtakım geri beslemeleri alma imkânını verdi. Şunu çok açık söyleyebilirim. Bunu başta kendime sonra size bir hatırlatma olarak yapıyorum. İnanın ki dünyanın dört bir yanında yüz milyonlarca, milyarlarca insan bugünkü Türkiye’den haber bekliyor. Gözünü dikmiş Türkiye’ye bakıyor. Türkiye’den gelecek, insanlığın hoşuna gidecek, insani değerleri yeşertecek önemli gelişmeleri bekliyor. Mazlum milletler, masum milletler kendi kurtuluşları için Türkiye’nin güçlü ve büyük bir ülke olması için dua ediyor. Dünyanın birçok yerinde Müslüman olmasalar bile hakkaniyeti ve adaleti savunanlar Türkiye’den yeni bir ses, soluk, yürüyüş ve başlangıç bekliyor.

Allah’ın izniyle bugün geldiğimiz noktada imkanlarımızı daha da artırarak toplumsal düşüncemizin temeline de adalet ve merhameti de koyarak Türkiye’yi daha güçlü bir Türkiye olarak ileriye doğru götüreceğiz. Bizim siyasetimizin aslı iddia, irade ve ahlaktır. İddia sahibi olacağız yani yeniden güçlü büyük Türkiye’yi kurmak için gece gündüz gayret sarf edeceğiz. En başta söyledim. Allah imam hatip camiasına, bizim neslimize çok büyük imkanlar verdi ve çok büyük başarılar bize lütfetti. Bunun şükürünü eda etmek bize nasip olsun. Onun için geldiğimiz noktada güçlü ve büyük Türkiye istikametindeki yürüyüşümüzü, saflarımızı sıklaştırarak devam ettireceğiz.

İddiamızın ikincisi ise yeni, adil, merhametli bir küresel sistemin kurulmasıdır. Bunun için de canla başla gayretle çalışacağız. Dünyanın her yerindeki dostlarımızla dayanışma içinde olacağız. Dünyanın her yerindeki insanlarla hakkı, iyiliği, adaleti paylaşacağız. Zaten milletimiz bunu yapmaya gayret ediyor. İddia tek başına yetmez. İddia sahibi olanların çelik gibi iradesi lazım. Başlangıçta Vehbi Amca’nın gösterdiği çelik gibi iradeyi örnek olarak ifade ettim. Allah’a çok şükür bu milletin çelik iradesi her zaman devam ediyor. 15 Temmuz gecesinde bu milletin gösterdiği kahramanlık da bu çelik iradesiyle iddiasına sahip çıktığının en güzel ispatıdır, en güzel göstergesidir.

Şartlar ne olursa olsun biz yolumuzdan vazgeçmeyeceğiz. Bugün devran böyle, yarın

devran başka olsa biz bu iddialardan vaz mı geçeceğiz? Emperyalistlerin bize gösterdiği yerlerde nöbet mi tutmaya başlayacağız? Hayır. Yeniden büyük güçlü Türkiye istikametinde ömrümüzün sonuna kadar bu medeniyetin değerleriyle birlikte mücadeleye devam edeceğiz. İddia sahibi olanların irade sahibi olması lazım. İradesiz iddia kuru bir iddiadır. O da yetmez. İrade sahibi olanların da ahlak sahibi olmaları gerekiyor. Sadece bireysel ahlak, hakkı hakikati üstün tutmak anlamında değil aynı zamanda kamusal ahlak sahibi olmak, sistem ahlakı içerisinde de hareket etmek zorundayız. İşte bugünkü konu “Sistem ahlakı nasıl tecelli eder?” sorununun cevabı olan bir konudur. Eyvallah bireysel olarak ahlaklı olabiliriz olmalıyız da fakat toplumsal örneğin sağlanabilmesi için de toplumsal, kamusal ve sistem ahlakının da mutlaka olması lazım.

Değerli Kardeşlerim; hepinize çok teşekkür ediyorum. Uzun bir açılış oturumu oldu. Ben de bu vesileyle sizlerle birlikte olmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum. ÖNDER Başkanı Abdullah Bey’e ve bütün yönetici arkadaşlarıma böyle güzel bir organizasyon için teşekkür ediyorum. Buraya ruh veren, vücut veren Anadolu’nun dört bir yanından gelmiş siz değerli kardeşlerime yürekten teşekkür ediyorum. Allah sözünüzü kuvvetli kılsın. Allah adımlarınızı sağlam eylesin. Allah yolunuzu açık, ufkunuzu aydınlık eylesin. Dostlarınız sadık olsun. Allah yardımcınız olsun.

18. İMAM HATIPLİLER
KURULTAYI

AÇILIŞ DERSİ

ADALET VE MERHAMET

PROF. DR. NUMAN KURTULMUŞ
AK PARTİ GENEL BAŞKAN VEKİLİ

İçinde bulunduğumuz çağ için, insanlık için söyleyeceğimiz şeyler var. Yapmamız gereken çok fazla iş var. Kavramları yeniden düşünerek, medeniyetimizi yeniden konuşarak, tanımaya çalışarak, dünyanın içinde bulunduğu hale çağlar üstü bir nizamın kavramları ve kelimeleriyle yeniden tarifler ve tanımlamaları getirerek, büyük bir vazifenin omuzlarımızın üzerinde olduğunu bilmemiz gerekiyor.

Adalet ve merhamet belki de bu kavramlarımız başında yer alan başat kavramlardır zaten. Çünkü bu ikisini yeryüzünde sağladığınız zaman insanlığın huzuru sağlanmış demektir. Bu ikisini yeryüzünde sağladığınızda zulüm ortadan kalkmış demektir. Hak yerini bulmuş demektir. İşte o zaman, temsil ettiğimiz mananın yeryüzü insanlığı ve kainat için ehemmiyeti çok daha iyi anlaşılacaktır. Bu kardeşiniz adalet kelimesiyle yedi yaşında tanışmıştır. Yedi yaşında adalet kelimesini duydum ve kendi kendime, "Demek ki adalet bu imiş" dedim, köyde doğmuş, büyümüş bir yaşlarında bir buçuk seneliğine Horasan'a gitmiş ama o yıllarını hatırlamayan yedi yaşındaki bir çocuk olarak.

Rahmetli babam yanında taşıdığı bir koyunla beni Horasan'a hayvan pazarına götürdüğünde adaleti tanıdım. Adaletin ne olduğunu yedi yaşındaki bir çocuk olarak bütün hücrelerimde hissettim. O gün bugündür 'hak yerini bulmalı, hakkı neyse odur, bu bunun hakkı mıdır, hak gerçekten böyle mi gerektiriyor?' diye sorar dururum. Sebebi yedi yaşında yaşadığım hadisedir. Rahmetli babam, yanında taşıdığı koyun oldukça şişman bir koyun, biz 'tavlı' deriz Erzurum'da, hayvan pazarına götürdü. "Cambazlar, hayvan alıp satan kişiler, başımıza üşüşürler ama bakalım hakkını verecekler mi?" demişti rahmetli babam.

İki-üç kişi kırk lira-ile elli lira arasında bir fiyat verdi ama babam "olmaz" dedi. Kırk, kırk beş, elli, diyenlere "olmaz" dedi. Cambazlar da bırakıp gitti-

ler. Meğer bu bir yöntemmiş o zamanlar. Bilerek düşük fiyat teklif ediyorsunuz. Sonra kişi vermiyor. Kişiyi yalnız bırakıyorsunuz. Çaresiz kalıyor. Getirdiği malı satmak zorunda. Sonra en yüksek fiyatı veren kişiye razı oluyor. O adamı bulup “tamam elli liraya sana vereyim” deyip satıyorsunuz. Bu yöntemi de daha sonra o pazardan tanıdığımız bir cambaz bize anlatmıştı. Ben bilmiyorum tabii. Elli lira verene de hayır dedikten bir 10-15 dakika sonra babamdan daha genç bir adam bize yaklaştı. Dedi ki “ağabey ben bu koyunu almaya geldim.” Babam dedi ki, “Ne kadar para veriyorsunuz?” Adam, “Ağabey ben bu koyuna yetmiş lira veriyorum” dedi. Rahmetli babam “olmaz” dedi. Adam, “Nasıl yani ağabey, ben buna çok fazla para verdim?” deyince babam “İşte o da olmaz. O fiyat da fazla olur bu koyun için. Çünkü bu koyunun hakkı elli beş liradır” dedi. “Elli lira verdikleri için vermedim. Bana elli beş lira verirsen sana bu koyunu veririm” dedi. Adam “Ağabey yetmiş lira veriyorum nasıl reddedersin?” deyince babam, “Hakkı değildir ben onu alamam” dedi.

Adalet, bu koyun için elli beş lira vermeyi gerektiriyor; yetmiş lira da değil elli lira da değil. Adam ne yapıyor musunuz? “Ben hakkımı helal ediyorum, ben bu parayı vereceğim” diyerek ısrarla babamı razı etti ve yetmiş lira vererek o koyunu aldı götürdü. Babam ona şöyle söyledi, “Bu koyun kuzulamaz, kısır. Satarsan lütfen alıcısına söyle. Ayrıca bu koyun yetmiş lira etmez zarar edersin.” Adam da, “ben bu koyunu götürüp keseceğim, etinden faydalanacağım” dedi. Babama dedim ki, “Baba yetmiş lira iyi bir para. Neden elli beş lira istedin?” Babam da, “Oğlum adalet, bu koyunun elli beş liraya satılmasını gerektiriyor. Bunu unutma. Adalet, hak edene hakkını vermektir. Herhangi bir şeye hakkını teslim etmektir. Eğer yıllar geçecek ve yaşayacaksan unutma ki hak ettiğinden fazlası ya da azı zulümdür. Mutlaka hakkını vereceksin.”

Aziz Dostlar; bu benim ruhuma öylesine sinmiş ki, bugün benim hanemde eşim, çocuklarım beni herhangi bir yere pazarlığa götürmüyorlar. En son kızımın düğünü oldu. Benden habersiz gidip eşyalarını almışlar. Eşime dedim ki, “Neden böyle yaptınız?” O da bana dedi ki, “Çünkü sen pazarlık yapamıyorsun.” Çünkü ben alışverişe gittiğimde “Bu hakkı mıdır?” diye sorduğumda “Hakkıdır” cevabını aldığım, hemen satın alıyorum hiç itiraz da edemiyorum. Yani ruhuma böylesine sinmiş bu mesele. Şimdi size soruyorum, gerçekten de bütün insanlığın ruhuna böyle sinseydi, her şey hakkını bulur muydu bulmaz mıydı? İşte bizim bugün noksanı olduğumuz temel noktalardan bir tanesi budur.

Yıl 2004. Üsküdar’da aldığım bir evi bir başka kardeşimize satmak durumunda kaldım. Teslim ettikten, anahtarı aldıktan sonra aklıma geldi. Dedim ki, “Ben bu evin bir iki kusurunu söylemişim ama birisini de unuttum. Onu neden unuttuğumu da söyleyeyim. Bu evin banyo kısmından akıntılar olurdu. Evi tamamen yeniledik, tamir ettirdik. Orayı da yaptırdık ama eğer buna rağmen size sattıktan sonra bir akıntı falan olursa haberimiz olsun. Bu evin o kusuru da bizdendir. Gereğini yaparız veya fiyattan düşeriz. Adam bu lafın üstüne boynuma sarılıp, “Biz o kadar zamandır ev alıp satıyoruz böyle bir şey görmedik” dedi ve ben de ona babamın hikayesini anlattım.

Bir şey daha söyleyeceğim sonra esas anlamıyla adaletin ve merhametin nereden kaynaklandığına geçeceğim. Yakın bir yerlerde, Ege sahili taraflarında, arkadaşımızla arabayla gezerken bir Mercedes arabaya vurduk. Kaza mahallinde dört saat bekledik zararını karşılamak için çünkü araba sahibi orada yoktu. Kahvehanede çay içiyoruz ve araba sahibi bizi görmeden arabaya binip yoluna devam etti. Biz de arabayla takıldık peşine fakat biz takip ettikçe adam korktu. Gaza bastıkça biz de bastık. En son

durdu ve “Ne istiyorsunuz kardeşim?” dedi. Dedik ki, “Bak arabanın yanına vurmuşlar.” Adam da, “Evet gördüm. Ardından da bunu yapanlara küfrettim ve arabaya binip sürmeye başladım” dedi.

Biz de “Arabaya vuran biziz. Küfür etmen yanlış olmuş çünkü dört saat seni bekledik arabanın parasını ödemek için” deyince adam inanmadı. “Bu arabaya o kadar çok vurdular ki ben bugüne kadar hiçbirini görmedim” dedi. Dedim ki “Kıymetli ağabey, bizden yaşça büyük, bizi görün, adımızı da sormayın. Bizim bu zararı karşılamamız lazım” dedim. Adam ne yaptı biliyor musunuz? “Ben bu arabayı yaptırırım, parasını da öderim. Param da bol. Kardeşim bir ömür de size dua edeceğim. Siz zaten dört saat beklemekle ücreti ödemiş olunuz.” Biz de yolumuza devam ettik. Yanımdaki arkadaşım dedi ki, “Keşke şu bizim gösterdiğimiz tavrı birbirlerine zarar veren insanların hepsi de gösterebilse.” Ben de ona yine rahmetli babamın bu hikayesini anlattım.

Rahmetli babam derdi ki, “Haksızlık etme. Birinin hakkına tecavüz ettiğinde bil ki o hak senden alınır. Boşa giden hiçbir hak yoktur. Adil-i mutlak olan Rabbimiz Mahkeme-i Kübra’da herkesin hakkını bir diğerine teslim eder. Zerre kadar hayır ya da şer karşımıza çıkar. O zaman adaletin gerçek ve sarsılmaz yüzüyle tanışırsınız. İşte o gün zelil duruma düşmemek için, bugün dünyada mutlaka hak edene hakkını teslim edin. Kimsenin hakkına tecavüz etmeyin. Merhametli olun. Çünkü bizim medeniyetimiz adalet ve merhamet medeniyetidir. Bunu çocuklarımıza ve gençlerimize öğretin. Gençlerimizin bunu öğrenmesi lazım ki kimse kimsenin hakkına tecavüz etmesin.

Bugün en basitinden sosyal medyada dahi kişiler hakkında atılan ufacık bir tweetin dahi hakka tecavüz ediyorsa ne kadar büyük bir sorumluluk olduğunu gençlerimiz, insanlarımız öğrensin. Ne-

mimeciliğin, laf taşımacılığının, dedikodunun bugünkü modern dünyada artık ellerimizdeki telefonlara taşındığını çocuklarımıza, gençlerimize öğretin. Hak yemek ya da adaletsizce davranmak sadece bir koyunu fiyatından düşüğe almak değildir. Kalbimizdeki düşüncelerden, onları uygulamaya koyduğumuz anda gerçekleşen bütün eylemlerimize kadar, o eylemlerden onların yansımaları olan dış toplumdaki bütün dalgalanmalara kadar; her halimizin adalet ve merhamet merkezinden bize sevap ya da günah olarak döneceğini bilmemiz lazım. O yüzden diyorum ki medeniyetimizin kavramlarına yeniden yönelmek gerek.

Bizim adalet ve merhamet merkezimizin manasının, Efendimizin adalet ve merhamet timsali olan Peygamberimizin ve onun bize getirdiği öğretinin nereden kaynaklandığını, nereye dayandığını kısaca ifade etmek istiyorum. Rahmetli Aliya İzzetbegoviç “Doğu Batı Arasında İslam” adlı eserinde, “Medeniyet, kültür ve irfan, Cenab-ı Hak’la Hz. Adem arasındaki ilk konuşmayla başladı” demiştir. Geçenlerde bir yerde bana bir soru sordu birisi. “Hocam helva ne zaman icat edildi? Hz. Adem helvayı biliyor muydu?” Dedim ki, “Hz. Adem’e Esmâ’yı öğretmişti Cenab-ı Hak. Allah ‘şu isimleri öğrettim’ demiyor. ‘Esmâ’yı öğrettik ona’ diyor. Ben inanıyorum ki helva da o isimler içerisinde vardı. Ne zannediyorsunuz? Kainatı yaratanın Hz. Adem’e öğrettiği isimler birkaç isimden mi oluşuyor zannediyorsunuz? Adaleti, merhameti, aklınıza gelen bütün güzellikleri öğretti ve Aliya İzzetbegoviç’in dediği gibi irfan orada başladı. Adalet, merhamet, bütün kavramlar ve ilimler orada başladı.

Bugün pozitivism adına, ilim yapmanın adına, bilimle uğraşmanın adına; merhameti, adaleti bir tarafa bırakın; hakkaniyeti, Cenab-ı Hak’ın varlığını devre dışı bırakan agnostisizmin, pozitivism ve Cenab-ı Hak’a muhalif davranan bütün bilim anlayışlarının as-

ında ne kadar büyük bir yanılğı içinde olduklarını burada görmek mümkün. Çünkü bilim, ilim dediğimiz şey de Hz. Adem'in öğrendiği Esmâ ile başladı. Oraya kadar gidiyor mesele ama oradan bize gelen iki husus daha var ki çok önemli: birisi merhamet, birisi adalet. Diğerlerinin yanında son derece önemli olan iki kavram.

Peki bunları ne ile ifade ediyoruz? Başka iki kavram olan toprak ve ateşle. Çünkü medeniyet Hz. Adem'le başladı ama sonra ikiye ayrıldı: Toprak medeniyeti ve ateş medeniyeti. "Allah'ın indinde en şerefli olanınız O'na en yakın olanınızdır" diye buyuran ve İslam'ı Hz. Adem'den bugüne kadar tek din olarak insanlığa göndermiş olan Rabbimiz, üstünlüğün ölçüsünü kendisine yakınlık olarak koyarken Hz. Adem'in öğrendiği Esmâ'dan dolayı Allah'ın buyruğuyla melekler ona secde ettikten sonra secde etmeyenin teorisi neydi? "Ben ateşten yaratıldım ve ondan üstünüm" teorisiydi. Üstünlüğün ölçüsü Allah'ın indindedir. Yaratan koyabilir üstünlük ölçüsünü.

İnsanlığın garabet haline bakın ki aziz dostlar bilgisayar ya da buzdolabını yapan mühendisler dahi A, B, C sınıfı diye üzerine yazarken, "Bu diğerlerinden daha iyidir, daha az enerji tüketir" diye küçücük tanımlamalarla kendi eserlerini üstünlüğe tabi tutarken; Allah'ın, yarattıkları arasındaki üstünlük ölçüsünü koyamayacağını zannedenler ne kadar büyük bir yanılğı içerisindedirler. İşte bu yanılğının kaynağı, Allah'ın koyduğu üstünlük ölçüsünü reddedip kendi ölçüsünü koyan şeytana kadar uzar ve onun yaratıldığı ateş o yüzden bizim karşıımızdaki medeniyetin zulmüne, haksızlığına ve bütün insanlığı yakıp yıkan çehresine dönüşmüştür.

Bizim medeniyetimiz neden toprak medeniyeti olarak merhamet medeniyetidir? Çünkü toprak merhametlidir. Çünkü toprak yeşertendir, verimlidir, huzurdur. Ateşle karşılaştırdığınızda

yakan, tüketen, eriten değildir. Çoğaltandır, ortaya koyandır. Mesela bu salonu ateşle doldursak kim durabilirdi? Çünkü ateş yakar, eritir. Ama toprakla doldursaydık çıkar üzerinde otururduk ve yine bu programı yapabilirdik. Toprakla ateşin farkı budur. Hz. İbrahim'le Nemrut'un farkı da böyleydi işte. Biri ateş medeniyetinin kralıydı, diğeri toprak medeniyetinin peygamberiydi. Biri yakmak ve ortadan kaldırmak üzere zulme tevessül ederken; öbürü inandığı Rabbimizin yoluyla ateşin içinde güle dönmüştü. İşte Peygamberimiz bu yüzden gül ile sembolize edilmiştir. Çünkü kokusu güldür. Kendisi, hayatı, sundukları güldür. Ama onun karşısında yakan, yıkan, tüketen ve ateşe atan bir medeniyet; Hz. Adem'den bize kadar maalesef adaletsizliği, merhametsizliği bayraklaştırmış ve bugüne getirmiştir.

Bu kardeşinizin medeniyet konferanslarında uzunca anlattığı bu iki ana kol yani ateş ve toprağın insanlığa getirdiği öyle örneklerle ifade edilebilir ki, tüyleriniz diken diken olur. Hatta size şu kadarını söyleyeyim; gençlerimizin, insanlığın büyük kısmının iletişim dilini belirleyen batı iletişim fabrikasının, batı iletişim tanklarının, batı iletişim silahlarının, çünkü onlar bombalardan daha büyük silahlardır ve o silahların, televizyonların, filmlerin, Hollywood'un insanlığın efkar-ı umumiyesindeki dili nasıl bozduklarını gördüğünüzde tüyleriniz diken-diken olacaktır. Bu dili haksızlık adına, umursamazlık adına, zulüm adına öyle bir bozuyorlar ki, dünyanın herhangi bir yerinde algı oluşturdukları bir millet grubu öldürüldüğünde ona sevinen bir insanlığı karşıınızda buluyorsunuz.

Halbuki bizim toprak medeniyetimizin insana bakış açısı, Şeyh Galip'in şu mısralarında bayraklaşır: Hoşça bak zatına zübde-i alemsin sen. Merdüm-i dide-i ekvan olan ademsin sen. Kendine iyi bak; sen yaratılmışların göz bebeği olan insansın ve sen küçük bir kainat numunesisin. Şeyh Galip'in bu mısrala-

rının kaynağı, Kur'an-ı Kerim'de Rabbimizin bize beyan ettiği, "Bir insanı haksız yere öldürmek bütün insanlığı öldürmeye denktir" ayetidir. Bir insana hayat vermek de bütün insanlığa hayat vermekle eşdeğer tutulmuştur. Şeyh Edebali'nin bu topraklarda, "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın" demesinin sebebi budur. Ertuğrul Gazi'nin Bilecik'te önce Hristiyanlara su kuyusu açmasının sebebi işte tam da budur. Bize hiçbir insan grubu barbar ya da zalim diyemez. Benim devletim olan Osmanlı yüzyıllarca gittiği hiçbir yerde kadınlara, çocuklara, suçsuzlara, masumlara dokunmamıştır. Teslim olanları, koskoca Prut Savaşı ve Prut Antlaşması'nı düşünün, ki teslim olanlar bir ordu bile olsa serbest bırakmış bir medeniyetin insanlarıyız biz.

İşte bu, bizim inancımızın adaleti ve merhameti nasıl temsil ettiğini gösterir ve o kadar manidardır ki toprak medeniyetiyle ateş medeniyetini bir araya getirdiğinizde adeta İmam Gazali'nin "kemale ermeyen zevale erer" sözünü hatırlarsınız. Çünkü bizim medeniyetimiz insanı kemale erdiren, ateş medeniyeti ise insanı zevale erdiren, bataklığa ve batmaya götüren bir medeniyettir. Siz zevale erdiren bir düşüncede adalet arayamazsınız. Merhamet arayamazsınız. Bu yüzden batıdan merhamet bekleyenler her zaman yanılmışlardır. Bundan sonra da yanılacaklardır. Çünkü onlar ateşi ve ateş medeniyetini temsil ediyorlar.

"Benim Suriye'de çıkarlarım yoktur o nedenle Suriye'ye girmiyorum" diyen ABD'yi sadece bu sözden bile yola çıkarak anlayabilirsiniz. Çıkarları için müdahale eden, çıkarları olmadığında insanları huzursuzlukla, zulümle baş başa bırakan; aynı zamanda çıkarları için müdahale ettiklerinde de zulmü, haksız yere insanları telef etmeyi birinci derecede araç olarak kullanan gözümüzde büyüttüğümüz bir büyük dünya devletinden söz ediyorum.

Onların ateş medeniyeti olarak in-

sanlara neler yaptığını Hollywood'dan aldığımız bir örnek filmle size ifade edeceğim. Bakın adalet nedir, zulüm nedir; onlar nasıl, biz nasıl yapmışız bunu görelim diye söylüyorum. Misyoner bir filmleri vardır, Hollywood yapmıştır. Filmlerde yıllardır inceleme yapıyorum çünkü oradaki ateş, silah çok daha büyük. Robert De Niro ve Jeremy Irons'un başrolünü paylaştıkları filmde bir Cizvit misyoner papazı, Cizvit inancını Amerikalılara anlatmak için Amerika'ya gidiyor. Amerikalı yerliler ne durumda biliyor musunuz? İnsan pazarında satılıyorlar. O zamanın büyük devletleri olan İspanya, Portekiz vesaire Amerikan yerlilerinden topladıkları insanları getirip pazarlarda satıyorlar kadın, çocuk-çocuk demeden.

İşte filmi açıp izleyebilirsiniz. Cizvit Papazı oraya gidip yerlileri Hristiyanlığa davet ediyor. Neden biliyor musunuz? Çünkü o zaman bir kanun var, "Bir Hristiyan köleleştirilemez." Bu papaz Hristiyan yapabildiği her insanı kölelikten kurtarıyor. Ah bir bilseydi ki o papaz kölelikten gerçek kurtuluşun İslam'la olduğunu. Çünkü senin Hristiyanlaştırmaya çalıştığın ülkede daha 1941'li yıllara kadar siyahi erkeklerle kadınlar otobüslerin arkasına binebiliyorlardı, önüne binemiyorlardı. Ama benim inancım Hz. Bilal'in göğsünden büyük taşları kaldırmış bir inançtır. Kölelik böyle kaldırılır ama bilmiyordu papaz. O günkü şartlarda gitti insanları Hristiyanlaştırmaya çalıştı. Peki sonuçta ne oldu? Karşısındaki güç toplanmaya başladı. Askerler, krallar, yöneticiler dediler ki, "Bu Cizvit ne yapıyor? Pazarımızı elimizden alıyor."

İşte hadise budur. Siz onlardan değilseniz ve çıkarlarına hizmet etmiyorsanız sadece onların pazarı olursunuz. Kanunu değiştiriyorlar. Yeni kanun çıkarıyorlar, "Bir yerli Hristiyan olsa bile köledir." Bu kanundan sonra yerliler kölelikten kurtulamıyorlar. Pazarlarda satılıyorlar. Peki ne yapıyor yerliler? Cizvit papazının önderliğinde kiliseden

çıkarak toplu imhaya doğru yürüyorlar. Üzerlerine bombalar, mermiler düşüyor. 1500'ü yıllar, yerle bir ediyorlar her yeri. Rivayetlere göre 70 milyon insan öldürülüyor. Böyle bir medeniyetin insanların yeryüzünde verebileceği merhamet ve adalet dersi yoktur.

Çok net bir şekilde tüm konferanslarımda açıkça söylüyorum. Bunu öğrenmemiz, Batı'nın tarihini iyi bilmemiz lazım. Biz bilmediğimiz için onlar bizim tarihimizi bile bize çarpıtarak anlatıyorlar çünkü. Kendi tarihimizi iyi bilmemiz gerekiyor. Onların bu yaptıkları karşısında bizlerin neler yaptığını bilmemiz lazım. Adaletle ilgili en önemli sözlerden birisini Alman sosyolog şöyle söylüyor: Adaletin hakim olmadığı ülkelerde kanun, büyük sineklerin delip geçtiği, küçük sineklerin takılıp kaldığı ağa benzer. Bir ülkeyi değerlendirmek istiyorsanız, büyüklerin kanunları delip geçip geçmediğine bakacaksınız. Eğer büyükler kanunları delip geçiyorlarsa bilin ki orada adalet yoktur. Bu benim ülkem de olsa böyledir. Küçükler takılıp kalıyorsa, büyükler her gün delip geçiyorsa; ah vah edin, dövün, ellerinizi dizlerinize vurun çünkü orada adalet yoktur. İşte yerlilerin imha edilmesinin sebebi de budur. Büyükler delip geçtiği, küçükler takılıp kaldığı için binlerce insan, pazarlarda satılmıştır. Silkinmeli ve ayağa kalkmalıyız. İmam hatipler olarak bunu en başta temsil etmesi gerekenler de bizleriz. Bunun başka hiçbir yolu olduğunu düşünmüyorum.

Bakın bizim medeniyetimizin ilmi açıdan nerede olduğunu bilmek de son derece önemlidir. İلمي seviye üçtür; dördüncüsü Allah'a aittir. Birinci seviye müşahede alanıdır yani gözlem alanı. Diğer canlı varlıklarla eşit yaşadığımız alan. Bakarız, görürüz, yeriz, içeriz, uyuruz, bağırırız, akşam olur yatağımıza gideriz, evimize gideriz. Kusura bakmayın köstebek de, tilki de, kuş da, kedi de bunu yapar. Karınlarını doyurmak isterler, yuvalarına sığınmak isterler. Yılan dahi akşam olunca gidip deliğine

girer ve sığınmaya çalışır. Müşahede alanında biz diğer canlı varlıklarla eşitiz.

Onun bir üst seviyesi ancak insanlığa ilk adımdır o da muhakeme alanıdır. Allah'ın bize verdiği akılla muhakemede bulunmak; bilgiyi ayıklamak, doğrulamak ve yanlış şeyleri kendimizden ayıklamak, akılla hareket etmek. Eğer akılla hareket edebilirsiniz ve bilgiyi akılla tasvip ederseniz ilim yapmış olursunuz. Bakın ben bir bilim adamı olarak da yıllardır muhakemeyi kullanarak ekibimle birlikte çeşitli çalışmalar yapıyorum. Bildiriler hazırlıyorum, makaleler yazıyorum vesaire. Alanımızla ilgili daha birkaç gün önce kongre vardı. Kongrede açılış oturumunda konuştum. İşte biz bunları da muhakeme alanıyla yapıyoruz ama orada kalp yok. Kalp henüz devreye girmedi.

Peki üçüncü alan nedir aziz dostlar? O da mükâşefe alanıdır yani kalbin keşif alanı. Eğer bir insan müşahededeki muhakemeye, muhakemeden de mükâşefe alanına geçemiyorsa İmam Gazali'nin söylediği o kemal erme çizgisini asla yakalayamaz. Mükâşefe nedir peki? Kalbin keşfidir; sezme, hissetme. Batı'nın yüzyıllar sonra duygusal zeka dediği hakikatin, bizdeki karşılığıyla çok daha geniş halidir. Onlar daha yeni keşfettiler duygusal zeka diye bir şey olduğunu. Ama bizim medeniyetimizde, özümüzde Hz. Adem'den beri bu vardır. Onlar daha felsefede "sezgici felsefe" diye belki birkaç yüzyıldır üzerinde duruyorlar. Bizde ise binlerce yıldır var bu. Kalp devreye girmeden adaleti sağlayamazsınız çünkü.

Yine modern bilimin bahsettiği bir kavram var; empati. Kendinizi başkalarının yerine koyamazsınız. "Acaba o bu haksızlığa muhatap olsaydı, ben bu haksızlığa muhatap olsaydım ne çekerdim?" diye düşünemezsiniz. Bütün zalimler, kalpleri mükâşefe alanına kapatmıştır. Bundan dolayı muhakemeci canavara dönüşmüşlerdir. Bu tarih bo-

yunca böyledir. Yoksa Hitler milyonlarca insanı harcaşıp en son suçu Almanların üstüne yıkmazdı. Stalin milyonlarca insanın kanına girmezdi. Bunlar büyük zalimlerdi. Bugünün zalimleri Orta Doğu'da, Afganistan'da, Müslüman coğrafyalarda binlerce insanın kanını akıtıp hiçbir şey olmamış gibi, aynı bir sırtlan gibi yuvalarına dönmezdi.

İşte bu yüzden mükâşefe alanı bir Müslümanın hayat bulduğu alandır çünkü orada müşahede de, muhakeme de, kalp de, duygu da, Allah'ın verdiği zeka da vardır. Bunların hepsi birlikte faaliyet gösterir. İşte siz orada zulmü, zulüm olmayandan ayıklarsınız. Orada merhameti yaşarsınız. Orada ayağını incittiğiniz karınca sizin kalbinize acı verir, daha da bırakın bir insanı ve bütün bir insanlığı. Bu üç alandan, batı medeniyetini muhakeme ettiğimizde, sadece ikisi batı medeniyetinde vardır maalesef. Çünkü batı medeniyeti rasyonel bir medeniyettir. Batı medeniyeti duygusal zekadan mahrumdur. Müşahede ve muhakemeyle yaşar.

Bunun için didaktiktir, buyurgandır, emir verir. Kalpten mahrumdur. Mahrum olduğu için Batı medeniyetinin insanı ciddi manada terbiye eden hikayeleri yoktur. Batı medeniyetinin hikayelerine daldığınızda kanla ve zulümle karşılaşsınız. Öğretici hikayesi çok azdır, uydurmadır. Ama bizim medeniyetimiz, bir kıssa anlatılır, hani kıssadan hisse deriz ya, kıssadan hisse tam da mükâşefenin adıdır ve aklınız, kalbiniz o kıssayı değerlendirip dersini alır. Bu nedenle bizde masallar, efsaneleri, hikayeler, nasihatnameler, seyahatnameleri, şiir, sözlü sanatların tamamı vardır. Ayrıca her biri kendi içinde belli bir ilmi seviyeyi de barındırır. Hem aklı, mükâşefeyi ve kalbi taşır hem de müşahededeki dersimizi alırız.

Peki bu nasıl yansımıştır çizgilere biliyor musunuz? Batı medeniyetinin çizgileri bu yüzden keskindir. Baktığınızda düz çizgilerdir. Bunu kılıçta bile görür-

sünüz. Batının kılıcı istavroz şeklindedir. Osmanlı'nın batıdaki lakaplarından birisi 'eğri kılıç'tır. Bizim kılıcımız bile mütevadidir. Boyun büküştür Allah'a. Çünkü benim askerim nefis için çalmaz kılıcı. Şahsı için kullanmaz, Allah içindir o kılıç. O bile mütevadidir, boynunu bükür. Çünkü akıncı o kılıcı salladığında "Allah" der. O kılıç "Allah" derken küfarın boynuna inerken bile teslimiyet içerisindedir. Bu nedenle Hz. Ali, yüzüne tüküren şahsı öldürmekten vazgeçmiştir. "Seni öldürseydim nefsim için öldürmüş olacaktım ama benim amacım seni Allah için öldürmekti" demiştir.

Bu nedenle camilerimiz bile yuvarlak çizgilerle doludur. Kubbelerimiz, minarelerimiz, şerefelerimiz, pencerelerimiz, kapılarımız. Ben Erzurumluym. Çifte minarelere gittiğinizde küçücük yuvarlak kapılar bulursunuz. Sormuştu bir Amerikalı bana, "Bu kapıların manasını biliyor musun?" diye. "Bilmiyorum" demiştim. Sonra açık bir şekilde öğrendim ki ilim tahsil edenler böbürlenmesinler, boyun eğmeyi öğrensinler diye onları o ufak kapılardan geçiriyorlar. Çünkü biz rükûa gideriz, secdeye gideriz. Kainatın sahibine kul olmuşuz.

Dünyanın en özgür insanları aslında biziz ama biz gidip de basit şeylere kul olamayız. Adaletsizliğe, merhametsizliğe ram olamayız. Biz bu yüzden medeniyetimizi çok iyi öğrenmeliyiz. Bu kardeşiniz şiiri, sanatı anlatırken de diyor ki, "Batı'nın sanat anlayışı Aristo'nun 'mimesis' kavramına dayanır. Tabiatı taklitten doğar. Sanat, tanrı olduğu için tabiatı taklitten doğar. Oysa biz sanatı dahi Allah'ın sıfatlarından alırız. Bu nedenle bizim çizgilerimiz yuvarlaktır." Çok daha keskin bir örnek vereyim; 3. Selim zamanında kız kardeşi has bahçelerimizden birini yıktırıp onların meşhur Mary Bahçeleri'nden, Fransız tarzı, birine dönüştürmek ister. Köşelidir, geometriktir ve düz çizgilerle ayrılmış bahçedir. Bizim has bahçemiz ise yuvarlak çizgilerle doludur. Adeta kainattır. Yıldızlar döner durur bahçenin içinde.

Batılılaşmayı kafasında bir olguya dönüştürmüş olan sultan, yerine Mary Bahçesi yaptırmak ister. Bahçelerden sorumlu kişi karşı çıkar buna. Sultan da onu sürdürür. Ağa gemiye binmeden önce hüngür hüngür ağlarken sorarlar ona “Sürüldüğün için mi ağlıyorsun?” O da cevap olarak, “Hayır. Ben sürüleydim keşke ama has bahçemiz yıkılmayaydı. Çünkü has bahçe yıkıldıktan sonra asıl köşeler zihinlerde oluşacak. Yürekler yıkılacak. Biz bunları kaybettikten sonra kendimizi kaybedeceğiz” ve nitekim öyle oldu. Öyle bir noktaya geldi ki Batı’nın her şeyi iyi, bizim sahip olduğumuz sanki yokmuş gibi ya da kötümüş gibi bir noktaya taşıdılar meseleyi.

Bu nedenle aziz dostlar, biz bu yuvarlak çizgileri nihayete erdirelim ve diyelim ki, kalbin çizgileridir işte yuvarlak çizgiler. Keskin çizgiler aklın çizgileridir çünkü akıl iki artı iki eşittir dört der, beş demez. Cevaba beş diyen kalptir. Çoğaltır kendisinde, ikiyi alır üç dört yaparak çoğaltır. Kalbin çizgileri yuvarlaktır. Bizim medeniyetimiz bu yüzden kalp medeniyetidir. İşte şimdi daha iyi anlıyoruz “Yürek Medeniyeti”, “Kalp Medeniyeti” kitaplarının bu medeniyet için neden yazıldığını.

Aziz Dostlar, Değerli Misafirler; kıssadan hisseye yönelecek olursak çok güzel kıssalarımız vardır bizim adalet ve merhametle ilgili. Madem “kıssadan ders almak bizim medeniyetimizin en temel yanısıdır” dedik. Şöyle birkaç kıssayla adaleti nasıl unutmamamız gerektiğini ifade etmiş olayım. Ben bir Sibiryaya gazisinin torunuyum. Dedemin adı Bekir. 1918’de gidip 1922’de dönüyor. Rahmetli dedem damın üzerinde dururdu. İkindiden sonra yaklaşık iki saat ufku seyredirdi. Biz çocuklar olarak tarlalara baktığını düşünürdük. Biz derdik ki: “Yine yolda kalan bir hayvan veya insan var herhalde. Yardım etmeleri için babamı veya amcamı gönderecek dedem.” Çünkü bazen şöyle derdi, “Seyfullah gel. Feyzullah gel. Ata bin.

Şu yol ayrımında bir yolcu var. Ona bal, yağ, ekmek, su götürün yardıma ihtiyacı olabilir. Geliyorsa köyümüze gelsin onu misafir edelim. Gelmiyorsa gideceği yere rahat gitsin.” Biz alışmıştık buna. Dedem her gün veya iki üç günde bir mutlaka babamlardan birisini gönderirdi.

Sonradan neyi öğrendim biliyor musunuz? 1967 yılıydı yani yedi yaşındaydım. Öğrendim ki dedem sadece birilerine yardım etmek üzere merhametle yola bakmazmış. Kendisiyle birlikte o yöreden giden beş yüzden fazla erkek, ilçeden giden üç binden fazla erkekten birisi daha geri döner mi diye ufka bakarmış. Çünkü ailesinden 195-200 kişiden tamamına yakını telef olmuş. Baba yok, anne yok, kardeş, amca yok. Hiç kimsesi yok. Sadece 35 akrabası kalmış. Döndükten sonra köyü yeniden yaptığı zaman geriye dönecek kimse bulamamış. 1967’de amcasının oğlu Şakir Denizli’den gelince dedem 3 gün ağladı. “Sen neden bu kadar ağlıyorsun?” diye sorduklarında verdiği cevap neydi biliyor musunuz? “Ben dinim, vatanım için bütün ailemi feda ettim ama hiçbirine de ağlayamadım bugüne kadar. Şakir’i görünce hepsini hatırladım şimdi. Şakir’in yüzüne bakınca babam, annem, amcam aklıma geliyor. Bırakın da şu üç gün hepsine tek tek ağlayayım” demiş. 1967 yılında bütün aileye ağladı.

Bu kardeşiniz Üsküp’te bir konferansta bahsetti. Dedim ki, “Bizim merhametimiz böyledir. Ben kurtuldum, geride kalanlar ne olursa olsun” yoktur. Adam yıllarca ufka bakıyor acaba Sibiryaya’dan birisi daha dönecek mi diye. Biz böyle bir merhametin insanlarıyız işte. Önden bir kardeşimiz hüngür hüngür ağladı. “Ne oldu?” dedik. Dayanamadı dışarı çıktı. Konferansa da ara verdik. Birer bardak çay içtik, geri döndük. Geldi mikrofonu alıp ne dedi biliyor musunuz? “Biz Üsküp’te yaşayan bir aileyiz. Babam bir hafta önce öldü. Adı da İbrahim’di. O da 40 yıl damdan Anadolu’ya baktı durdu. Neden baktığını sorduğu-

muzda bir gün ‘Çocuklar, Anadolu’da kiler adil ve merhametli insanlardır. Onlar bizi asla yalnız bırakmayacaklar. Onlar bir gün geri dönecekler. Her gün bakıyorum ki Anadolu’dan birisi daha buraya gelecek mi diye’ dedi.

Düşünebiliyor musunuz? Geri dönmemiz gereken ne kadar yer var dünyada. Balkanlar var, Orta Doğu var, dünyanın en uzak köşesi var. Abdülhamid Han’ın yardım gönderdiği Japonya var. Müslüman tüccarların gittiği, İslam’ı yaydığı Endonezya var. Rusya’nın en ücra köşeleri var. Dünya bizden yardım, merhamet ve adalet beklerken biz kendi içimizde nasıl savaşılabılıriz? Birbirimize nasıl sataşabiliriz? Basit şeylere, siyasi bekalara, endişelere nasıl takılabiliriz? Biz nasıl umutsuz olabiliriz? Biz adaleti temsil eden insanlarız dünyada. Biz yapmazsak kim yapar? Allah nurunu tamamlayacaktır ama biz yapmazsak birilerini çıkarır Rabbimiz bundan emin olalım. Ayet aynı böyle söylüyor. O yüzden kendimizi toplamamız lazım.

Dedem nasıl dönmüştü Sibiryaya’dan biliyor musunuz? Ayrıca şunu söylerdi rahmetli, “İnsanlara merhamet gösterin. Yardım edin çünkü insanlara yardım etmek üzere uzandığınız her el kendi elinizdir.” Böyle derdi hep. Böyle diye diye öldü adam. “Çünkü ben Sibiryaya’da bir Rus’a elimi uzattığım, yardım ettiğim için Allah beni gönderdi” derdi. Bataklıklarda kalan bir adamdan bahsediyorlar. “Bataklıkta ölüyor” diyorlar. Dedem çok iyi kement atardı atların boyuna çünkü bir Rus köyünün zenginine verilmiş esir olarak, iki buçuk yıl orada kalmış. Bir buçuk yıl Sibiryaya ormanlarında ağaç kesmiş. “Gidenlerin büyük kısmı orada öldü” derdi. 3000 kişiden geriye 150-200 kişi kalmışlar. Neden biliyor musunuz? Çünkü günde sadece çeyrek ekmek yiyerek sabahtan akşama kadar odun-ağaç kesmek zorunda kalmışlar. Hastalıktan, zayıflamaktan ve başka sebeplerden telef olmuş gitmiş yüzlercesi. Dedem iki metreye yakın bir boydaydı, pehlivandı. “Ben bile cılız bir

çöpe dönmüştüm en son” derdi.

Köye veriliyor ve orada başlıyor birisine esirlik yapmaya. Adam bir süre sonra diyor ki, “Yahu sen nasıl bir esirsin kardeşim? Benim çocuğum bile bana böyle çalışmıyor. Sen sanki kendi malınmış gibi benim atlarımı koruyor, tarlalarımnda çalışıyorsun. Bana bunun manasını anlatır mısın? Hiç savaşılmıyorsun” diyor. Dedem ne diyor biliyor musunuz, “Allah bana esareti nasip etti. Ben esirliği bile en güzel şekilde yapmak zorundayım. Sizin işinizi kendi işim gibi görmek zorundayım. Onun için savaşılmayamam” diyor. Adam dedemi imtihan ediyor yaklaşık bir yıl. Yanına para bırakıyor vesaire. Dedem diyor ki, “Günlerim İnşirah Suresi’ni okumakla geçti. ‘Her zorlukla beraber şüphesiz bir kolaylık vardır’ ayetini okuya okuya dolaştım ve kendi kendime dua ettim durdum. ‘Rabbim benim zorluğumun bir kolaylığı varsa bana nasip et’ dedim. Dünyamda bir tek bu vardı. Bütün ailem gitmişti.”

Size dedemin bir tek travmasını söyleyeyim. Kendi babanız için hayal edin. Dedemin babası yanında ölüyor ve camdan atıyorlar cesedini. Tutmaya çalışıyor tutamıyorlar. Rus askeri bileğine vuruyor tutmasını diye. Bileği kırılacak noktaya geliyor. Diyor ki dedem, “Bir yıl bileğim sarılı bir şekilde ağaç kesmek zorunda kaldım. Asker soruyordu neden tutmaya çalıştığımı. “Biz ölümlerimizi kabirlerine duayla bırakırız. Ben onu camdan kabrine bırakır gibi duayla bırakacaktım” dedim. Bunu duyan Rus askeri çok üzüldü ve “Ben bilseydim izin verirdim. Bırakmayacaksın zannettim” dedi. “Hayır” dedim, biz ölümlerimizi tutmayız, defnederiz. Rus askeri, “Benden ne dilemek istersen dile çünkü ben sana zarar verdim” deyince “Bana Rusçayı öğret” dedim.”

Dedem bir buçuk yıl içerisinde ormanda ağaç keserken o askerden ana dili gibi Rusça öğreniyor. İşte o adama da bütün iyilikleri yapıyor. Sonrasında,

geriye dönecek olursak, duyuyor ki batakılıkta birisi var ve ölmek üzere. Koşuyor yardım etmek için ve kimi görüyor biliyor musunuz? 1876 Osmanlı-Rus savaşında oğlu Osmanlılar tarafından öldürülmüş, dedeme de iki-üç kere suikast yapan adam. Birkaç kere dedemi öldürmek için kurşun atmış. Ağası diyor ki dedeme, “Buna dikkat et delidir. Seni öldürürse ben bir şey yapamam.” Dedem de kenar köşe kaçıyor. O adam da diyormuş ki, “Ben onu, yani dedemi, öldüreceğim bir gün oğlumun yerine.”

Dedem bakıyor ki işte bu adam batakılıkta boğulmak üzere. “Ya Allah bismillah” diyerek kemendi fırlatıyor. Kement gidiyor adamın yakınında duruyor. Dedem tekrar alıyor ve “Allah’ım sen ulaştır” diyerek atıyor adam tam gömülmek üzereyken. Dedem bunu anlatırken biraz durup ağlardı ve derdi ki, “Cenab-ı Hak beni gönderecek ya. Siz doğacaksınız ya. İşte o kemendi adamın dudaklarının tam önüne gönderdi Cenab-ı Hak. Adam ölmek için can havliyle kemendi dişleriyle yakaladı. Çektiler çıkardılar adamı. Bütün dişleri söküldü ve ağzı kan içinde kaldı. Ben ata bindim koştum beni vurmasın diye. Çünkü adam hep suikast yapan birisiydi.” Batakılıktan çıkarılıp kendine geldiğinde “beni kim kurtardı” diye soruyor. “Bir Türk esir kurtardı” cevabını alınca, “Eyvah. Bu da mı olacaktı! Benim öldüreceğim adam beni nasıl kurtarır?” diyor. Bir süre sonra eve geliyor ve diyor ki, “Sen artık benim oğlumsun.”

Hikaye çok uzun fakat sonra ne oluyor biliyor musunuz? Dedemi yolcu edeceklerken diyorlar ki, “Senden esir olmaz kardeşim. Seni evlendirelim. Tarla, hayvan verelim. Köyde yaşa.” Bolşevik İhtilali dolayısıyla hazır nüfus kayıtları da yanmış olduğu için, Osmanlı-Rus savaşında oğlu ölen adam diyor ki, “Ben oğlumun kimliğiyle sana kimlik çıkaracağım.” Sonuçta dedemin kimliğini onun adıyla çıkarıyorlar. Sonrasında dedem yolcu edilmeyi kabul etmiyor. Diyor ki, “Ben burada kaldığım sürece

hep esir olurum. Asla özgür olamam. Vatanıma, aileme gitmem lazım ki özgür olabileyim. Eğer bana bir iyilik düşünüyorsanız beni gönderin.” Onlar da kabul ediyor ve planlıyorlar. “Son üç ay” diyor dedem. “Üç ay sonra yollar açılacak ve trene bineceğim.” Bakın merhameti anlatıyorum. Hadi buyurun yapalım böyle. Bakın neler değişecek dünyada. “Kızaklarla un için değirmene gittik. Bir hafta kaldık geri dönüyoruz. Kızağımı en sona aldım. Birisi düşerse yardım edeyim diye.”

Çünkü, Rus yolu göreniniz var mı bilmiyorum. Rusların Türkiye’de yaptığı yollar da yüksek yollardır. Parke taşından yüksek yollar. Kars’ta okudum ben. O yollarda yürüdüm ve oynadım. Hep yüksekçe yollardı. Çünkü insan boyu kadar kar yağıyordu. Yollar yukarıda kalsın diye Sibiry’a da da aynı sistem vardı.

Dedem devam ediyor, “Ama buna rağmen öyle bir kar yağmış ki bütün yol kapanmış. Kızaklar gidiyor ben en arkadayım biri düşerse yardım edeyim diye. 20-30 kızak ötede birisi kaydı. Uçuruma gitti. Atlar ve kendisi gömüldü. Çıkamadı. El açtı, merhamet istedi. Yardım istedi. Kimse yardım etmedi. Herkes “girip çıkamam” diye kendisinden korkuyordu. En son bana elini bile açmadı. “Sen de yardım etmezsin” diye düşünerek. “Ya Allah, bismillah” diyerek kızağı kenara çektim. Sibiry’a da çokça kullanılan büyük bir kürek vardı yanımda. O küreği aldım, karları kazıya kazıya 30-40 dakika civarında atlara ulaştım. Atın birini çıkardım, sonra öbürünü çıkardım derken adamı da çıkardım. Dizginleri adamın eline verdim ama adam donmak üzereydi. ‘Biraz hareket ederek önden git, ben de arkadan seni takip ederim’ dedim. Kervan gitmişti. Sadece ikimiz kaldık arkada.

Biraz kendine geldikten sonra dedi ki, ‘Başını aç da kim olduğunu göreyim.’ Rusçam iyi olduğu için aksanımdan dolayı ayırt edemedi. ‘Ben Türk esirim, ismim de Bekir’ dedim. ‘Nasıl olur da böyle

iyi Rusça konuşursun’ dedi. Bir askerle bir buçuk sene sürekli talim yaptığımı söyledim. ‘Peki sen benim hayatımı kurtardın, ben seni bulurum Bekir. Hangi köydensin?’ diye sorunca gerekli bilgileri söyledim ve ayrıldık. Üç ay sonra beni yolcu edeceklerdi. Köylüler ağlıyordu gitmeyeyim diye. Tam trene binecektim ki, arkadaki beşinci vagon tıklım-tıklım doluydu, ilk üç vagon tamamen dolu ve altıncı vagon biraz seyrekli. Altıncı vagona tam binmek üzereyken, bir ses duyduk. ‘Bekir!’ diye. Ağam dedi ki, ‘Bekir sen ne meşhur adamsın yahu. Burada bile seni tanıyorlar. Ben de ‘Ağa beni kim tanıy ben esir bir adamım. Herhalde yanlış anladık’ dedim.

Sonra tekrar ‘Bekir!’ diye bir ses duyduk. Döndük ki üçüncü vagonun fotr şapkalı bir adam bizi çağırıyor. Ağa ‘Bak Bekir bu adam seni çağırıyor hadi gidelim’ dedi. Köylülerle vedalaştık. Seslenen adam ‘Ben Bekir’i tanıyorum’ diyerek camdan çantalarımı aldı. Çantalarda para, kimlik vesaire hazırlık eşyaları vardı. Astrahan’da bir adres verilmişti bana. O adresteki kişi beni gönderecekti. Adamın yanına oturdum. Tren hareket etti. Adam bana dedi ki ‘ben hep iki bilet alırım rahat uyumak için. Demek ki bu bileti senin için almışım.’ ‘Ben sizi tanıyamadım’ dediğimde cevap olarak ‘Kızağımı yoldan çıkarırken beni tanıdın da şimdi niye tanımadın? Dememiş miydin ben seni bulurum diye?’

Sonra tren hareket etti. Hareket edince bana dedi ki ‘Şimdi iyi bak. Bir daha göremeyeceğin asma köprülerin üzerinden geçeceğiz. Uçurumların üzerine kurulmuş asma tren köprüleri. Bu, dünyanın en büyük teknolojisidir. Şu anda dünyanın çok az yerinde var.’ Bir köprü’nün üzerinden geçerken tüylerim diken-diken oldu. Tren devrilecek gibi hissettim. Benim korktuğumu görünce ‘korkma sağlamdır’ dedi. Sonra en uzun köprü’nün üzerine geldik. ‘İşte buraya iyi bak. Bunu bir daha göremezsin. Bu köprü’yü görmek için turistler gelir buraya’ dedi. Ben köprüye bakarken köprü

bir anda yıkıldı.”

Dedem bu kısma gelince artık onu tutamazdık. Ağlardı, ağlardı... Şu gördüğünüz parmaklarım o ağlarken sakalındaki damlaları temizlemiştir. 11 yaşındaydım. En son sakinleşirdi derdi ki, “Arkadaki altıncı vagon uçuruma gitti. Beşinci vagon uçuruma gitti. Dördüncü vagon uçuruma gitti. Üç, iki ve bir kurtulup kenara çıktı. O vagonlardan da bir tane Allah’ın kulu sağ çıkmadı. Ben o gün onun kızağına el uzatmasaydım altıncı vagona olacaktım. Allah bana onun kızağına el uzatmayı nasip ederek onun elini bana uzattı ve o arada beni kurtardı. Ben de bu sayede buraya döndüm.” Onun için dedem derdi ki, “Yavrularım, çocuklarım, köylülerim, kardeşlerim, yardım etmek üzere uzandığınız her el, kendi elinizdir. Merhametten başka, adaletten başka bir yol yoktur” derdi.

Bir, “Ene Adilun Nuşirevan” hikayesi vardı ama onu siz okursunuz. Bulup okuyun. Hz. Ömer ile Sad b. Ebi Vakkas arasında geçen bir hadisedir. Bir “taş” hikayesi var ondan da bahsetmeyeyim vakit olmadığı için ama bir “gülümse” hikayesi var onunla bitireceğim. Çünkü merhametin ve adaletin timsali Efendimiz Hz. Peygamberimiz Muhammed Mustafa’dır. (sav) Zaten ona baktığımızda dünyanın en güzel neyi varsa görürüz. Arkadaşları ona bir meyve veya tatlı ikram ettiklerinde bir tane tadar ve yanındakilere dağıtırmış. Mescid-i Nebi’ye birisi tatlı veya meyve getiriyor. Tadına bakıp arkadaşlarına dağıtıyor.

Bir gün, uçağa binmek üzere otobüsle yolculuktaydım. Uçağa biniş kartımı da vermişlerdi. “22 numara olduğu için uçağın arka tarafından bineceksiniz” demişlerdi. Bir konferanstan dönüyordum ve çantalarım da vardı. Arkadan bindim fakat yanlışlıkla önden binmiş iki arkadaş bana hızla çarptılar. Çantalarım düştü. Parmağım da kanadı. Sadece sitem ederek “Keşke önden binseydim” dedim. “Boş boş konuşma” dedi

adam. Hemen kendime geldim ve “Özür dilerim ben boş konuştum. Hakkınızı helal edin” dedim. Bu sefer bu tavırdan da rahatsız oldu ve “Ne demek istiyorsun?” dedi. “Yok vallahi bir şey söylemiyorum.” dedim. Yerime oturdum. Hayır dayak yemekten korkmuyorum; çocukluğumda, öğrenciliğimde çok dayak yedim. Korkmuyorum fakat orada kavganın da gereği yoktu.

Baktım ki adam beni takip ediyor. Çıkışta bir şey olmasın diye kaçtım. Evet gerçekten kaçtım. 2-3 gün sonra Erzurum’dan dönüyordum. X-Ray cihazı kuyruğundaydık. Bir Erzurumlu genç kardeşimiz, onlar bizim kardeşimiz, öğretmedik ki elini kolunu sallayarak ve sırayı bozarak ileriye doğru geçti. “Aman bir şey deme yoksa ‘boş boş konuşma’ der” dedim kendime. Öndeki birisi itiraz ederek “Kardeşim sıra var burada” dedi. Tartışmaya-kavgaya başladılar. Ben de gidip dedim ki, “Yahu kavga etmeyin ben sıramı sana vereyim.” Döndü dedi ki, “Boş boş konuşma.” Kendi kendime dedim ki, “Sen bugün, bu çağda boş konuşan bir adamsın. Böyleleri için boş konuşuyorsun. Sus.”

Uçağa oturduğumda işte Efendimizin bu kıssası aklıma geldi. Efendimize bir şey ikram edemediği için üzülen Ashab-ı Suffa’dan birisi dua ediyor, “Allah’ım bana bir şey nasip et de ona ikram edeyim.” Bir gün bakıyor ki Medine’nin sokaklarında bedava üzüm dağıtılıyor. Hem de güzel üzümler, renkli, taze üzümler. Alıyor kabı, doldurup Mes-cid-i Nebevi’ye götürüyor. Heyecanla, “Ey Allah’ın elçisi, yıllardır bir şey ikram etmek istiyordum, edemedim. Lütfedip yemez misiniz?” Peygamberimiz ona teşekkür edip üzümü alıyor. Herkes de bir tane alıp gerisini ikram edecek diye bekliyor. Tadıyor yiyor. Tebessüm ediyor ikinciye, üçüncüyü derken yarısını kimseye vermeden yiyor. Ashaptan bu zat neşeyle dışarıya koşuyor ve diyor ki, “Beni ödüllendirdi! Hepsini yiyor üzümlerin ve kimseye vermiyor.” Üzümler bitince yanındakiler diyor ki,

“Ey Allah’ın elçisi, siz böyle yapmazdınız. Ne oldu size?” Ne diyor Peygamber Efendimiz biliyor musunuz? “Üzümler o kadar acıydı, öyle ekşiydi ki, birinize verseydim yüzünüz buruşurdu da o kardeşimizin mutluluğu bozulurdu. Onun için bütün acı üzümleri ben yedim” diyor.

Hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. Lütfen acı üzümleri yiyin! Allah’a emanet olun.

18. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI

BİRİNCİ OTURUM

TOPLUMSAL YANSIMALARI İLE ADALET VE MERHAMET

AHMET YAPICI-(MODERATÖR)
ÖNDER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Kıymetli Genel Başkanım, Muhterem Misafirler, Değerli Hazirun, Ülkemizin Dört Bir Yanından İmam Hatip Camiamızı Temsil Eden Kıymetli Beyefendiler, Hanımefendiler; hepiniz tekrar hoş geldiniz.

Bugün yoğun bir gündem oldu. Elhamdülillah sabahleyin dolu dolu bir açılış gerçekleşti. Sonrasında Nurullah Hocamın bizi derin tefekküre ve bir iç muhasebeye sevk eden ve motive eden güzel bir konuşması oldu. Allah hocamıza sağlıklı, hayırlı uzun ömürler nasip etsin diye dua edelim gıyabında. Bugünkü ilk oturumumuz, “Toplumsal Yansımaları ile Adalet ve Merhamet” başlığını taşıyor. Dört tane birbirinden kıymetli hocamız bu oturumda söz alacak, konuşacak. Şiarımız adalet ve merhamet olunca meselenin bireysel boyutu kadar ondan belki çok daha önemli olan toplumsal boyutu önümüze geliyor. Çünkü adalet ve merhamet bireysel ahlakın önemli erdemlerinden birisi olduğu kadar kamusal, toplumsal alanda da çok ihtiyacımız olan insan ilişkilerini toplumsal hayatı derinden etkileyen iki ahlaki fazilet adalet ve merhamet.

Biz bu oturumda adalet ve merhamet kavramlarının tarihini, bizim geleneğimizde, kültürümüzde, irfanımızdaki karşılığını bu oturumda dinleyeceğiz. Diğer taraftan da adalet ve merhametin toplumsal alanda siyasi anlamda, yönetim bazındaki yansımalarının ne anlam ifade ettiğini dinleyeceğiz. İşin bir boyutu da burada, bu salonda eğitimci dostlarımız, kardeşlerimiz var, adalet ve merhamet eğitimi de içeriyor aynı zamanda. Dört farklı yönden dört tane güzel konuşmayı inşallah sizlerle paylaşacağız.

İlk konuşmayı Doç. Dr. Oğuzhan Aydın hocama vereceğim. Yıldırım Beyazıt Üniversitesinden Ankara’dan geliyor hocamız. Konu başlığı “1694’ten 15 Temmuz’a Anadolu İrfan Geleneğimizde Adalet ve Merhamet”. Biz tasarrufu kullanarak hocalarım yirmişer dakika diye planlamıştık ama on beşer dakika desek bir beşer dakikalık tasarruf yapsak sizlerce de uygundur inşallah diyorum. Oğuzhan Hocam buyurun söz sizin.

1064’TEN 15 TEMMUZ’A ANADOLU İRFAN GELENEĞİMİZDE ADALET VE MERHAMET

Yaratmış her şeyi yazmış adını canlı da cansız da var Allah Allah,

Kesreti alemde bulamamışlar mekandan münezzeh sır Allah Allah,

Kadiri mutlaktır olmaz mı nazır, nerede Allah desen orada hazır,

Sen gönülden çağır yetişir Hızır, düşünler darına yar Allah Allah.

On sekiz bin alem onun eseri, onu söyler aşıkların hüneri,

Nerede arıyorsun Aşık Kum Nuri eğil bak kalbinde gör Allah Allah.

Allah’a hamdediyoruz, iki cihan server-i Resulü Kibriya Efendimize yüz binlerce salat-ü selam getiriyoruz. Konyalı merhum Ali Ulvi Kurucu diyor ya, “Seni methetmek ister bu gönlüm Ya Rasulallah, Senin meddahın Allah’tır benim methem gücüm yetmez. Çiçekler, laleler, güller sana ilanı aşk eder, sen bad-ı sabasın Ya Rasulullah.”

Bugün de Şehr-ü Süleha’da yetmiş bin ervahın, evliyanın kabrinin metfun bulunduğu bu mübarek Aksaray’ımızda, Hacı Bayram Veli Hazretlerine bir kurban bayramı günü kucağını, bağrını, gönlünü açan ve onu merhametiyle göğsüne basan Somuncu Baba’nın yani diğer adıyla Şeyh Hamidüddini Aksaray-ı Hazretlerinin bu mübarek beldesinde Genç Osman’ı yetiştiren, Zembilli Ali Efendi’yi yetiştiren ve birçok alim ve ulemayı yetiştiren bu mübarek Aksaray’da ÖNDER’imizin icra ettiği 18. İmam Hatipler Kurultayı’nda bir arada olmaktan bahtiyarız.

Adaletten merhametten bahsedeceğiz. Bizim medeniyetimizde, bizim kültürümüzde, bizim irfan geleneğimizde diğer hatipler bu konulardan dem vurdular, bahsettiler. Allah hepsinden razı olsun.

DOÇ. DR. OĞUZHAN AYDIN
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

İnsanların öncüsü rehberimiz Aleyhisselatu Vesselam Efendimiz'den girizgah yapmak istiyorum. Onun merhameti ve adaletiyle ilgili iki önemli olayı hep birlikte paylaşmak istiyorum.

Bir gün bir bayram günüydü. Resulü Kibriya Efendimiz (sav) bayram namazını eda etmiş Mescidi Saadetten dışarıya çıkmış Cennet-ül Baki ehline giderken, Baki Mezarlığını ziyaret ederken bir çocuğun hüngür hüngür ağladığına şahadet etti. Çocuğu çağırıp yanına, "Evladım niye ağlıyorsun bu bayram sabahı?" 6-7 yaşında olan çocuk, "Ya Rasulallah! Şu develerine binmiş en güzel elbiselerini giyinmiş çocukları görüyor musun? Bu çocuklar hem zenginler, hem de babaları, anneleri var. Benim babam yok, yetimim. Annem fakir, üzerime giyinecek bir elbisem bile yok. Deveye binmeye heves ediyorum fakat öyle bir imkanım da yok."

O merhamet peygamberi Rahmeten lil Alemin hemen çocuğa saadetle buyurdu ki, "Yavrum ben senin deven olayım mı?" Çocuk da, "Ol Ya Rasulallah" diye cevap verdi. Efendimiz Aleyhisselatu Vesselam omuzlarına çocuğu aldı ve Medine-i Münevvere'nin sokaklarında hoplayarak çocuğu gezdirdi. Ter, kan içerisinde kalmıştı. En yakın arkadaşı, Ebu Bekir-i Sıddık Efendimiz denk geldi. "Ya Rasulallah! Kan, ter içinde kalmışsın, yorulmuşsun ne yapıyorsun?" diye sorunca dedi ki, "Bu yavrumuzun, bu çocuğun devesi yok. Ben bu çocuğun devesi oldum." "Ya Rasulallah! Artık çocuğu bıraksan yoruldu" deyince Rasulallah Efendimiz Ebu Bekir Efendimize, "Ey Ebu Bekir! Söyle çocuğa deveyi satın alsın ve bıraksın." Hz. Ebu Bekir Efendimizin cebinde altı tane ceviz vardı. Dedi ki "Ey yavrum! Şu altı tane cevizi versem deveni bırakır mısın?" Çocuk altı tane cevizi aldı, sevinerek Peygamber Efendimiz'in omuzlarından indi ve gülererek evine doğru gidiyordu.

Diyordu ya şair Niyazi Mısri'ye atfediliyor, "Ol çocuk bilse idi ol devenin yükünü on sekiz bin alemler verselerdi, vermezdi ol Resulü. Ol merhamet Peygamberine binlerce salatu selam olsun. Onun Buhara-ı Şerifte, Türkistan'da, Anadolu'muz-

da, Balkanlar'da, bütün İslam coğrafyasında temsilcileri, onun takipçileri var. Allah dostları var. Anadolu'yu Müslümanlaştıran, Balkanları Müslümanlaştıran şairler, yazarlar, mütefekkirler, alimler var. Bunların başında da Ahmet Yesevi Hazretleri geliyor. Ahmet Yesevi Hazretleri bakın merhametle yazdığı bir hikmette ne söylüyor. Diyor ki, "Cehennem ağlayıp yalvaracak Allah'ına, takatim yok aşıkların bir ahına. Kaçıp varsam Hak Teala penahına ancak ateşim aşıkların yaşı ile söner dostlar" diyor. Yesevi Hazretleri cehennemi kişileştiriyor ve aşıkların yaşı ile cehennemin merhamete geleceğini ifade ediyor ve Cenabı Hakka yalvarıyor, "Ya Rabbi! Artık aşıkların yaşı benim ateşimi söndürdü, benim ateşim kimseyi yakmasın" diyor.

Aynı Yesevi Hazretleri doksan dokuz bin alpereni Anadolu'ya ve Balkanlar'a göndermeden Türkistan'da ön plana çıkınca herkes onun dergahında toplanınca onu çekemeyenler var ve gözlerini kana buladılar adeta. Ahmet Yesevi Hazretlerine her türlü iftirayı attılar. Fakat insanlar, Yesevi Hazretlerinin dergahında toplanıyorlardı. Önüne geçemiyorlardı. Bir aşiret reisinin aklına şu geldi. Dedi ki, "Ahmet Yesevi'nin bir oğlu var İbrahim isminde, ancak biz İbrahim'i öldürürsek evlat acısı yerse bu toprakları terk eder Yesevi." Gözlerini kan bürüyen, kalpleri katılaştıran, merhametten uzak olan o aşiret reisi adamlarına emretti ve sekiz yaşındaki çocuğu kaçıracak kafasını gövdesinden ayırdılar. Yesevi Hazretleri dergahında talebelerine sohbet ederken eşkıya kılıklı yüzü kapalı biri Yesevi Hazretlerinin önüne bir torbanın içerisinde bir şey attı, gitti. Yesevi Hazretleri çuvalı açtı. Oğlu İbrahim'in kafasını görünce gözyaşları akmaya, hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Müritleri, talebeleri tehlikenin nereden geldiğini gördüler, anladılar. Yesevi Hazretlerinden müsaade istediler, kılıçları kapının önündeydi. "Ey Yesevi, Ey Pirimiz, Ey Ulu Türkistan, Ey Piri Türkistan bize müsaade et, gidelim. Senin yavrunu, bizim kardeşimizi kafasını gövdesinden ayıran aşireti yediden yetmiş kılıcımızla

hepsini katledeyim deyince Yesevi Hazretleri "Acele etmeyin, bana üç gün müsaade verin" dedi. Oğlunu defnetti. Üç gün sonra acısı az da olsa dinmişti. Talebelerini topladı. Dedi ki, "Ey yavrularım! Bu aşireti en iyi tanıyanınız kim?" İki kişi çıktı, "Biziz Ya Pirimiz!" dediler. "Gidin o aşirette muhakkak helal süt emmiş, genç, bekar bir delikanlı vardır. Onu bulun huzuruma getirin" dediler. Kimse anlam veremedi. İkin genç, iki derviş gittiler. Aşireti araştırdılar ve helal süt emmiş delikanlı bulup getirdiler. Delikanlıya, "Yavrum, benim kızım Gevher Şah Naz'ı seninle nikah etsem evlenir misin?" diye sordu. "Ey Yesevi Hazretleri, senin evladını almak, senin kızını almak bizim için şereftir" dedi. Ve Yesevi Hazretleri nikah etti.

O merhametinden dolayı o bütün aşiret ve aşiretin gözü dönmüş reisi Yesevi Hazretlerinin huzuruna geldi, elini öptü. Günlerce gözyaşı döktü. Yesevi Hazretleri onu affetti, o aşiret ve bütün Türkistan coğrafyası Yesevi Hazretlerinin halkasına karıştı. İşte Yesevi Hazretleri ve onun pirlerinden Ebu'l Hasan Harakani daha 1064 olmadan evvel, Sultan Alparslan Kars'ın Ani'ye gelmeden evvel, Ebu'l Hasan Harakani alperenleriyle Kars'a geldi. Şehitler diyarı, serhat şehrimiz şairin ifadesiyle, "Öyle mi Kars elinde, çığ kopar kar selinde / bir milyon şehit yatar, mübarek Kars elinde." Geldiler Anadolu'nun manevi fetihini tamamladılar.

Peki Anadolu'nun manevi fethi neyle tamamlandı? Peygamberimizden aldığı nebevi sünnetle, Cenab-ı Hakkın emirleri, emr-i bi'l maruf nehy-i anil münkerle Anadolu ve Balkanlar gergef gergef işlendi. Anadolu'nun manevi fethini hitama erdirdiler. Ve hitama erdirirken hiçbir gönüllü yıkmadılar. Gönül yıkmanın Kabe-i Muazzama'yı yıkmaktan daha zül olduğunu kabul ettiler. Mezarının ve makamının birisinin de Aksaray'ımızda olduğu bilinen Yunus Emre bir dörtlüğünde bakın ne kadar da güzel ifade ediyor: "Gönül çalabın tahtı, çalab eski Anadolu Türkçesinde Cenab-ı Hakk'ın karşılığı, çalab gönle baktı / iki cihan bedbahtı, kim gönül yıkar ise" diyor.

Aynı minvalde Erzurum'dan yükselen ses Sümmani Baba ne diyor? "Çekme bu dünyanın endişesini / Devir eyle şu gönlün dört köşesini / Kemlik ile kırma kalbin şişesini sonra dönüp derman olsan fayda ne?" Bu minvalde, bu hareketle Anadolu'da ve dünyanın her bir tarafında kadim ecdadımız Selçuklular, Karahanlılar, Gazneliler, Osmanlılar ve onun takipçisi olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti dünyanın her bir tarafına merhameti ve adaleti götürdü.

Öyle bir dinin mensuplarıyız ki, Allah katında tek din olan İslam dininin mensubu olmaktan Cenabı Hakk'a yüz binlerce kez şükrediyoruz. Hz. Ömer Kudüs-ü Şerifi aldığı Kiyame Kilisesi'nde Hristiyanların papazları üzerlerindeki cübbeleri çıkardılar. Hz. Ömer'e "Ey Emirul Müminin! Namaz vakti geldi, burada namazını kıl" deyince Hz. Ömer, "Ben burada namazımı kılmayayım. Eğer ben burada namazımı kılsam müminlerin halifesi Hz. Ömer namaz kıldı diye benim hatırama, benden sonra gelen ümmeti Muhammed namaz kılar ve bu kiliseyi camiye, mescide çevirir" dedi. Oradan çıktı ve ecdadımızın inşa ettiği Hz. Ömer mescidinde namazını eda eyledi. Böyle bir adalet ve merhamet var. Hatta Yafa Kapısı'nın girişinde şu ifade yazıyor, "La ilahe illallah İbrahim Halilullah." Hristiyanına da Yahudisine de veya hut İslam ile şereflenmeyen veya o günde ehli kitaptan olmayanlara da hoşgörülle, adaletle ve merhametle davranan bir milletin mensubuyuz. Ondan dolayı büyükler bizim milletimize necip millet der.

Hz. Ömer'den sonra Diyarbakır'dan giden Selahattin Eyyubi Kudüs-ü Şerifi hürriyetine kavuşturduğu zaman hiçbir kimsenin gözünden yaş akmadı. 1516'nın 31 Aralık'ında Yavuz Sultan Selim Kudüs'e girdi. Dört yüz yıl Osmanlı'nın hakimiyeti altında kalan Kudüs-ü Şerif'te hiçbir Hristiyanın, hiçbir Yahudinin ayağına diken bile değmedi. Çünkü merhametle, adaletle yaklaştı. Yunus'un ifadesiyle yaratılanı hoş gördü yaratandan ötürü. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu bir şiirinde diyor ki, "Ekmek, su, aş gecikebilir. Temele taş bulmak gecikebilir. Devlete baş bulmak gecikebilir. Adalet gecikmez tez verilmeli."

İşte o minvalde bizim öncümüz Rasulullah Efendimiz'e Kureyş'in önde gelenleri geldiler bir gün Mescidi Saadete. Dediler ki, "Ya Rasulullah! Fatma adında eşraftan bilinen zengin bir ailenin, mer'iyül hatır bir ailenin çocuğu kızları Fatıma hırsızlık yaptı. Bunun elini keselim mi?" dediler. Rasulullah Efendimiz oradan kalktı. Bir hutbe irat etti. Cenabı Hakk'a yemin etti ve dedi ki "Ey ashabım! Sizden evvel ümmetler zenginler geldiği zaman, zenginlerin çocukları suç işledikleri zaman onları affettiler. Fakirlerin çocukları geldikleri zaman onları affetmediler, cezalarını uyguladılar. Onun için Allah bu hareketlerinden dolayı o kavimleri helak etti. Vallahi! Suçlu Kureyş Kabilesinin kızı Fatıma benim kızım Hz. Fatıma olsa onun bile elini keserim" dedi. Böyle bir anlayış, böyle bir derinlik, böyle bir bakış açımız var. Ondan dolayı bizim literatürümüzde işgal kelimesi yok. Bizim literatürümüzde iştira kelimesi yok. Bizim literatürümüzde karanlık kelimesi yok. Bizim literatürümüzde fetih var ve karanlığın narını aydınlığın nuruna çevirmek var.

Dünyanın dört bir yanında karanlıkları aydınlıklara çeviren bizim necip milletimizdir. Asil ecdadımızdır. Bugün dünyanın her bir bölgesinde Arakan'da, Myanmar'da, Filistin'de, Yemen'de, Doğu Türkistan'da nerede bir mazlum Müslüman varsa onlara sahip çıkan, maddi manevi dışından tırnağından artırarak onlara yardım gönderen kim? Yine bizim necip milletimiz. Bugün bazıları eleştiriyorlar. Diyorlar ki, "Niye Suriyeliler, Afganlılar ve dünyanın her bir yerinden gelenlere kucak açıyorsunuz?" Çünkü bizler Müslümanız, Efendimiz Aleyhissetü Vesselam, "Komşusu aç iken kendisi tok yatan bizden değildir" diyor. Ve onlara kapılarımızı, gönüllerimizi açıyoruz. Misafir ediyoruz. Hz. Peygamberin "Misafir on rızıkıyla gelir, birini yer dokuzunu bırakır gider" öğretisiyle hayat buluyoruz. Ecdadımız kendisi yemiyor fakat komşusuna yediyor. Aça yediyor. Ona merhamet ediyor, sofrasını her daim açık kılıyor. Ondan dolayıdır ki bizlerin sofralarına Halil İbrahim sofrası diyoruz, Hz. İbrahim'in be-

reketinden dolayı. Bu değerler manzume- siyle geçmişten geleceğe taşıyacağımız bu miras çok kutlu bir miras.

Bizler bireysel bir medeniyet değiliz. Bizler kan çıkaran bir medeniyetin mensupları değiliz. Bizler cemiyet hayatında yaşayan birlik ve beraberliğimizi her daim muhafaza eden ve muzaffer olan İslam Medeniyetinin mümtaz temsilcileriyiz. Bizlerin birbirine hitabetinde bile bir zarafet var. Yıllar evvel doksanların başında imam hatip öğrencisiyken Hicaza, umreye gittik. Umreden dönüşü doksan yaşındaki bir amcamız, orada düştü Cidde'de ve vefat etti. Hanımı ağlıyordu. Ortaokul talebesi olarak onun o sözüne anlam veremedim. Eşine şöyle söylüyordu: "Horantam, horantam, horantam." Acaba bu horantam ne demek? Yıllar sonra lise tahsilinde öğrendim ki horanta bir sofrayı paylaşanlara denir. Ve eşler birbirine Aksaray'da horanta diye hitap eder.

Bizim medeniyetimizde kadına şiddet olmaz. Bizim medeniyetimizde çocuk dövme olmaz. Bizim medeniyetimiz bunlara kapalı. Bizim medeniyetimizde boşanma da olmaz. Allah'ın en çok sevmediği boşanmadan sırtını dönen bir medeniyetin mensuplarıyız. Hani Nurullah Genç hocam, Erzurumlu olduğunu biliyoruz zaten, Erzurum'dan bahsetti. Dedesinden bahsetti. O Yemen harbinde bir Erzurumlu gelinin kocası askere gider. Kocasını özleyen gelin bir türkü yakar. Ve bakın türküsünde ne der: "Mızıkça çalındı, düğün mü sandın; al beyaz bayrağı gelin mi sandın, Yemen'e gidene gelir mi sandın; dön gel ağam dön gel dayanamirem; uyku, gaflet basmış uyanamirem." Biz bunları diyen bir toplumun temelindeki kodları öğrenmiş bir milletiz, medeniyetiz.

Öyle bir merhamet medeniyetiyiz ki 1915 tehcirinden evvel, doğuda Rusların, güneyde de Fransızların kıskırtmasıyla Ermeniler doğuda ve güney doğuda yüz binlerce Müslüman kadını ve çocuğu katlettiler. Tandırlarda, samanlıklarda yaktılar. Hatta o günün şairleri o kadar güzel ifade ediyorlar ki, "Kars'ı vurup, Erzincan'ı bastılar; gelinleri iki canlı kestiler, çocukları kundaklarla astılar; yetiş imda-

dıma üçüncü ordu." İşte, 1915 tehcirinde Ermeniler tehcir edilirken Müslüman dedelerimiz, ecdadımız Ermenilerin çocukları yolda telef olur dayanamaz; yaşlıları giderken ölür düşüncesiyle tandırlarında, evlerinin yüklüklerinde, mutfaktaki küplerinin içerisinde o çocukları, o yaşlıları merhametiyle koruyan, kollayan bizim medeniyetimizin temsilcileri ve asil ecdadımız.

O günden bu güne, 1064'ten 15 Temmuz'a yaklaşık bin yıldır Anadolu'dayız. Anadolu bir İslam diyarı, bir Türkistan diyarı, bu Anadolu'yu vatan edindik. Ama durduk yere vatan olmadı ki. Üç tane ter aktı. Biri çalışanların, çiftçilerin, ahilerin alın teri toprağa düştü, vatan oldu. Bir diğeri ariflerin, şairlerin, zanaatkarların akıl teri toprağa düştü, vatan oldu. Bir diğeri de Allah yolunda şehit olan şehit şühedamız toprağa şahadet kanıyla birlikte ecel teri düştü ve bu toprak vatan oldu. Bu vatan topraklarını bize hediye ettiler. Ve 15 Temmuz'da bu milletin üzerinden batılılar, dış güçler onların buradaki uzantıları, maalesef beyinlerini, akıllarını satmış bizim temel değerlerimizden uzak olan insanlar, onların taşeronu olanlar, burada bir 15 Temmuz hareketi gerçekleştirdiler. Eğer güçleri yetseydi, Türkiye'yi, Anadolu'yu aynı Suriye gibi, Afganistan gibi, Irak gibi üçe-dörde böleceklerdi. Ama Allah bu milleti sakladı. Benim kanaatimdir ki acizane, Rabbi Teala bilir. Bu milletin mazlumlarına merhametinden dolayı Cenabı Hak bu millete, bu devleti ve bu memleketi bu vatani tekrar hediye etti. Ve şunu öğretti: Sizler benim ipime sımsıkı sarılırsanız, muttaki olursanız, vatanınızı severseniz ben bu asil topraklara düşmanın ayağını bastırmam.

Allah bizi birlik ve beraberlikten ayırmasın. ÖNDER'in Kıymetli Hazirunu ve Anadolu'nun Her Bir Yanından Gelen Temsilcileri, Gönül Vermiş İnsanlar; ne kadar çok imam hatip neslimiz olursa, ne kadar çok dindar nesil yetiştirebilirsek yirmi birinci asra mühür vuracağız. Bizden evvelki hatipler dedi ya, Anadolu insanı beklenen nesildir. Kudüs-ü Şerif'te bir çocuk elimden tuttu. Filistinli. Herkes ceketinin cebinden dedesinin Osmanlı

pasaportunu çıkardı ve ben Osmanlıyım, ben Türküm diyor. "Şu mütekebbir dağlarına bak" dedi hocam, baktım. Dedi ki "Hz. Ömer buradan geldi. Yavuz Sultan Selim buradan geldi. Selahattin Eyyubi buradan geldi. Ve bizi zulümden kurtardı. Bizim Filistin'de bir Arapça atasözü dolaşır. Atasözü şu: Fetahaha Ömer, harre- raha Selahattin el yevm li men. Hz.Ömer fethetti, Selahattin Eyyubi hürriyetimize kavuşturdu. Bizim bugün sahibimiz kim? Her gün bakıyoruz ki siz mütehebbir dağlarından gelesiniz ve bizi bu zulüm altından kurtarasınız."

Onlara söz verdik. İnşallah imam hatip neslinin omuzlarındaki sorumluluk sırf kendi istikballeri değil, sırf beldelerinin, Türkiye'nin istikbali değil. Bütün gönül coğrafyamızın, İslam coğrafyasının ve bütün gelecek dünyanın inşallah inşasını ve ihyasını imam hatip nesli kuracaktır Allah'ın izniyle. Rabbim bizleri iki cihanda aziz eylesin. Kalan ömrümüzü geçen ömrümüzden hayırlı eylesin ve icra edilen 18. İmam Hatipliler Kurultayının neticesinin hayırlara vesile olmasını Cenabı Hakk'tan niyaz ediyorum. Sizleri kalbin sahibine emanet ediyorum. Allah'a emanet olun.

AHMET YAPICI / MODERATÖR

Hocam çok teşekkür ederiz. Ağzınıza, yüreğinize sağlık. Konuşma böyle çok seri ve güzel bir üslupla gidince birkaç kez müdahale edeyim dedim ama Oğuzhan Hocamın güzel akışını bozmuş olacağım. Hocam maruz görün, affınıza sığınarak müdahale etmiş oldum. Çünkü süreyi de tasarruflu kullanmak açısından bunu yaptım. Ağzınıza sağlık hocam tekrar teşekkür ediyorum. İkinci sırada İbn Haldun Üniversitesinden Dr. Öğretim Üyesi Sümeyye Kuşakcı hocamız var. Sümeyye Hocamın konu başlığı da "Bir Yönetim Üçlemesi: Sıdk, Adalet ve İhsan". Buyurun hocam.

SÜMEYYE KUŞAKCI

İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ, DR. ÖĞRETİM ÜYESİ

BİR YÖNETİM ÜÇLEMESİ: SİDK, ADALET VE İHSAN

Bismillahirrahmanirrahim. “Rabbiş-rahli sadri ve yessirli emri. Vahlul ukdeten min lisani ”

Ben de bugün ÖNDER’imizin 18. İmam Hatipliler Kurultay’ında sizlerle bir arada olmaktan inanılmaz mutlu ve gururluyum bir imam hatip mezunu olarak. Ailesinin tamamı imam hatipli 11 yaşındaki kızını da yeni bir imam hatipli olarak o sıralara dahil etmiş bir anne olarak burada olmanın da inanılmaz mutluluk verici olduğunu ifade etmek isterim.

Bugünkü oturumumuzun üst başlığı, “Toplumsal Hayatta Adalet ve Merhamet” idi. Ben de bir işletmeci olarak; akademik alanım işletme, yönetim, liderlik çalıştım, bu alanda adalet ve merhametin nasıl yansımaları var bunu anlatacağım. Günümüz dünyasında bu kavramlar modern işletmelerde ve modern yönetimde nereye tekabül ediyor? Bizim medeniyetimizde nereye tekabül ediyordu? Konuşmamda bunlarla ilgili birkaç düşüncemi sizlerle paylaşacağım inşallah.

İlk insana kadar geri gidebiliriz. Cesaret, merhamet, cömertlik adalet bütün bu erdemler ilk insandan beri konuşula gelmiş kavramlardır. Bu ahlakın kaynağı nedir, nereden gelir, bu erdemler nasıl tarif edilir diye tartışıp durmuşlar. Felsefeciler, döneminin filozofları ve bazı sıralamalar yapmışlar. Bunların arasından bazılarını ön plana çıkarmışlar, bazılarının daha önemli olduğunu vurgulamışlar. Maalesef yine biliyoruz ki; 14.-15. yüzyıldan itibaren aydınlanma ve Rönesans’la birlikte daha farklı bir dünya modeli, daha farklı bir dünya anlayışı doğmuş ve bu erdemler bizim erdem dediğimiz, değer dediğimiz kavramlar maalesef sahnenin dışına itilmiş. İnsanların kişisel çıkarlarını, kendi çıkarlarını, kendi karını önemseyen sadece onu maksimize etme peşinde koşan insan modelinin yoğun olduğu, popüler olduğu bir döneme geçmiştir.

Fakat Mustafa Kutlu’nun çok naif tabiriyle bizim “amentüye inanan insanlar” olarak bu değerlerimizi sahnenin dışına itmek gibi bir lüksümüz olamaz. Biz bu değerleri hep baş tacı etmek zorundayız. Bu değerler hep bizim hayatımızda olmak zorunda; çünkü biz amentüye inanan insanlarız. Burada az önce de söylediğim gibi bu değerlerle ilgili çeşitli sınıflandırmalar var. Ben kendi okumalarımda şunu fark ettim. Bazı değerlerimiz var, bazı erdemlerimiz var. Bunlar aslında birincil olarak insanların kişisel hayatlarıyla ilgili şeyler. Cömert olmanız ya da cesur olmanız birincil olarak sizi ilgilendiren şeyler. Tabi ki toplumsal yansımaları var ama öncelikli olarak bireysel tarafı güçlü erdemler bunlar.

Adalet kavramına geldiğimizde, adaletin bireysel bir tarafı olmakla birlikte toplumsal bir tarafı da toplumu inşa edici dönüştürücü bir tarafı olduğunu da görüyoruz. Ben burada işte cesaret gibi ya da cömertlik gibi erdemleri ayrı kategoriye koyarak daha çok toplumsal yapıyla ilgili yönetsel erdemleri bir üçleme şeklinde düşünüyorum. Ve bana böyle düşünmek daha makul geliyor. Bu üçlememde birinci seviyesinde sıdk var yani doğruluk. İkinci basamağı, üçüncü ayağı da iyilik, bizim literatürümüzde ihsan dediğimiz kavram.

Şimdi bu kavramlardan tek tek bahsetmek istiyorum sizlere. Doğruluk dediğimiz şey sıdk kavramı bizim literatürümüzde, insanın kendisine, başkalarına ve hepsinden önce Allah’a karşı dürüst olması demek. Yani eylemlerinizin, düşüncelerinizin ve sözlerinizin birbiriyle uyum içerisinde olması. Bizim Kutadgu Bilig isimli çok muhteşem bir yapıtımız var maalesef çok gözden kaçırdığımız. Onun müellifi Yusuf Has Hacib, “Dürüst insan öyle bir insandır ki, gönlünü çıkarıp avucuna koyup başkalarına bunu göstermekten hiçbir şekilde imtina etmeyen insandır” diyor.

Bu tanım inanılmaz dehşet verici geliyor. Yani bir düşünelim göğsümüzü böyle avucumuzun içine alıp insanlara göstermekten, düşüncelerimiz, hissettiklerimizle birlikte, imtina eder miyiz etmez miyiz

acaba? Bu bizim dürüstlük seviyemizle ilgili bir şey söylüyor aslında. Bu düşüncedeki, eylemdeki ve davranıştaki birlik-telik, aslında bizim tevhit inancımızla oldukça örtüşen bir şey. Nasıl düşünüyorsak öyle konuşmalı ve nasıl konuşuyorsak öyle yaşamalıyız. Burada bir tevhit olmalı, dürüst insanı böyle tanımlıyoruz. Ahzab suresinden bir ayeti kerimeyle de destekleyeyim bu söylediklerimi: Ey iman edenler Allah’a itaatsizlikten sakının ve doğru söz söyleyin ki Allah sizin işlerinizi düzeltsin günahlarınızı bağışlasın. Yani Allah-u Teala bizi günahlarımızın bağışlanması ve işlerimizin yoluna gitmesi için orada bir ipucu veriyor. Doğru söz söyleyin, birbirinize karşı dürüst olun diyor.

Buradaki bir diğer aşamada dürüst olmak yetmiyor, dürüstlerle de beraber olmayı öğütüyor bize Allah-u Teala Kur’an’da. Yani sadece sizin dürüst olmanız yetmiyor. Etrafınızı da dürüst insanlarla çevrelemek durumundasınız. Peki lider için, bir yönetici için bu dürüstlüğü anlamı nedir acaba? Nereye koyabiliriz bunu? Yine Yusuf Has Hacib diyor ki, “Kirli bir şeyi suyla temizleriz. Peki su kirlenirse o zaman onu nasıl temizleyeceğiz?” Yani o buradaki su aslında idareci ve yönetici. Örnek olarak, bir rol model olarak yöneticinin herkesten önce, herkesten çok dürüst olması icap ediyor ki etrafındakiler, takipçileri de onu takip ederek dürüst olsunlar kendilerine çeki düzen versinler.

Bugün modern işletme literatüründe görüyoruz ki, çalışmalar liderin temel özelliklerinin arasında bu doğruluğu, dürüstlüğü artık sayıyor. Artık bunu görmezden gelemiyorlar. Çünkü görüyorlar ki bir liderle, bir yöneticiyle yani bunu yönetici derken bir şirket yöneticisi olarak da düşünebilirsiniz, bir kamu kurumunun yöneticisi olarak da, bir okulun idarecisi, bir sınıfta öğretmen olarak da düşünebilirsiniz hiç fark etmez, yani öğretmenin de sınıfta yaptığı şey bir çeşit liderliktir. Burada takipçiyle lider arasındaki güvenin sağlanabilmesi için anahtar kelime, liderin doğruluğu ve dürüstlüğüdür. Güven olmazsa da bir kurumun başarılı olmasına imkan yoktur. Araştırmalar

bunu bize şu an çok açık ve net bir biçimde gösteriyor. Yani modern literatürle çok şükür bu konuda bir uzlaşma içerisindeyiz.

Doğruluk, yani benim bahsettiğim üçlemenin ilk ayağı noktasında. Üçlememizin ikinci ayağında adalet olduğunu söyledim. Adalet dediğimiz şey herkese hakkı olanı vermektir. Şimdi ifadelerimize dikkatimizi çekmek istiyorum, çünkü biraz sonra iyiliğe geçtiğimde aradaki fark birazcık daha ortaya çıkacak. Adalet dediğimiz şey herkese kendi hakkı olanı vermektir. Fakat aynı zamanda bireysel yaşamlarımızla ilgili bir tarafı var adaletin. Çünkü Eflatun'a, Gazali'ye baktığımızda insandaki bu hikmet, şecaat ve iffet erdemlerinin dengi noktasının da adalet olduğunu söylüyor. Yani içimizde iyi duygular var, kötü duygular var ya da iyi meyiller, kötü meyiller var. Bunların olması gereken yerde orta noktada durması da insanın bireysel adaletidir. Adalet noktasında olmasıdır. Ve Kur'an-ı Kerim'deki vasat ümmet ifadesi peygamberimizin ifratla tefrit arasında mutedil olma tavsiyesi de aslında bunlarla ilintili şeylerdir. Yani uçlarda olmamak ortada olmak. İşte ne çok korkusuz olup gözü kara olup böyle hesapsızca hareket etmek ne de korkak olmak. İkisinin ortasında olmak. Ne çok savurgan olmak ne çok cimri olmak. İkisinin arasında bir cömertlik seviyesi tutturabilmek gibi. Bu kişisel adaletimizle ilgili şeyler. Fakat biz biliyoruz ki adalet az önce de söylediğim gibi topluma bakan bir tarafı da var.

Hemen Kur'an-ı Kerim'e dönersek, bakışımızı çevirirsek, biliyoruz ki hükümdar peygamberler var. Mesela Hz. Davud'a hitaben bir ayeti kerime var. Sad Suresi 26'da Allah-u Teala diyor ki, "Ey Davud! Biz seni yeryüzünde halife yaptık. Onun için insanlar arasında adaletle hükmet." Yani lider olarak, yönetici olarak konumlanan kişiye ilk nasihat Allah-u Teala'nın onun adaletle hükmetmesi. O yüzden biz bugün diyoruz ki, adalet bizim medeniyetimizde yönetimin, idarenin olmazsa olmaz koşuludur. Bugün gün boyu defaatle Hz. Ömer'den örnekler verdik. Ben de ondan bir hikaye anlatacağım size. Vali olarak atadığı bir arkadaşı kendisine, o atanmış şehrin duvarlarının yeniden

inşası için bir tavsiyede bulunmasını istiyor, izin istiyor Emir'ül Mü'minin'den. Hz. Ömer de ona tabii ki duvarları eskisi gibi yapıyor. Yolları toz, toprak ve taştan kurtarmaya çalıştığın kadar zulüm ve korkudan da temizle diyor.

Bakın bu vurgu çok önemli, yani madde olarak bir ülkenin kalkınması çok güzel bir şey ama o ülkenin sokaklarının zulümden, adaletsizlikten, kandan ve göz yaşından temizlenmesi de yine yöneticilerimizin, idarecilerimizin üzerine düşen bir sorumluluktur. Tekrar edeyim sadece yönetici derken hani mülki amirleri düşünmeyelim. Birer baba olarak evimizde biz de idareciyiz, veliyiz anne olarak. Bunları da yine aynı kapsamda düşünebiliriz tabii ki. Ve Hz. Ömer örneği bu anlamda çok önemli, çünkü Hz. Ömer aslında İslam devlet anlayışının kurucu babasıdır ve onun kurduğu kurumlar Osmanlı'nın yıkılışına kadar ufak değişikliklerle, ufak uyarlamalarla süregelmiştir. Aslında öyle bir sistem yaratmıştır ki, ortaya koymuştur ki Hz. Ömer, bu sürdürülebilir bir sistemdir. Bakın yüz yıllar boyunca devam eden bir sistem olmuştur. O yüzden ben kişisel olarak yine sürdürülebilirliğin, yönetsel sürdürülebilirliğin temelinde de adalet olduğunu düşünüyorum.

Eğer adaleti temele alan sistemler, mekanizmalar kurmayı başarabilirsek o zaman sürdürülebilir kurumlar, şirketler, örgütler de oluşturabiliriz. Hz. Ömer örneği bu anlamda bize çok büyük bir güç vermeli. Ve yine İbn Teymiyye'nin bir karşılaştığı var. İnanmayan ancak adaletli bir yönetimle, inanan ancak zalim bir yönetimi kıyaslıyor. Tabii ki adaletli yönetimin inanmasa dahi daha uzun soluklu, daha uzun ömürlü olacağını söylüyor. Dedim gibi Hz. Ömer örneği aslında bize burada çok somut bir örnek veriyor.

Peki, modern dünyada adalet nerede? Maalesef biz modern dünyada adaletin yerine eşitliği koymaya çalıştık ve bu aslında çok büyük bir kayıp oldu bizim için. Yani kadın-erkek eşitliği tartışmalarında aslında eşitlik kelimesini kaldırıp yerine adaleti koyduğumuzda belki tartışma sonlanacak. Çünkü ne dedik, beyler he-

men alkışlıyorlar, dikkatimden kaçmadı, biz adalet kelimesinin arkasına sığınmıyoruz eşitlik değil. Şu örneği vermeyi seviyorum burada bir anne ve on yaşında bir evladınız var. Bebeğiniz oluyor ve ben iki çocuğuma eşit davranacağım diyemezsiniz. On yaşındaki çocuğunuzun ihtiyaçları adil olarak baktığınızda ona vermeniz gerekenler bebek olan çocuğunuza vermeniz gerekenler birbirinden farklıdır. O yüzden modern dünyanın dayattığı eşitlik kelimesinin yerine biz adalet kelimesini koyarak tıpkı bizim medeniyetimizin yaptığı gibi yapmalıyız diye düşünüyorum.

Şimdi iki kavramdan bahsettim. Sonuncu basamağa geldim orası da iyilik. Bizim literatürümüzdeki adıyla ihsan. Yine çok güzel bir ayeti kerime var. Bu ihsan kavramını bize izah eden, "Onlar, takva sahipleri bollukta da, darlıkta da Allah yolunda harcarlar. Öfkelerini yenerler, insanları affederler. Allah işini güzel yapanları sever." Yani adalette insanlara hakları olanı verirken iyilikte, ihsanda bir adım öteye geçiyoruz. Adaleti yerine getirmek farz ama ihsan bunun bir tık ötesi. Yani şöyle düşünün; ibadetleri yapıyoruz, farz ibadetler bir de nafile ibadetler var onları yapıyoruz. Burası bunun bir tık ötesi ihsan noktası. Ama Allah-u Teala Kur'an'da takva sahibi kullarının bu ihsan noktasına geldiğini söylüyor. Ve yine Yusuf Has Hacib'in beni en çok etkileyen ifadelerinden bir tanesi, kitabında diyor ki, "Eğer halkı idare edecek bir duruma gelirsen işlerinle ve sözlerinle her vakit iyilik et." Yani bir yöneticiye bir lidere verilen en temel nasihat bu nasihatname metinlerinde onun iyilik etmesi yani sadece adil olmayacak, bir tık bunun üstüne çıkacak ve iyilik de edecek takipçilerine ya da etrafındaki insanlara. Ben bu merhamet kavramını iyiliğin veçhelerinden biri olarak düşünüyorum. Çünkü dedik ihsan ya da iyilik aslında adaletin bir tık ötesine geçmekti.

Merhamet dediğimiz şey de aslında şefkat içeren bir iyiliktir. Ama burada iyiliği niçin yaptığımız önemli. Yani kendimiz için mi? Kendimizi tatmin etmek için mi iyilik yapıyoruz? Yoksa etrafımızdaki insanlara gerçekten bir faydamız olsun

diye mi iyilik yapıyoruz? Yoksa Allah rızası için mi iyilik yapıyoruz? Burada iyiliği niçin yaptığımız sorusu da aslında önemli. Mesela Kur'an-ı Kerim'de Allah Resulü ve arkadaşlarını tanımlarken hepimizin çok iyi bildiği Fetih Suresinin 29. ayeti, "Onunla beraber olanlar birbirlerine karşı çok merhametlidirler" diyor. Yani Müslümanları tanımlayan bir ifade olarak, bir hususiyet olarak karşımıza çıkıyor. Yine başka bir hadisi şerifinde Peygamber Efendimiz diyor ki, "Hurma sizin halanızdır." Bu hadisi şerifi duyduğumda ben çok heyecanlandım. Çünkü aslında bugünkü ekolojik bütün sorunlarımıza, çevre sorunlarımıza cevap veren bir hadisi şerif. Allah Resulü diyor ki, "Bu dünyadaki bütün yaratılmışlar, nebatat ve hayvanat sizin halanız, bir akrabanız." Çünkü onları da Allah yaratmış. Yani onlara iyilikle, ihsanla, merhametle davranacağız, sonra tabii ki insanlara iyilikle davranacağız.

Hz. Ali valilerinden birine yazdığı bir mektupta diyor ki, "İnsanlara iyi davran çünkü onlar ya senin dinde kardeşin ya da yaratılıştaki eşindir." Yani sadece Müslüman olanlara iyi davran demiyor, onlarla kardeşsin tamam onlara iyi davranacaksın ama diğerlerine de iyi davranmak zorundasın çünkü onlar da yaratılıştaki senin dengin, senin eşitin. Bir gün sonra imana gelip senden daha yüksek bir mertebeye gelmeyeceğini de bilemiyorsun zaten. O yüzden ne yapacağız hayvanattan, nebatattan başlayarak insanlara gelerek etrafımızdaki herkese iyilikle, merhametle muamele edeceğiz. Hatta yine özel olarak bazı nasihat kitaplarında geçer. Bir yöneticinin, bir idarecinin kendi etrafında çalışan insanlara da ekstra bir merhamet göstermesi tavsiye edilir. Ve onların küçük hatalarını affetmesi tavsiye edilir. Ancak nerede merhamet gösterilmez? Eğer o kişi diğer insanlara zulmediyorsa, mallarına ve canlarına kast ediyorsa o zaman o insana merhamet etmeyebilirsiniz. Ama bunun dışında bütün yaratılışlara, hayvanat ve nebatat da buna dahildir, merhametle muamele etmek zorundadır bir Müslüman.

Modern dünyada bugün şirketler, kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri yü-

rütüyorlar. Sizler de takip ediyorsunuzdur muhakkak. İşte büyük bir uluslar arası şirket Kuzey Afrika'da yardım faaliyeti yapıyor. Bölgeye destek gönderiyor. Bir bölgede eğitim faaliyetlerini destekliyor vesaire. Bugün işletme literatüründe biz bunu hala tartışıyoruz. Bir şirketin görevi topluma faydalı olmak olabilir mi, yoksa olmasına gerek yok mu? Bakın bizim medeniyetimizde zaten idarenin temel fonksiyonlarından biri olarak tarif edilen bir şey, yani bu iyilik, ihsan kavramı, Müslümanı öne çıkaran bir kavram olarak karşımıza çıkan şey bugün modern dünyada hala kıyasıya tartışılıyor. Gerçekten bir şirket, bir yönetici, bir kurum kendi o asıl amacı dışında insanlara iyilik etme gibi bir misyon da yüklenebilir mi? Gerçi zaten bu kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleriyle ilgili de hepimizin zihinlerinde başka sorular var zaten gerçekten niçin yapıldığıyla ilgili. O yüzden iyiliği niçin yaptığımız, gerçekten de çok önemli, yani kendimize bir nam kazandırmak için mi, yoksa gerçekten Allah rızası için mi yapıyoruz? Bu da yine düşünülmesi gereken bir konu.

Burada son noktaya geliyorum. Dediğim gibi bu üç kavramı doğruluk ya da sıdk diyelim, ikincisi adalet ve üçüncüsü iyilik-ihsan; bunları bir üç ayaklı bir tabure gibi düşünüyorum ben. Yani üç ayaklı tabureler genelde siyasetname metinlerinde de çok kullanılır benzetme olarak. Bir yönetici bir üç ayaklı tabureye oturur ve o üç ayak yeterince sağlam olursa, sağlam oturursa zemine o zaman o yönetim, o idare uzun soluklu olabilir. Biz de bunun aynısını dileyelim, temenni edelim. Ya da şöyle bir benzetme; toplumsal yaşamı bir ev olarak düşünürseniz eğer bunun temelinde doğruluk var. Yani güven olmazsa çünkü bir bina inşa etmeye başlayamazsınız. Ve adalet binanın kendisidir. Bina olarak ortada bir şey görebilmemiz için adil bir yönetimden söz edebilmemiz lazım. Benim kanımca yine iyilik ve ihsan dediğimiz şey o binanın süslemeleridir. Bir binayı yapıp dümdüz bir bina olarak da bırakabilirsiniz ama o binanın dışına tezyinat yaparsınız hani camilerimizi süslediğimiz gibi, evimizi

süslediğimiz gibi içine-dışına süsler ekleyerek onu göze daha hoş gelen estetik bir hale getirebilirsiniz.

Bu anlamda ihsanın iyiliğin de o binanın tezyinatı olduğunu, tamamlayıcısı olduğunu düşünüyorum. Mevdudi'nin bir sözü var, burada hemen hızlıca onu da zikredebim. Diyor ki, "Adalet bir toplumdaki fikir ayrılıklarını ve acılıkları temizlerken, ihsan birliktelik sağlar, hayatı tatlandırır." Yani ihsanı eklediğimizde adaletle, bir tık öteye geçiyoruz. Ve yine Farabi'nin Medinetü'l Fazıla'sında bahsettiği şehir yine kendi ifadesiyle, "Sevgiyle kenetlenmiş ve adaletle kontrol edilen bir şehir"dir. Adaletin yanına muhakkak ihsanı, sevgiyi iliştiirmiş bu düşünürlerimiz de. Ben de hem kendi adıma hem sizler adına bireysel olarak hem de toplumsal olarak aileden başlayarak bütün kurumlarımızda, bu üç yönetsel erdemini yaşadığı, canlı tutulduğu o üç ayaklı taburenin sapa sağlam durduğu yönetimler temenni ediyorum, dua ediyorum. Bu şekilde de sözlerimi bitiriyorum. Teşekkür ederim.

AHMET YAPICI /MODERATÖR

Sümeyye hocam biz teşekkür ediyoruz. Şu cümle ilginçti. Göğsümüzdekileri, kalbimizdekileri avucumuza alıp insanlara göstermekten imtina eder miyiz? Sıdkın bir ölçüsü herhalde herkesin kendi muhasebesini yapacağı bir kriter. Tekrar hocama teşekkür ediyorum. Üçüncü sırada, "Tarihten Günümüze Türk Siyasi Hayatında Adalet ve Merhamet" başlığımız var. Konuşmacımız da ev sahibi Aksaray Üniversitemizden Prof. Dr. Muhammed Sarı hocam. Hocam söz sizin siz ev sahibisiniz süre konusunda sizi uyarmayacağız ama tasarruf sizin.

TARİHTEN GÜNÜMÜZE TÜRK SİYASİ HAYATINDA ADALET VE MERHAMET

Öncelikle bütün misafirlerimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Şunu söyleyeyim mevzuya girmeden önce, adalet ve merhamet tarihi geri planını incelediğimizde çok şükür ki şöyle bir şeyle karşılaşmadım. Acaba adalet ve merhamet adına bizim ecdadımız ne gibi bir şeyler yaptı, hem kendi halkı üzerinde, hem de dış dünyada dünyaya hükmetmiş olduğu dönemde uygulamaları nasıldı diye bakarken emin olun acaba hangisini elesem çıkarsam diye düşündüm. O derece bütün uygulamalarında bilhassa tarihi vesikalara yoğunluk kazandığı Osmanlı döneminde, her padişah döneminde ve o dönemin içerisinde de bütün şer'iyye sicillerine bakın, arşiv kayıtlarına bakın, mahkeme kayıtlarına bakın o kadar çok şey var ki insan bununla gurur duyuyor açıkçası.

Toplantımızın, bu kurultayımızın da gündem maddesi adalet ve merhamet; günümüzde de farklı dil, din, ırk, mezhep gibi unsurların çoğaldığı bir dünyada hala tartışılıyor. Tabii sadece bu Türkiye'de değil dünya genelinde tartışılan bir mevzu. Fakat adalet ve merhamet üzerine yapılan çalışmalarda genellikle batılı kaynakları referans alınarak bizim tarihi ve toplumsal dokumuzdan uzaklaşarak çözüm üretilmeye çalışılması hakikaten de üzücü. Batının modern bilim ve teknolojinin içerisinde adalet ve merhamet ilkesini bir tarafa bırakması hepimizin malumudur ki bugün dünyada pek çok yerde biz bunu zulüm diye adlandırıyoruz, göz yaşı diye adlandırıyoruz ve bunlarla karşı karşıya kalıyoruz, görüyorsunuz. Bilhassa buna maruz kalanların pek çoğu da İslam ülkeleri.

Peki, bizim ne yapmamız gerekiyor diye sordüğümüzde bize düşen vazife öncelikli olarak, modern bilim ve teknolojiyi kendimize adalet ve merhamet ilkelere içerisinde harmanlayarak, yoğurarak yeni dünyayı teşkil etmektir. Bu yeni Türkiye'den beklenen en büyük vazife-

PROF. DR. MUHAMMED SARI
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

dir. Modern dönem tabii kendi değer ve tutumlarıyla geleneğe bir başkaldırı diye okunmuş ve çeşitli sorunlarla da karşı karşıya kalmıştır. Bu sorunlarla karşı karşıya kalırken de çözüm önerileri sunmaya çalışmış ama modern paradigma maalesef ki bir çözüm üretmemiştir. Fakat tarihimize baktığımızda ta İslam döneminden itibaren buna yönelik pek çok örneği bizim kendi tarihimiz içerisinde bulmamız mümkün ve bunun için genellikle vurgu yapılan nokta Medine Vesikası olmuştur.

Medine Vesikası ilk insan hakları beyannamesidir. İlk önce buna bizim inanamamız gerekir. Çünkü bu güne kadar bize öğretilen şey ilk insan hakları beyannamesi dendiği zaman maalesef ki Fransız hakları beyannamesi aklımıza geliyor, öyle öğretiliyor ve bizim aklımızda da bu kalıyor. Ve şunu cesaretle söylemekten de çekiniyoruz. İlk insan hakları beyannamesi Medine Vesikası'dır. Şimdi buradan hareketle Medine Vesikası üzerinde yapılan vurgudan hareket ederek İslam'ın özünden çözüm arayanlar için en iyi kaynaktır. Çünkü modern dönemin bir çözüm üretmeyişi geçmişe yönelik yeni arayışları beraberinde getiriyor. Ve bu arayışı da kendi kaynaklarımızda bulabiliyoruz. Şu örneği size vereyim; evinin bodrum katında kıymetli eşyasını kaybeden birinin "sokak lambası vardır diye, o kıymetli eşyasını sokak lambasının altında araması gibidir. Biz dönüp öncelikle kendi evimizin içerisine bakacağız. Hazine evimizin içerisinde, bir kere bunu bir bileceğiz.

Adalet dediğimiz zaman; tabii bu vakte kadar arkadaşımız, büyüğümüz bu noktada dile getirdiler. Ben de bununla ilgili tarihten çeşitli örnekleri size vererek müzahhas bir şekilde en azından bizim tarihimizde utanılacak bir yer olmadığını, övünülecek pek çok şey olduğunu dile getirebiliriz. Tabii Kur'an-ı Kerim'de bunlarla ilgili çeşitli ayetler de var. Mesela Rum Suresinin 22. ayeti kerimesi, Peygamber Efendimizin mesela veda hutbesi, buna da değinmek gerekir. Diyor ki orada, "Bilin ki, bu Zilhicce ayında bu Mekke şehrinizde bu arife gününüz nasıl mukaddes ise kanlarınız, mallarınız ve ırzlarınız da aynı şekilde mukaddestir, dokunulmaz-

dır." İnsanın mal, can, ırz her şeyin güvenliği Fransız hakları beyannamesinden tam 1157 sene önce Peygamberimiz Efendimiz tarafından dile getirilmiştir.

İslami ahlakı kendisine düstur edinmiş olan Selçuklu ve Osmanlılar döneminde fetih hareketlerinin başarılı oluşunun yegane sebebi de işte Osmanlı'nın takip etmiş olduğu, Selçuklu'nun takip etmiş olduğu bu adalet ve merhamet ilkesidir. Bilhassa Balkanlar'ın fethinde 14. yy. ortalarından itibaren Balkanlar fethedilirken, buranın fethinde bu ilkeye çok iyi bir şekilde riayet ediliyor, hatta buraya giden öncüler vasıtasıyla önce gönüller fethediliyor, sonra topraklar fethediliyor. Bursa fetih olduğunda zaman Orhan Bey'in sözlerini bize aktaran zamanın vakanüvislerinden Aşık Paşa Zade mesela şöyle der, "Hisardaki halka dahi emr-ü aman ettiler" yani hisar halkına fethetmiş olmasına rağmen hiçbir şekilde temas etmediler, dokunmadılar. Kimsenin bir çöpünü bile aldırmadılar. Yine II. Murat döneminde fethettiği yerde tutsak düşenlerin öldürülmemesini, Venediklilerin mallarının geri verilmesini, burada birkaç kilise dışında hiç birisinin camiye dönüştürülmemesi gibi emelleri içeren ferman yayınlıyor.

Bugün bakıyoruz aynı topraklarda yani Balkanlar'da bizim orada göstermiş olduğumuz adalet ve merhamet, maalesef onlar tarafından bize bizim ecdadımıza gösterilmemiştir. Hepinizin malumdur; 1990'lı yılların başında Bosna Hersek'te yapılan katliam hepimizin hala yüreğinde kanayan bir yaradır. Buranın da ötesinde bizim Türk İslam devlet geleneğinin en büyük yerleşim planlarından biri olan mimari-imari yapı, mamur hale getirme. Balkanları biz mamur hale bu şekilde getirdik ama Osmanlı çekildikten sonra bugün Balkanlarda Osmanlı'nın bırakmış olduğu cami, han, hamam, medrese bunların oran olarak net söylüyorum yüzde 98'i yok edilmiş vaziyettedir. Yok edilmeyenler de amacı dışında kullanılmaktadır.

Fatih Sultan Mehmet malumunuz İstanbul'u 1453'te fethettiği zaman oranın halkı Ayasofya'ya sığınır ve Fatih'ten eman isterler. Normalde Fatih Sultan Meh-

met'in İstanbul'u kılıçla fethettiği için üç gün yağma hakkı vardır, savaş hukuku dediğimiz şeyde üç gün yağma yapılır. Fakat Fatih, İstanbul'u öyle seviyor ki hiçbir şekilde yağmalatmıyor. Ayasofya'ya sığınan halkın da can ve mal güvenliğini temin ediyor. Mesela orada Cenevizlilere vermiş olduğu bir ahitname var. Diyor ki Fatih Sultan Mehmet, "Kabul eyledim ki kendilerinin ayinleri ve erkanları ne veçhile cari ola gelirse..." yani ayinlerini, ibadetlerini ne şekilde yapıyorlar ise, "yine ol üslubu zera adetlerini ve erkanlarını yerine getireler. Ben dahi üzerlerine varıp halalarını yıkıp harap etmeyem."

Yine Fatih Sultan Mehmet'in Kudüs ruhbanlarına verdiği 1458 tarihli ve yine Bosna'nın fethinden sonra burada yaşayan Hristiyanlara, bakın Bosna diyorum, 4 Nisan 1478 tarihinde vermiş olduğu ahitnameyi okumak istiyorum. "Ben ki Sultan Mehmet Han'ım, cümle avamı havasa malum ola ki iş bu fermanı hümayunum Bosna rahiplerine mezidi inayetim zuhura gelip buyurdum ki mezburlara" yani bu adı geçenlere ve kiliselerine "kimse mani ve müzahim olmayıp" buradaki müzahim kelimesinin altını çiziyorum sevgili dinleyiciler sadece mani olmayacaksınız, müzahim dediği zahmet dahi verilmeyeceksiniz diyor. İhtiyatsız olarak yani korkusuz olarak, "memleketlerinde duralar ve kaçıp gidenler dahi emri aman alalar."

Tabii Osmanlı sadece kendi toprakları içerisinde yaşayan Müslümanlara yahut da gayri Müslimlere değil aynı zamanda kendi topraklarının dışında yardıma muhtaç her kim varsa Müslim veya gayri Müslim ayrımı yapmadan yardım elini uzatmıştır. Bunun en açık göstergelerinden birisi de, 1492'de zamanın padişahı II. Beyazıt, burada tabii Endülüs Emevi'nin bakiyesi kalan Beni Ahmer Devleti buradaki İspanya'nın birleşmesiyle yıkılıyor ve buradaki Müslüman ve Yahudiler katliama tabii tutuluyorlar. Bu katliamdan kaçamıyorlar bunun üzerine Beyazıt hem Müslümanları hem Yahudileri getiriyor. Buradan gelen Yahudilerin sayısı 250 bindir. Tekrar ediyorum 250 bin Yahudi katliamdan kurtarılıp buraya getiriliyor. Bunlara Seferad denir. Seferadlar daha

sonra Kudüs'e gidecekler.

Bugün Filistin'in halini görün. Biz ne yapmışız aradan geçen beş yüz küsur sene sonra onlar bize ne yapmış, neyi reva görmüşler. Tabii batıda geçen böyle araştırırken ben Osmanlı'nın hayvan haklarıyla ilgili çeşitli vesikalarının olduğunu biliyorum. Bizde yapılan çalışmalar var mı diye bakarken şöyle bir ilginç bir şey gördüm. Aynen şöyle yazıyordu. Hayvan hakları denildiğinde ilk olarak İngiltere'de 1825 tarihinde çalışmalar başlamış vesaire diye devam ediyor. Bunu bizden yapan akademisyen arkadaşlar. Hayvan haklarına yönelik olarak evet İngiltere'de 1800'lü yıllarda, hatta Bilemiş Milletler 1978'de bununla ilgili karar alıyor. Bizim 1502 tarihli, tekrar ediyorum 1502 tarihli, Sultan Beyazıt dönemine ait belediye kanunnamesinde ne diyor, "Ayağı yaramaz bargir..." Bargir dediği yük hayvanı, "ayağı yaramaz bargiri işletmeyeler" işte eğer ayağında ağrı varsa o hayvanı çalıştırmayalar, "at, katır ve eşek ayağını gözeteler" yani ayak bakımlarını iyi yapalar "ve semerin görelere ağır yük vurmayalar zira dilsiz mahluktur, herhangi birinde eksiklik bulunursa sahibine tamam ettirile. Etmeyenin gereği gibi hakkından geline."

Osmanlı, sadece güçlü olduğu dönemde mi böyle adalet ve merhamet ilkesini uygulamıştı kendi topraklarında yahut da dışarıda muhtaç olanlara? Hayır. 1700-1800'lü yıllarda da bizim topraklarımıza çok sayıda sığınan olmuştur. Mesela Polonezköy Polonya'dan kaçıp bize sığınanlar vasıtasıyla Adam Czartoryski tarafından kuruluyor. 1849 yılında, Lajos Kossuth Macar mülteciler bize sığındığı zaman Rusya ve Avusturya bize savaş ilan edecekler nota veriyorlar. Diyorlar ki, hemen bize iade edin bunları. O zamanın padişahı Abdülmecit de, "Bizim bunu iade etmemiz devletin namusuna halel getirir. O yüzden biz bunları iade etmeyiz" deyip savaşı dahi göze alıyor.

Tabii şimdi günümüze dönüyoruz bize bugün Suriye'den, Afganistan'dan vesaire çeşitli yerlerden sığınan mülteciler var. Bu aslında bizim ne derece köklü,

Türk-İslam geleneğine bağlı kaldığımızın, Osmanlı'nın varisi olduğumuzun ve bu mirasa sahip çıktığımızın en güzel göstergesi diye düşünüyorum. "Her şey zıttı ile kaimdir" sözü gereğince bir de tabi adalet vesairenden bahsettik, adaletsizlikten bahsetmek gerekir ki o zaman adaleti daha iyi anlayalım. Osmanlı'nın tarih sahnesinden silinmesinden sonra ve Osmanlı malumunuz adalet ve merhamet ilkeleri gereğince dünyaya hükmediyor, bunu şiar edinmiş, buna karşı ondan sonra gelen bir Amerika Birleşik Devletleri var ve Amerika Birleşik Devletleri'nin uygulamaları bugün maalesef dünyayı kaosa sürüklemektedir.

Bir de onlara bakmak lazım, bunlar nasıl kuruldu ilkeleri nedir diye. İlk olarak 1920'de sevgili arkadaşlar İngiltere'den kaçan püritenler var aşırı dinciler. Püritenler burada kuruyorlar. Amerika Birleşik Devletleri'ne ilk gelenler bunlar, kalvinist ve püritenistler. Buraya geldiklerinde iyice yerleşip kök salınca bir efsane de uydurdular. Bu efsane, onların İngiltere'ye göçleri kutsal kitaba dayalı yeni bir çıkış idi. Çıkıştan bahsediyorum, çıkış nedir? Exodus dedikleri Hz. Musa'nın Yahudileri Mısır'dan alıp Sina Çölüne çıkarmasıdır. Bir çıkıştan bahsettiler ve Amerika Allah'ın hükümrancılığını, sözde diyoruz tabi, tesis etmek için bunlar için vaat edilmiş topraktır. Bugün Siyonistlerin nasıl vaat edilmiş toprak diyorlarsa onlar da oraya vaat edilmiş toprak diyorlardı ve Kızılderililerin yok edilmesinin yegane meşru zeminini bu şekilde vaat edilmiş toprak sözleriyle yerine getirdiler. Tabi ondan itibaren de vaat edilmiş toprak bunlar için artık fethedilmiş toprak haline dönüştü.

Bunların, Birleşmiş Milletler vb. kendi kurdukları kurumlara da ne kadar karşı çıktıklarının, 1949'daki Nikaragua katliamını en büyük göstergelerinden biridir. Hatta ve hatta 1948 yılında İsrail kurulduğunda Birleşmiş Milletlerin verdiği kararı o zaman İsrail Devlet Başkanı olan Ben-Gurion paçavra olarak değerlendiriyor. İsrail'in kuruluşunu kabul etmiyorlar çünkü hepsini fethetmek istiyorlar. 1991'de Amerikan Başkanı Nixon emekli-

ye ayrıldıktan sonra şu ifadeyi kullanıyor. Diyor ki, "Biz oraya demokrasiyi müdafaa etmek için gitmiyoruz çünkü Kuveyt demokratik bir ülke değildir." New York Times'da yazıyor bunu, "Çünkü Kuveyt demokratik bir ülke değildir ve o bölgede demokrasi ile idare edilen bir ülke de yok. Biz oraya bir diktatörlüğü yıkmak için de gitmiyoruz. Biz oraya milletler arası meşruiyeti savunmak için de gitmiyoruz. Biz oraya gidiyoruz ve bizim oraya gitmemiz lazım, zira bizim hayati menfaatlerimiz dokunulmasına müsaade etmeyiz" diyor.

Bu sözlerle huzurlarınızdan ayrılayım fakat şunu hemen söyleyeyim. Bizim tarihimize şöyle baktığımızda insan hakları vesaire denildiğinde hele hele ders kitaplarında falan sık sık karşılaşsınız sanki Osmanlı'da ilk insan haklarının 1839-1856-1876 gibi tarihlerde geldiği söylenir, hayır. Hiçbiri doğruyu söylemiyor. Bizim ilk insan hakları beyannamemiz Peygamber Efendimiz döneminde Medine Vesikası'dır. En azından bir konferansta da olsa bir şeyi öğrenmek bizler için yeterli olacaktır. Aklımıza lütfen bunu kazıyalım. Hepinize sevgi, saygılarımı sunuyorum.

AHMET YAPICI / MODERATÖR

ÖNDER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Prof. Dr. Muhammed Sarı hocam teşekkür ediyorum. Türk-İslam siyasi tarihinden örnekler sundular bize adalet ve merhametle ilgili. Son başlığımız kıymetli hazirun, eğitim her zaman gündemde olan bir mevzu. Adalet ve merhamet denildiği zaman her anne, baba, her din görevlisi, her öğretmen kısaca herkes bu mevzunun bir tarafı. Şimdi, "Eğitimde Adalet ve Merhametin Yeri, Yolu ve Önemi" başlığı ile Yıldız Teknik Üniversitesinden Doç. Dr. Süleyman Doğan hocam misafirimiz. Hocam buyurun söz sizin.

EĞİTİMDE ADALET VE MERHAMETİN YERİ, YOLU VE ÖNEMİ

Sayın Başkanım bende aslen Aksaraylıyım. Her ne kadar İstanbul'da görev yapıyorsam da. ÖNDER'e bizi böyle hemşhri-lerimle bir araya getirmesinden dolayı da teşekkür ediyorum. Tabi bu salonda daha önce, sayın rektörümüzün de davetiyle Özcan Hıdır arkadaşımızla bir toplantıda konuşma yapmıştık. Bu ikinci konuşmamız oluyor. Tabi şimdi son konuşmacının hem zorluğu, hem kolaylığı da var. Kolaylığı hemen bitirip akşam olsa yatsak düşüncesiyle bakarsak özetlemek biraz daha kolay olur diye düşünüyorum ama bu konu aslında tam bir seminer konusu. Yani öğretmenlere verilecek bir seminer konusu. Eğitimdeki adalet ve merhamet üzerine şöyle bir soru sorabiliriz; acaba adalet merhametten mi çıkmıştır, merhamet adaletten mi çıkmıştır? Yani civciv tavuktan mı, tavuk civcivden mi çıkmıştır gibi bir mesele gibi gelebilir ama bu başka bir mesele olarak karşımıza çıkıyor.

Adalet konusunda tarihten günümüze birçok bilim insanı bu konuya eğilmiş. Mesela bu konudaki en yaygın ifade ile Aristoteles, "Ne güneşin doğuşu, ne güneşin batışı adaletin tecellisi kadar hayranlık verici değildir" der. Muhteşem bir söz olarak kayıtlara geçmiş. Tabi bir toplumda eğitimin nasıl olması gerektiğine ilişkin soruya orada eğitim felsefesi cevap verir. Öncelikle eğitimle bireye doğru, iyi, güzel davranışları kazandırmak yani bu davranışı alışkanlık haline getirmektir. İkincisi kötü, yanlış davranışı bertaraf etmektir. Üçüncüsü de bu iyi, doğru, güzel davranışları daim haline getirirken terbiye dediğimiz aslen Arapça "rabb" kökünden gelen hatta bu merhametin de aynı zamanda Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla dediğimiz Bismillah'ta olan aynı kökten geliyor merhamet kökü de. Dolayısıyla rahman ve rahimde merhamette mündemiç, içkin olarak orada kendisini gösteriyor.

DOÇ. DR SÜLEYMAN DOĞAN
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Eğitimi verirken bu eğitim kime nasıl verilmeli, ne verilmeli diyerek, ne sorusu ve nasıl verilmeli sorusuna cevap aramak gerekiyor. Kanaatimce ben bunu 5A olarak formüle ettim. Bunların birincisi bireye verilecek eğitim öncelikle 5A dediğim Allah'ı bilmek yani onu yaratanını bilmek. İkincisi alemi bilmek, kainatı. Üçüncüsü ademi bilmek, insanlığı. Dördüncüsü adaletli olmak. Beşincisi ahlaklı olmak. Yani bu 5A dediğimiz şekilde eğitim verilirse çocuğa küçük yaşta bu duygular verildiği zaman bunları iyi bir şekilde yerleştirmiş olacak.

Adalet duygusuna her ne kadar Farabi sonradan kazanılan bir davranış dese de bir takım deneysel psikoloji de bu duygunun yaratılışta verildiğini gösteriyor. Hatta bu konuda Yale Üniversitesi'nde, adalet ve ahlak duygusu doğuştan mı gelir diye bir çalışma yapılmış, çok geniş bir çalışma orada çok basit bir örnek vereyim. Üç aylık, beş aylık, sekiz aylık bebekler üzerinde deney yapılmış. Burada ahlak da var ama ben adalet üzerinde duracağım, çünkü ahlakla adalet birbiriyle ikiz kardeşler. Hatta yeri gelmişken ben ÖNDER'imize bir imam hatip mezunu olarak söyleyeyim. Gelecek için hürriyet ve adalet temasını öneriyorum. Unutmadan söyleyeyim. Hürriyet ve ahlak teması iki tema, birbiriyle çok bağlantılı hürriyet ve ahlak.

Gelelim hikayemize; gerek Kohlberg gerek Piaget bu konulardaki yaptıkları araştırmalarda yine John Bloom'un bu Yale üniversitesinde yapılan araştırmanın bir nevi katmerli bir şekilde gerçek olabileceği üzerinde duruyor deneysel psikoloji. Bu da şudur; bu üç aylık, beş aylık, sekiz aylık bebeklere, üç tane kukla bir tane kutu var. Kutuyu bir kuklanın açması isteniyor. Bir kukla kutunun açılmasına engel oluyor. Birisi de yardımcı oluyor. Yüzde 87 üzerinde bu üç aylık, beş aylık bebekler; üç aylık göz işaretiyle, sekiz aylık el işaretiyle, diğeri de bizzat kafa işaretiyle yardım edenini seçiyor. Yani adil olup da o kutuya yardımcı olana meylediyorlar. Bu yapılmış bir deneydir. Dolayısıyla bu duygunun da, adalet duygusunun da, ahlak duygusunun da, merhamet duygusunun

da Allah tarafından insanlara verildiği hatta bunların zıttı da verildiği şeklinde. Ama asıl olan bunu ortaya çıkarmak. Peki, biz bunu nasıl ortaya çıkaracağız? Eğitim yoluyla bunun örneği nedir?

Bir kere bu işin başlangıç safhası ailedir. Ailedeki merhametin aynı zamanda şefkat ve sevgi de bir alt basamağı olarak karşımıza çıkıyor. Merhamet daha şümulü, daha kapsamlı bir kavram. Malumunuz Peygamber Efendimiz de alemlere rahmet olarak gönderilen bir peygamber olduğu için kendisine bu kadar zulüm edildiği halde bağışlamış oluyor. Adalet daha ziyade dışsal gibi görünüyor ve gerek felsefedeki birimlerde felsefenin çalışma alanındaki ontoloji, epistemoloji ve aksiyolojide değerler durumuna giriyor. Psikolojide ise bu bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranış konusunda, bu merhamet duygusu özellikle duygusal bir yapı olarak karşımıza çıkıyor. Yani duygunun bugün çeşitli ölçekleri var ama tam olarak bu ölçülmüş değil.

Fakat adalet daha rasyonel bir durum olarak karşımıza çıkıyor. Bunu Mevlana şöyle izah eder, "Güle su vermek" adalet "diken su vermek" adaletsizlik der. Burada insanın, bütün kainata bir halife olarak geldiği, buradaki nebatatın ve hayvanatın da hizmetine sunulduğundan yola çıkarsak demek ki diken su verilince büyüyor, gelişiyor insanlığa zarar veriliyor. Burada adaletsiz bir şey yapılmış oluyor. Ama güle su verildiğinde gül açıyor daha gülistan oluyor. Aynı şekilde eğitimdeki adalet dediğimiz şey, eğitimde fırsat ve imkan eşitliği vermektir aslında. Bugünkü sınavlarımız, üniversite sınavları, başka da tabi şu anda elimizde daha adil bir sınav modeli olmadığı için yapıyoruz ama Almanya aynı şekilde bizim nüfusumuzla aynı olduğu halde bunu yapmıyor, hiçbir zaman genel bir sınav yapmıyor. O zaman siz Şırnak'taki eğitim götüremediğiniz, fırsat ve imkan eşitliği götüremediğiniz bir kişiyle İstanbul'daki Pertevniyal Lisesini bitirmiş bir öğrenciyi aynı ölçülerde soru sorup da cevap alıp yerleştirmek bir adalet olarak tecelli etmiyor.

Hatta size bir örnek vereyim. Yıldız Teknik Üniversitesinde bir öğrencimize tez yaptırmıştık. Çevreyle ilgili çok basitti yaptırdığımız tez, bu geri dönüşüm kutularının sembollerini ne kadar öğrencinin bilip bilmediğini araştırmıştık. Ve Esenyurt'ta, Fatih'te ve Beşiktaş'ta üç ayrı okulda yaptığımız araştırmada Esenyurt'taki öğrencilerinin yüzde 80'inin bu sembollerini bilmediğini tespit ettik. Fatih'te yüzde 50'si, Beşiktaş'ta ise yüzde 80'inin bu sembollerini bildiğini gördük. Bu da gösteriyor ki; İstanbul'da bile aynı şekilde eğitimde fırsat eşitliği, imkan eşitliği veremediğimiz çocuklara bu sınavları genel olarak yapıp da yerleştirmemiz adaletin tecellisi olarak görülüyor.

Tabi ÖNDER'in böyle bir kavramı günümüzde ortaya çıkarması herhalde tesadüf değil. Onun için böyle bir problem var günümüzde ki, bu problemi masaya yatırmak icap ediyor. Burada özellikle Kohlberg, adaleti üç problem olarak ele alırken paylaşımcı distributive dediği, düzenleyici commtative dediği, düzeltici corrective dediği üç problem halinde almış oluyor ki burada tabi bunların geniş açılımları var ama vaktimiz olmadığı için bu açılımları yapamayacağım. Burada ben özellikle okullara vurgu yaparak veyahut da kurumlara, üniversitelere, şirketlere burada adaletin tecelli edip etmemesindeki bir takım unsurlara baktığımızda bunu bazı bilim adamları dokuz unsur olarak ortaya koyuyorlar. Bunlar; özgürlük, eşitlik, açıklık, yasalara uygunluk, sorumluluk, saygınlık, dürüstlük, tutumluluk, çevreye duyarlılık şeklinde söyleyebiliriz.

Bir kere suçluya hak ettiği cezayı vermek adalet olarak görülürken suçluyu affetmek bir merhamet olarak karşımıza çıkıyor. Yani adaletle merhametin de bir de şu boyutu var; merhamet etmek de merhametten maraz doğabiliyor. Bizden önce konuşan konuşmacı Nurullah Genç hocamızın yaptığı bir davranış da buna örnek olarak gösterilebilir. Orada tutumunu net, açık söylemediği için kendisine karşı merhametsizliğin de olduğu görülebiliyor. Burada adaleti sağlamak yani hiç kimseye hak etmediği bir şeyi vermemek ki, Kur'an-ı Kerim'de Fetih Suresi'nde bi-

liyoruz ki açık bir söz olarak Peygamberimize emir kipinde, "Sen düşmanlara karşı şiddet, sert Müslümanlara karşı merhametli ol" deniyor. Burada düşmanlara adaletle davranılacak bunda hiç şüphe yok. Fakat merhametin de edilecek yerleri söylenmiş, yapılmış.

Eğitimdeki merhamet duygusunu çocuklarımıza, gençlerimize nasıl verebiliriz mesele burada. Bugün nasıl merhametli bir gençlik yetiştirip de merhamet medeniyeti inşa edebiliriz? Bu merhamet medeniyeti içerisindeki gençlere vereceğimiz bu duygu, bu davranış duyuşsal yapıyı psikolojide, sosyolojik olarak nasıl devam ettirebiliriz? Sanırım bunun en önemli özelliği sorumluluk vermektir. Sorumluluğun bedeli merhamettir yani onun karşılığı. Çünkü siz çocuklara küçük yaşta sorumluluk vermezseniz hatta altılı yedili yaşlarda çocuk pedagojisinde nasıl ki her çocuğun her yaşında yapacağı işler vardır. Üç yaşında bir çocuk elinde kaşık tutamaz, 5-6 yaşın tutması gerekir. Kalem tutamaz. Veyahut da ayakkabısını bağlaması için 6 yaşını bulması lazım gelir.

Ben görüyorum ki bugün Türk toplumundaki annelerimiz 7-8 yaşındaki çocuklara arkasında dolaşıp tuvalette temizliğini yapıyorlar. Halbuki batıdaki bunu beş yaşında hallediyor. Bu eğitimi veriyor. Şimdi burada buna merhamet mi diyeceğiz, adalet mi diyeceğiz? Bu kanımca ikisi de değil. Çünkü böyle merhamet gösterildiği zaman çocuklarımız bağımlı hale geliyor. Bağımlılık bir uyuşturucu gibi bugün annesine bağımlı, yarın karısına bağımlı, bir başka örgüte bağımlı hale gelmiş oluyor ki burada bireysellik ve özgürlük ortadan kalkmış oluyor. Sorumluluk duygusunu da çocuklara küçük yaşta kazandırmak icap ediyor. Nasıl kazandırırız? Mesela baba-ane gidiyor, ebeveyn giderken birine bir yardım edilecek çocuk eliyle verilebilir o yardım.

Aile ortamı bir tiyatro sahnesi gibi eşler birbirine nasıl davranırsa çocuk da aynı şekilde anne-babasına davranıyor. O nedenle o sorumluluk, o merhamet, o adalet eşlerin de birbirine güveni, birbirine merhameti, birbirine adaletiyle kaim oluyor.

Bizim on bir yaşında Esat bir gün dedi ki, “Baba, annem köle biz kralız” dedi. “Nasıl oluyor oğlum” dedim. “Baba akşam geliyoruz o da çalışıyor, sen de çalışıyorsun annem geliyor yemek hazırlıyor. Yemek bitiyor çay getiriyor, çay bitiyor meyve getiriyor, kuruyemiş getiriyor.” Bu mütemadiyen çocukta böyle bir duygu oluşturuyor. Düşündüm, gerçekten dedim biz hep böyle yapıyoruz, hep de böyle geldi. Bir hak olarak, erkek olarak bu bizim hakkımız, bu hak alınmamalı diye düşünüyoruz. Halbuki kadınlar, çalışan kadın, evinin işini, kendi işini yapıyor, kocasının işini yapıyor, bir de çocuğunun işini yapıyor. Dört tane iş bizde sadece dışarıda çalışmış oluyoruz. Şimdi bende onu görünce artık yavaş yavaş sofrayı getirmeye götürmeye başladım. Yani bu bir zorunluluk olarak çocuğun da bunu gözlemleyerek hatırlatması üzerine gelişti.

Bir şeyi daha hatırlatayım. Bugün anne-babalar çocuklarına sorumluluk vermiyorlar. Çok aşırı korumacılar veya da çok aşırı kaale almıyorlar. Bir dengeyi sağlayamıyoruz. Bir şeyi söyleyeyim burada, bir olay söyleyeyim. Bir gün hanımla Şile’ye gittiğimizde çocuğun tuvaleti geldi. Bir cami bankına oturmuştuk. Oraya çocuğa git tuvaleti yap diye göndermiştik. Geldi dedi ki annesine, anne oradaki kişi, “Erkek misin, kız mısın?” diye sordu dedi. Hayret ettik, hani aman filanla görüşme o sana şöyle yapar devamlı anneler bu konuda teyakkuzda ya. Şöyle olur, böyle olur, maalesef büyük şehirlerde. Ben de gittim merak ettim. Tuvalette duran amca doksan yaşına gelmiş, gözlük on beş numara. Belki de biraz da çocuğun saçı var, erkek mi kız mı olduğunu sormuş ki, o tarafa yönlendirecek. Buradaki aile de diyor ki; acaba ona sarkıntılık mı yapıyor diye düşünüyor. Bu kadar bir tarafta öyle koruyuculuk varken bir tarafta da bu şekilde serbest bırakma var.

Şimdi peki merhameti nasıl anlamamız lazım. Bir kere evdeki merhamette eşler arasındaki iletişimde ilişkide dikkat etmek lazım o ayrıntılara girmeyeceğim. Bir kere çocukların yaşlarına göre darül acezeler, mezarlar da ziyaret ettirilmeli. Tabi mezarların pedagojik yaşı on ve

üzeridir. Bunların üzerine çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Çocuk yuvaları mesela; bugün devlet halkını koruyor, barındırıyor ama devlet vatandaşının başını okşamaz, devlet barındırır ama başını okşama bireyin elindedir. Dolayısıyla bireyin yapacağı toplumdaki merhamet. İşte bugün toplum içinde maalesef başarıya endeksli rekabet yapılı bir toplumda merhamet bazen zayıflık olarak görülebiliyor. Yani acıma duygusu.

Batıda tabi bu karşımıza empati olarak çıkıyor. Empati de güzel bir kavram gerçekten bu empatiyi geliştirmek de, başkasının yerine koyarak düşünmek de ayrı bir olay, fakat buradaki asıl şey evde, çarşıda, pazarda olan şeylerden, çocukların soyut öğrenme döneminden somut öğrenme dönemine geçmesidir. Merhamet eğitimi kalbin katılığını, kasvetini, kabalığını ortadan kaldıran bir eğitimidir. Merhamet eğitimi kalbin pasını silen, üzerindeki lekeleri izole eden, ilahi rahmet ile arasındaki kilidi açan, her türlü perdeyi kılıfı kaldıran bir eğitimidir.

Tabi burada merhamet eğitimiyle beraber, “Merhameti olmayan merhamet edemez” düşüncesiyle bu merhamet duygusunu aktarmak için de filmlerle, benzeri materyallerle beraber ailede izleyerek yorumlar yapılabilir diye düşünüyorum. Pertevniyal Valide Sultan ifadesiyle, “Muhammed’den muhabbet oldu hasıl / Muhammed’siz muhabbetten ne hasıl”, aynı burada merhametten çıkan bir kavram olarak karşımıza çıkıyor. Tabi adalet olmadan merhamet, merhamet olmadan adalet olmaz. Adaleti daim kılmak için de merhamet medeniyetini oluşturmamız gerekir. Teşekkür ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

AHMET YAPICI / MODERATÖR

Kıymetli Süleyman Doğan Hocama da teşekkür ediyorum. Kıymetli Hazirun, Değerli Misafirler; böylece bugün bize ayrılan oturum sona erdi. Bundan sonra Sayın Genel Müdürümüzün konuşması

var. “Toplumsal yansımalarıyla adalet ve merhamet” başlığında Oğuzhan Aydın, Sümeyye Kuşakçı, Muhammed Sarı ve Süleyman Doğan hocalarımız güzel bir ilmi çerçeve çizdiler. İstifade ettik. Kendilerine teşekkür ediyoruz. Sağlıklı, afiyet, huzur dolu nice ömürler diliyoruz. Rabbim ilimlerini, ömürlerini bereketli eylesin.

İKİNCİ OTURUM

GELECEĞİN DEĞER DÜNYASI
VE İMAM HATIPLER

ALİ OSMAN KUŞAKCI (MODERATÖR)
ÖNDER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Esselamu Aleyküm Değerli Hazirun. Cumartesi gününün son oturumunu inşallah Nazif Hocamızla gerçekleştireceğiz. Tabi programımıza göre bu oturumda iki konuşmacımız vardı. Bir katılımcımız Önder Gençlik Başkanımız Resul Çiftçi diğeri de değerli hocamız Dr. Nazif Yılmaz. Ancak malumunuz programımız biraz sarktığı için Resul başkanımızın konuşmasını ve sunumunu yatırına aktardık.

İlk başta yapılan protokol konuşmaları dolayısıyla birazcık programımız sarktı. Allah'ın izniyle hızlıca toparlayacağımızı ümit ediyorum bu oturumu da.

Şuradan giriş yapmak uygun olabilir diye düşündüm. Açıkçası nesilden nesile bir değişim yaşıyoruz. Toplumlar değişiyor, zaman değişiyor, insan değişiyor. Tabi bu değişimin, bu dönüşümün en önemli halkası da gençlik. Bir nesil sonrasında farklı insanlar, farklı bir toplum, farklı bir aile ile karşılaşılıyor. Bu dönüşüm kaçınılmaz, bu dönüşümü yaşayacağız, yaşıyoruz. Peki, dönüşümün sabit bir ayağı olmayacak mı? Bu dönüşüm nerede sabitlenecek, ne kadar dönüşebiliriz, ne kadar değişebiliriz? Ya da yaradılışımızdan itibaren sabit kalan bir şeyler yok mu insanın içinde? Bu soru üzerinden gitmek gerekiyor bence.

Bu anlamda benim şahsi cevabım vicdan. Vicdan bence dönüşümün sabit ayağıdır. Bu sabit ayak üzerinden gittiğimiz sürece Allah'ın izniyle dönüşümlerden de korkmaya gerek yok diyorum. Zira Efendimiz (sav), "Utanmıyorsan dilediğini yap" diyor bir hadisi şerifinde. Aslında burada vicdanı işaret ediyor. Vicdanın bunu kaldırıyorsa vicdanınla tartıştığın zaman bundan utanmıyorsan o işi o eylemi yapabilirsin diyor. Dolayısıyla vicdanın içerisinde neler var diye baktığımızda bu sefer de içimizde gömülü bizim içimizde bizle beraber doğan bazı umdeleri görüyoruz. Adalet gibi, doğruluk gibi, hakkı aramak gibi, merhamet gibi umdelerin, güzelliklerin bizimle birlikte doğduğunu söyleyebiliriz. Tabi zamanla köreliyor, zamanla üzeri tozlanıyor.

Dolayısıyla aslında adalet ve merhamet deyince belki de ilk bakacağımız adres gençler, çocuklar yani daha o körelmeyi yaşamayanlar bu anlamda ben sözü burada Nazif Hocama bırakmak istiyorum. Özellikle başlığı da tekrar hatırlatmak gerekirse “Geleceğin İnşasında Gençliğin ve İmam Hatiplerin Rolü.” Bu anlamda adalet ve merhamet dengesi açısından gençlerin çok önemli bir vazifesi var, biz yetişkinlere ve büyüklere adalet ve merhameti hatırlatmak gibi. Hocam söz sizin buyurun.

GELECEĞİN İNŞASINDA GENÇLİĞİN VE İMAM HATİP OKULLARININ ROLÜ

DR NAZİF YILMAZ
MEB DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRÜ

Bismillahirrahmanirrahim. ÖNDER'imizin Değerli Yönetim Kurulu Üyeleri, Türkiye'mizin En Ücra Köşesinden En Yakınından Buraya Kadar Teşrif Eden İmam Hatip Gönüllüsü Dostlarımız, Değerli Yönetici, Öğretmen, Veli Arkadaşlarım; hamdolsun Türkiye'mizde imam hatip okulları varlığıyla beraber sadece Türkiye için değil İslam dünyası için de bir güvence tesis etmekte. Tabi ben bu arada bugünkü oturumda feragatinden dolayı Genç ÖNDER Başkanı Resul kardeşimize teşekkür ediyorum. Ben daha fazla konuşayım diye o feragat etti.

Değerli Dostlar şunu net söyleyeyim, kimse bugün imam hatip okullarımızın başarısızlığı ile ilgili bir laf söyleyemez. Minare doğruldu, bunu net söyleyeyim. Zaten eğri değildi ama zihinlerde eğriydi en kötüsü de kendisi imam hatip mezunu olan ya da bir şekilde imam hatiple bağlantısı olan insanlarımız minare eğri diyerek gerekçe üretiyordu. Ama hamdolsun bu gerekçelerin artık pabucu dama atıldı. Çünkü 2016 yılı öğrencileri 2020 yılında mezun olacaktı ve şunu söylüyoruz; 2020 yılı imam hatip okullarının üniversiteye öğrenci yerleştirmede başarısının, yani yükselişin başlangıcı olacak ve sonra da bu yükseliş yavaş yavaş devam edecek ve zirvede olacağız.

Hamdolsun Cenabı Hak bizi mahcup etmedi. Bunu da açık söyleyeyim bizim için de sürpriz de olmadı. Birebir takip ettiğimiz, gördüğümüz bir durumdu.

Peki, bundan sonra aslında değerli Başkanımızın Ali Osman Kuşakçı arkadaşımızın söylediği yerden vicdanla veyahut da adalet, merhamet duygusu ile irtibatlandırarak imam hatip öğrencilerimiz nerede durması gerekiyor ve gerçekten biz olması gereken yerde miyiz sorusuna cevap arayacağız. İslami bir bakış açısıyla baktığımızda bugün imam hatip okul-

larımız bizim arzu ettiğimiz noktada mı? Bugün bu buluşmada bunu sorgulamamız gerekiyor.

Önce bazı verileri sizinle paylaşayım. Biliyorsunuz 2019, 2020, 2021 yılında YKS başarılarında hem dikey bir yükseliş var, hem de yatay bir başarının kitlesel olma durumu söz konusu. Dikey yükselişe baktığımızda ilk binde yer alan öğrenci 2019'da 168 iken, 2020'de 214 ve bu yıl da ilk binde yer alan son sınıf öğrencileri 298 önceki mezunlarla birlikte hesapladığımızda 387. Bugün sabah da söylendi. 387 öğrenci Türkiye genelinde ilk binde yer aldı. İlk beş binde, ilk on binde, ilk yirmi bindeki rakamları söylemeyeceğim. Uzar gider. Ama ilk yüz bine baktığımızda yirmi altı binden otuz bir bine yükseldi. Peki, yatay büyüme nasıl oldu. 2019'da ilk binde yer alan 168 öğrencimiz 13 ildendi. 2020'de bu öğrencilerimiz yani 214 öğrencimiz 28 ilden, bu yıl ise az önce söylediğim son sınıflardaki 298 öğrenci 38 ilden oldu. Yani 13, 28 ve 38 il başarı artık illere dağılmaya başladı. Geçmişte biz şunu söylüyorduk. Başarılı okullarımız derken aslında başarılı öğrencilerin gittiği okullar a, b, c, d okullarını sayıyorduk. Ama şu anda her ilimizde zirvede olan okullarımız var. Bunları telaffuz etmeyeceğim.

Her bir okulumuzun böyle olması mümkün mü, bu mümkün olmaz. Niye çünkü imam hatip okulları tabiatı itibarıyla sadece akademik kaygıyla eğitim verilen okullar olmadığı için belirli bir akademik düzeyi olan hatta biraz ortanın da aşağısında olan çocuklarımız bu okullara geliyor. Yani biz bu çocuklara FETÖ mantığıyla yaklaşmış olanlar gelsin, zeki olmayanlar gelmesin diyemeyiz. Çünkü din herkesin ihtiyacıdır. Bir de zeka neye göre zeka? Akademik zeka mı, başka bir beceri mi? Bunu da göz önüne almak lazım.

Ama asıl benim burada gelmek istediğim nokta şu, sabahleyin Bakan Yardımcımız da söyledi. Hukuk fakültelerinde ciddi bir artış var. Tıp fakültelerinde ciddi bir artış var. Ama en yüksek artış mimarlık ve mühendislikte. Yani geçen yıla nazaran yaklaşık bine yakın artış var mimar-

lık ve mühendislikte. Yani çocuklarımızın sayısal alana ciddi anlamda yöneldiğini görüyoruz. Eğitim fakültelerinde azalma görüyoruz. İlahiyat fakültelerine yönelik büyümenin de bir önceki yıla nazaran biraz daha düştüğünü görüyoruz. Azalma yok ama geçen yıldan biraz daha az arttığını görüyoruz.

Şimdi burada hep şu sorular soruluyor. Türkiye'de imam hatip okulu öğrencilerinin işi çok zor. İmam hatip okulu öğrencileri şamar oğlanı gibi, gelen vuruyor, giden vuruyor. Zaten darbeciler vurmaya çalışıyor. Bu okullardan nefret edenler vurmaya çalışıyor. Ama bir de bu okulları benimsediğini söyleyen insanlar da vurmaya çalışıyor. Nasıl vuruyor? Efendim çok iyi, başarıları çok güzel ama bu çocuklar niye ilahiyata gelmiyor dövelim bunları. Ve bu durumda çocuk imam hatip lisesinden mezun olmuşsa mimarlık, mühendislik, tıp, hukuk, uzay bilimlerini tercih ediyor, sağlık bilimlerinde de çok ciddi bir artış var. Buralarda artış olmuşsa dış hekimliğinde aynı şekilde bir artış var. Bu kez çocuklar sanki oraya gitmekle suçluluk psikolojisine itilip, "Demek siz imam hatipte okudunuz ve ilahiyata gelmediniz" diyerek aba altından sopa gösteriliyor. Kim gösteriyor? Bu okulların amacını gayesini iyi irdelemeyen insanlar gösterebilirler.

Peki, imam hatip mezunu öğrencilerin ilahiyat fakültelerine yönelişlerinde geçmişe nazaran arzu ettiğimiz yüksek bir nokta yoksa veyahut da düşüş varsa bunun sorumlusu kimdir? Ben şimdi şunu söyleyebilir miyim? Mesela arkadaşlar imam hatip liselerine öğrenciler gelirdi ama bunu şu ilkokullar, şu ortaokullar var ya onlar çocuklarını göndermiyorlar ondan kaynaklanıyor. Yoksa bizim Genel Müdürlüğün hiçbir suçu yok. Hepsini onlar yapıyor. Ortaokullar çocukları imam hatiplere göndermiyorlar. İlkokullar çocukları imam hatiplere göndermiyorlar. Ben bunu söylesem size ne kadar ikna edici olabilir ki? Çünkü benim vazifem çocukların imam hatip okullarına yönelişini sağlamak. Hamdolsun bunu sağladık mı? Allah'a hamdolsun. Yöneliş sağlandı.

Bu yıl 143 bine yakın, yine her yıl bize 140 binle 150 bin arasında imam hatibe öğrenci gelir lise bire. Ortaokullarda da sürekli takip ediyoruz. Bu sayının artması yönünde, çünkü benim vazifem öncelikli vazifem bu artışı sağlamak fakat 2019 yılında bir araştırma yaptık. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü olarak biz yaptık. Bir ilahiyat fakültesi, bir akademisyen grubu yapmadı. Yine akademisyenlerle ama biz yaptık. Peki, nedir araştırma? İlahiyat fakültelerine öğrencilerin yönelişinin problemini bir tespit edelim. Bu tespit üzerine de teşhisimizi ortaya koyup tedaviye başlayalım. Ama önce gidelim sorulum ilahiyat fakültesindeki öğrencilere bu fakültede niçin okuyorlar.

5 bin 400 ilahiyat fakültesi öğrencisi üzerine bir alan araştırması yaptık ve şunu gördük. İmam hatip liselerinde görev yapan meslek dersleri yani ilahiyat fakültesi mezunu hocaların öğrencilerin ilahiyat fakültelerine yönelişindeki etkisi yüzde 10. Ben bu sunumu dekanlarımıza yaptım bir dekanlar toplantısında. Dedim ki, "Sayın dekanlarım sizin fakültelerinizden mezun ettiğiniz öğretmenlerimizin mezun oldukları fakültelelere öğrencileri yönlendirmekte etkileri oldukça zayıf. Lütfen bunu bir gözden geçirin." Şu soruyu sormak lazım bu çocuklar ilahiyat fakültesini niçin tercih etmiyor demek yerine biz niçin tercih edilmiyoruz diyerek nefis muhasebesi yapmak lazım. Bunu ben buradan net bir şekilde ifade edeyim.

İmam hatip liselerinin geçen yıldan itibaren başlayan bu yükselişindeki, başarıdaki sevincimizi lütfen kimse kursağımızda bırakmasın. Çocuklarımız çalışıyor, okullarımız yoğun bir mesai sarf ediyor. Gecesini gündüzüne katıyor çocukları hayata ve sınava hazırlıyor. Ama burada çocuklarımız tercihleri, tercih edecekleri fakülteler konusunda rehberlik arayışı içinde. Bizim bir arkadaş dedi ki, filan üniversiteye filan fakülteye gittim baktım orada öğrenciler tişörtlerini giymişler gelenleri karşılıyorlar, fakülteyi tanıtıyorlar. Ama bu anlatılan yer bir ilahiyat fakültesi değil. Üniversitenin ismini söylemeyeceğim. Peki, vakıf üniversitelerinin dışında çok az ilahiyat dışında

Türkiye'de kaç ilahiyat fakültemiz tanıtım günlerini güçlü bir şekilde yaparak imam hatip okullarına gelerek bunu anlatıyorlar.

Artık çocuklarımız şöyle çocuklar değil toplanın size konferans vereceğiz, ilahiyat fakültesinin faziletlerini size anlatacağız, böyle çocuklar yok. Sürekli onunla irtibat kuracaksınız ve o çocuğun ilgisini, yönelişini tespit ederek siz ona niçin ilahiyat fakültesi okuması gerektiğini anlatacaksınız. Mesela ben bunun gereklerini şöyle anlatıyorum. İlahiyat fakültesini niçin tercih edilmesi gerektiğini. Bunu net bir şekilde söylüyorum, benim birinci vazifem ilahiyata tercihi yükseltmektir. Diyorum ki ilahiyat fakültesi öyle bir fakülte ki sizin tercih ettiğiniz birçok fakülteyi içine almaktadır. Bu fakültede hukuk var, tarih var, felsefe var, edebiyat var, psikoloji var, sosyoloji var, pedagoji var, sanat var. Bakın bu saydıklarımızın hepsi neredeyse sekiz alan ilahiyat alanının içerisinde mündemictir. Dolayısıyla siz bu saydığım alanlardan birisini okuduğunuzda aslında bir parçayı okursunuz, ilahiyat fakültesini okuduğunuzda bunların hepsinden bir bütüne sahip olabilirsiniz. Bunlar uzun uzun anlatılabilir fakat detaya girmek istemiyorum, ilahiyat fakültesini öğrencilerin tercih etmediği noktada çocuklarımızı eleştiren insanlar lütfen aynaya baksınlar.

Değerli Dostlarımız, öğrencilerimizin bugünkü geldiğimiz noktada özellikle başarı dediğimiz sınav odaklı başarıda yüksek dilimde yer alan öğrencilerimizin ve genel anlamda imam hatip okullarımızın üzerinde hassasiyetle durmamız gereken bu çocuklarımızın İslami bilinci, ahlaki erdemleri kazanmasıdır. Evet, sınav başarısı kolaydır. Testi çözerek kazanabilir çocuklarımız. Ahlaki erdemler, imam hatiplilik kimliği, şuuru, bilinci dediğimizde biz istediğimiz noktada mıyız, durumda mıyız? Hayır, değiliz. Peki, bu kiminle mümkün? Bu da az önce söylediğim gibi hocayla mümkün. Bu salondaki arkadaşlarımızın hemen hepsi imam hatip mezunu, yarıya yakını da imam hatiplerde hoca olan arkadaşlarımız.

Bugün birileri şu cümleleri kuruyor, diyorlar ki, “Okullar sizin, sınıflar bizim” diyor adam. Bugün biz sınıflarda söz sahibi olmadığımız müddetçe yani çocukların gönüllerinde olmadığımız müddetçe gerçek bir başarıdan söz edemeyiz. Peki, o zaman bu başarıyı, arzu ettiğimiz İslami kimliği, bilinci çocuklara kim kazandıracak? Hoca kazandıracak. Hocanın onu yoğurması lazım. Peki, bu hoca nerede yetişiyor. Bu hoca da ilahiyat fakültesinde yetişiyor. İlahiyat fakültesinde kaç yıl eğitim alıyor? Beş yıl eğitim alıyor. İlahiyat fakültesinde beş yıl eğitim aldıktan sonra benim kendisine açmış olduğum tashih-i huruf kursunda yapılan değerlendirmede komisyonun, “Aman hocam bu arkadaşımız Kur’an dersine girmesin asla giremez” dediğimiz öğretmen varsa benim bu durumda ilahiyat fakültesine şu soruyu sormam lazım, “Hocam beş yıl bu öğrencimiz sizdeydi. Siz ihtisas fakültesiniz bunu niye mezun ettiniz?”

Şimdi onlar diyecek ki, efendim imam hatipten geldi, liseden de gelebilir imam hatipten de gelebilir ama bir yıl hazırlık okuyor. Dört yıl ihtisas okuyor. Dolayısıyla her halükarda bugün Türkiye’de din eğitiminin ve İslami kimliğin inşasında açık ve net söylüyorum sayısı yüzü geçen ilahiyat fakültelerimize çok büyük hizmet, görev ve sorumluluk düşüyor. Kimse bu kısma pek ayna tutmuyor, ben ayna tutacağım bugün. Evet, bana kızacak bazı hocalarımız bunu göze alarak söylüyorum. İçeriden bir kardeşiniz olarak söylüyorum, şu an imam hatip okullarında öğrenci problemi yok. 1 milyon 380 bin öğrenci var. Öğretmen problemi olan yerler var ama Türkiye’de 55 bin din kültürü ve imam hatip lisesi meslek dersi öğretmeni var. Şimdi yeni atanananlarla beraber zannediyorum 57-58 bini bulmuştur. Az bir rakam değil. 11-12 bin imam hatip lisesi meslek dersi branşında öğretmen var.

Peki, biz öğretmeni iyileştirmedeğimiz müddetçe ne olur? Bundan yüz on yıl öncesinde dönemin maarif nazırı Emrullah Efendi’nin bir Tuba Ağacı Nazariyesi vardı. O şunu diyordu, eğitimin iyileşmesi için cennetteki tuba ağacını kendisine

modelleyerek, oradan hareket bir model önerisinde bulunuyordu. Nasıl ki cennetteki tuba ağacının kökleri yukarıda meyveleri de aşağıdaysa eğitimin de iyileşmesi için yüksek öğretimin düzeltilmesi ve aşağıya meyve vermesi gerekir diyordu Emrullah Efendi 1910-11’li yıllarda. Ben bu nazariyeyi benimseyen bir insanım. Bugün artık okullarımızda etkileşimli tahta var, öğrenci var, materyal var, her şey var ama o çocuklarımıza gönül dilinden ulaşacak, sevgisini, ilgisini gösterecek ve o çocuklarımıza bilinci, kimliği, şahsiyeti taşıyacak, modelleyecek öğretmenlerimiz var mı? Bunun cevabını size bırakıyorum. İşte bütün mesele buradan kaynaklanıyor.

Onun için bugün imam hatip okullarının temel sorunu nedir dersiniz, akademik başarıda belirli bir seviyeye gidiyor. Yabancı dil eğitiminde mesela şimdi biz bir hedef koyduk. Ortaokullarında yoğunlaştırılmış yabancı dil sınıfları 470 okulumuzda bir sistemde ilerliyor, tıpkı örgün eğitimde hafızlıkta olduğu gibi. Çünkü örgün eğitimde hafızlık projesinde hamdolsun başkanlığımızla, Diyanet İşleri Başkanlığıyla bir seviyeye gelindi. Geçen yıl örneğin yüzde 1,5’luk dilimde 40 hafız vardı, bu yıl yüzde 2’lik dilimde 55 hafız var. Akademik başarısı yüksek hafızlar geliyor. Çok farklı alanlarda. Yani bu sayı yükseliyor. Asıl mesele şimdi bu öğrencilerimizin farklı alanlardaki farklı becerileriyle yetişen öğrencilerimizin İslami anlamdaki şahsiyetinin inşası, medeniyetimizin ihyasında ve inşasında öncü rol olmasının en önemli aktörü hocadır. Öğrenciyle yüz yüze göz göze olan, Allah nasip ederse pazartesiden itibaren, hocadır. Dolayısıyla bizim artık imam hatiplerle ilgili önümüzde en büyük problem hocalarımızın niteliği, kendi içimizde mesleki gelişimi, fakültelerde ise ilahiyat fakültelerinde muallimlik bilinciyle, dava bilinciyle, insan yetiştirme bilinciyle kendisini bu okullara iyi hazırlayan öğretmenlerin bulunması lazım.

Şimdi Sayın Başkanım bana müsaade ederse iki cümle daha var birkaç konuyla ilgili. Dikkat çekmek istediğim bir konu daha var. Artık öğrencilerimizden üniversitenin farklı alanlarına yerleşen

gençlerimiz var. Bizim bu gençlerimize sahip çıkmamız lazım. Yani şöyle diyemeyiz, adımız imam hatipliler mezunları derneği, bulunduğumuz yerde de böyle bir vasfımız var. O okuldan mezun olan bütün öğrencilerimize yerleştikleri fakültelerin olduğu yerlerde gençlerimize sahip çıkılması lazım ÖNDER’in koordine siyle. İnşallah güzel bir düşünce var. Bir koordinasyonla fakülteler bazında öğrencilerin birbirleriyle iletişimlerini kurularak bir danışmanlık sistemiyle dört yıllık, beş yıllık gençlerimizle irtibatlı olunması ve onların hem kariyer anlamında mesleğe hazırlanması hem de karakterlerini inşasının devamına ihtiyacımız var. Şu anda kanaatimce mezunlar derneğinin önünde duran ve en çok dikkat etmemiz gereken konu bu. Yani burs verilmesi değil tam aksine bu yavrularımızın, bu gençlerimizin yerleştikleri fakülteleri, bölümleri baz alarak birbirleriyle ilişkilendirilerek danışmanlık sistemi ile onlara dört yıl boyunca destek sağlanmalı.

Numan Kurtulmuş bakanımızın ifade ettiği gibi, “Bir ideale, bir iradeyle birlikte hareket edilmesi gerekiyor.” Bunu da kim sağlayabilir? Açık ve net söyleyeyim, bunu da sağlayabilecek olan mezunlar derneğidir. Bugün burada nasıl bir misyonla imam hatiplerin bu misyonun taşıyıcısı olarak devamı konusunda bir çaba sarf ediliyorsa artık birebir özel çalışmalarla bunun devam etmesi lazım. Çünkü imam hatip okulunda çocuklarımız dört yıl eğitim aldı ama bu dört yıl eğitimin sonrasında vermiş olduğumuz eğitimin devamının daha üst seviyede sağlanması gerekiyor.

Son olarak da şunu ifade etmek isterim. İmam hatip okulları geçmişe nazaran farklı zamanlarda evrilmeleri geçirdi. 1951 yılında yeniden açıldığında din görevlisi ihtiyacını karşılamak için açıldı. Ancak okullar gittikçe kapıları zorladı. Önce imam hatip okulu mezunları lise diploması ihtiyacı duydu ve diploma almaya başladılar. 1973 yılı itibarıyla 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunundan sonra okul statüsünden lise statüsüne geçerek üniversitelerin farklı bölümlerine öğrenci yerleştirmeye başladı. İkinci bir evrilme

sınavla öğrenci alan imam hatip liseleriyle daha farklı bir boyutta, daha nitelikli öğrencilerin farklı becerilerle bir üst öğrenime taşınmasıyla Anadolu imam hatip liselerinin açılmasıyla oldu. Bu iki evrilmeden sonra malumunuz 28 Şubat sürecini yaşadık. Ortaokulların kapanması ve yeniden açılmasıyla 2012’den sonra süreç devam etti. Ama asıl imam hatip okullarının üçüncü dönemi, evrilmesi 2016 yılıyla başlamıştır. Yarın ilerde imam hatip okulların tarihi tekrar yazılacak olsa bu benim söylediğim noktalar temel nokta olmakla beraber başka evrilme süreçleri de anlatılabilir ama temel nokta budur.

2016 yılında ne oldu? İmam hatip okullarında program çeşitliliği başladı. Program çeşitliliği ile bizim oradaki vizyonumuzu belirlerken; sivil toplum çalışmalarını, farklı akademisyenlerin çalışmaları ve genel müdürlüğün çalışmalarını dedik ki bu okullarımızın Türkiye’nin 2023, 2053, 2071 vizyonunda olması lazım. Türkiye madem bugün dünyanın merkezindeyse, İslam dünyasının umudu noktasına gelmişse bu umuda cevap verebilecek donanımda gençlerin yetişmesi lazım. Hangi alanda? Her alanda. Fen ve sosyal bilimler alanında fen lisesi ve sosyal bilimler müfredatı ile hem başarılı öğrencileri çekmek hem de bu alanda insan yetiştirmek. Milli teknoloji hamlesinden birçok alana kadar dokunabilsin istiyoruz.

Birinci şık burası ikincisi dünyada lider olacaksınız dil bilen gençler yetişireceksiniz. Şu anda hamdolsun Almanca, Arapça, Rusça, Farsça, Fransızca, Japonca, İngilizce, İspanyolca dokuz farklı yabancı dille süreç devam ediyor. Bu da büyük bir açılımdır. Mesela ben hep şunu düşünüyorum; bir ilahiyat fakültesi çıksın desin ki bu yıl İspanyolcadan, gelecek seneye Almancadan ve farklı dillerden, Rusçadan, Çince den beni tercih edenlere en beş yıl boyunca sahip çıkacağım. Ona burs da vereceğim. O dilin konuşulduğu İspanya ise Endülüs’e göndereceğim, Güney Amerika’ya göndereceğim. Dil becerisini geliştireceğim. Beş yıl kendisine o dilleri bilen insanlar gelecek, İslam toplumuna hizmet edecek.

Hafızlar mesela, ben bu konuda çok dertliyim. Derdimi sizinle paylaşacağım. Kim kızarsa kızsın. Hamdolsun, YÖK başkanımızın imam hatip okullarıyla ilgili hafızlarla ilgili en güzel aldığı kararlardan bir tanesi, nasıl ki biz imam hatip liselerine hafızları özel bir kontenjanla yerleştiriyorsak LGS’de hafızlar kendi içinde yarışıp yerleşiyorsa belli okullara, ilahiyat fakültelerine hafız kontenjanı verildi. Bazı fakültelelere 40, bazılarında 30, bazılarında 20, bazılarında 10 hafız kontenjanı verildi. Yani hafız olanlar kendi arasında yerleşti. Bunu alkışlıyoruz, bu çok güzel. Biz dedik ki, bir insan gelip fakültede hafızlık yapabiliyorsa bu hafızlara özel program açılmalı. Fakülteye 30 hafız mı yerleşti; 15-15 ayrı sınıf yapılsın. Bunlara aşere takrib, kıraat, tefsir, hadis, fıkıh, Arapça, temel İslam bilimleri güzel bir şekilde okutulsun.

Hatta ben dedim ilan edeyim. Bir ilahiyat fakültesi diyor ki, beni tercih eden hafızlara ben fakültede özel program desteği vereceğim. Mesela bunu bana yazılı olarak resmi yazıyla ileten bir fakülte oldu. O da Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi. Bu fakülte dedi ki, ben bu okulu tercih eden hafızlara bir AKDES (Akademik Destek Programı) uygulayacağım. İlave ders vereceğim. Hafızlıklarını dinleyeceğim. Bu öğrencilere aşere-takrib okutacağım, kıraat okutacağım dedi. Biz de ilan ettik dedik ki burayı hafızlar tercih ederse böyle bir program var ama maalesef ilahiyat fakültelerimizden henüz bana bir dönüş bekliyorum ben. Daha vakit var mı, var. İlahiyat fakültelerimizden ben arzu ediyorum ki kendilerini tercih eden hafızlara fakültenin dışında da olabilir, fakültenin vakfıyla da olabilir, burada da olabilir. Hiç olmazsa onun hafızlığının üzerine devam etsin ama o hafız öğrenci Anadolu lisesinden, meslek lisesinden, imam hatip lisesinden gelip Kur’an okuma becerisi zayıf olan çocukla dört yıl boyunca Kur’an dersi Arapça dersi almasın. Yanlış mı söylüyorum, eğri mi söylüyorum?

Dolayısıyla bu mesajları burada söylememin sebebi bugün Türkiye’de yüksek din öğretiminin yeniden bir nefis mu-

hasebesi yapıp, bize muallim onlara da mihraba, minbere, kürsüye insan yetiştirecek şekilde ne yapması gerekiyor bir eğitim müfredatı uygulaması gerekiyor. Şimdi bir ilahiyat fakültesi var, hazırlık sınıfı bulunuyor. Bir ilahiyat fakültesi var hazırlık sınıfı yok, bir ilahiyat fakültesi var hazırlık sınıfında Kur’an dersi var, bir ilahiyat fakültesi var hazırlık sınıfında Kur’an dersi yok. Yahut da şöyle oluyor, ilahiyat fakültesinden mezun oluyor ben kendisine hitabet ve mesleki uygulama dersi veriyorum imam hatip lisesinde. Soruyorum diyorum ki, “İlahiyat fakültesine senin böyle mihrap, minber, kürsü tecrüben var mı?” “Hocam, yok” diyor. Peki, ben nasıl bu arkadaşımıza hitabet ve mesleki uygulama dersini vereceğim.

Benim şöyle bir tespitim var. Katılabilirsiniz. İslam enstitülerinde böyle bir zorunluluk vardı. Bizleri yetiştiren nesil İslam enstitüsü mezunlarıydı. Onlar bunu bildikleri için bizlere de dokunuyorlardı. Bu bir süre devam etti. Ama ilahiyat fakültelerinde şu an öğretmenlik stajı uygulaması zorunluluğu gibi din hizmetleri uygulaması zorunluluğu olmadığı için hiç minbere çıkmamış, hiç kürsüye geçmemiş, hiç mihraba geçmemiş bir arkadaşımız ya da Kur’an kursu öğreticiliği becerisi olmamış bir arkadaşımız geliyor bizim hitabet ve mesleki uygulama dersine giriyor ve bu dersi veremiyor. Sonra da bana diyorlar ki, “Bu çocuk nasıl Kur’an okuyamadan imam hatipten mezun ediyorsunuz?” Hocam ne yapalım sizin gönderdiğiniz öğretmenler yetiştiremiyor.

Dolayısıyla tekrar ediyorum. Benim bu mesajlarım bütün ilahiyat fakültelerine yöneliktir. Sizin vasitanızla ben okul müdürlerimize de söylüyorum. Her halükarda muallim muallim muallim. Biz şu anda projektörü öğretmene tutmadığımız müddetçe yarın korkarım ki bu kadar güzel binalarımızda bu kadar güzel imkanlarımızda bu kadar çok öğrencimizde arzu ettiğimiz hedefe ulaşamayabiliriz. En büyük endişem budur. Ben size bunu tebliğ ettim. Çok teşekkür ederim.

ALİ OSMAN KUŞAKCI / MODERATÖR

Hocam, Allah razı olsun. İmam hatiplerin malumunuz akademik başarıları hepimizin gündeminde. Allah’ın izniyle bahsettiğiniz diğer konularda da hızla yol alacağız. İlahiyat konusu mutlaka çok önemli bir konu, birbirini besleyen bir konu bahsettiğiniz gibi. Muallimlerimiz, hocalarımız iyi olduğu sürece okullarımızdaki öğrencilerimiz de onlardan örnek alacaklardır. Onları kendilerine rehber bileceklerdir. Hem akademik başarı anlamında, hem örneklik anlamında onları önlerine katacaklardır öyle düşünüyorum. Şimdi tabi vaktimiz var biraz daha hocam.

NAZİF YILMAZ

MEB DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRÜ

Az önce ifade etmiştim hani gelecek vizyonumuzla ilgili yabancı dili söyledik, kültür ve sanat alanını söyledik. Şimdi bir hocamız şu anda bir araştırma yapıyor bizim uluslararası sempozyum için, “Bu konuda benim de kanaatlerim var” diyenler bana ulaşabilirler. Bir bildiri hazırlanıyor. İmam hatip okullarının kültür ve sanat alanındaki katkıları diye bir başlık. Şöyle bir düşündük. Kültür ve sanat alanında imam hatip okulları olarak bizim ne tür bir katkımız oldu acaba diye. Buradan kaynaklı olarak 2016’da kültür ve sanat alanında musiki ve hüsnü hat, tezhip, ebru ve çağdaş görsel sanatlar alanında açılım nasip oldu. Mesela şimdi İstanbul Bakırköy’de çizgi film ve çizgi roman üzerine nasip olursa bir program bu yıldan itibaren başlayacak.

Musikiyi biliyorsunuz, şu anda TRT’de her Cuma saat 19.00’da program var. Her Cuma günü on üç program olacak ve orada beş okulumuzun musiki ile alakalı geldiği seviyeyi geçen gün Sayın Cumhurbaşkanımız da takdir ettiler hamdolsun.

Gerçekten bunu belki üç yıl-dört yıl önce konuşmıyorduk. Ama şu anda bakın dün Konya’daki musiki programı uygulayan okulumuz geldi. Buradan gidin Kayseri’de var. Yukarı çıkın Ankara’da var, Şanlıurfa’da var. Dolayısıyla geleceğin kültür sanat alanında da biz varız diyoruz.

Mesela ben arzu ederim ki bu büyük konferanslarda hani konferans öncesi bir fasıl geçiliyor ya piyano ile, ben arzu ederim ki o kanun olsun, o tambur olsun öyle değil mi bizim kültürümüzü taşıyın. Ama bunu bizim yetiştirmemiz lazım, yetiştirememişiz. Şimdi hamdolsun gönül rahatlığıyla söyleyebilirim böyle gençlerimiz var. Bin kişilik, üç bin kişilik salonlarda konser verebilecek kapasitede gençlerimiz var hamdolsun. Bu önemli ve şu an İstanbul Üniversitesinin farklı üniversitelerin konserlerine gidiyor bu gençlerimiz.

Sinemayı hedefleyen gençlerimiz var. Üçüncü bir dokunuş burasıydı. Dördüncü dokunuş uluslararası imam hatip liseleri 90’a yakın ülkede bu ayrı bir fasıl uzun gitmeyeceğim. Hafızları konuştuk. İlahiyat odaklı hafızlık, hani ilahiyata gitmiyor ya, bu hafızlara şart koşuyoruz on okulumuzda. “İlahiyata gidersen seni bu programa alırsın yoksa almazsın” diyoruz. Hamdolsun bu da devam ediyor. Teknoloji imam hatip lisesi de öyle. Bunların hepsinin programı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığımızdan onaylı geçmiş programlarla bir çığır devam ediyor. Spor programında karakucak güreşinde geçen bizim bir okulumuz dört Türkiye şampiyonu çıkardı. Daha iki yıllık bir okul, iki yıllık Batman Veysel Karani Anadolu İmam Hatip Lisesi. Daha mezun vermedi.

Eskiden meşhurdu büyüklerimiz bilir, “İmam ÖNDER tuşla da gönder” diye. Artık karakucak güreşlerinde minderlerin tozunu alıyor arkadaşlarımız. Ve bir okul düşünün daha ikinci yılında yüzden fazla madalyası var. Maşallah diyorum, bu nasıl oluyor? Ama diyorum ki ben orada bir aşk, şevk, sevda olunca bunlar gerçekleşebiliyor. Örgün eğitimle birlikte hafızlıkta 20 bine yakın öğrenci var. Buradan inşallah ileriye doğru çok farklı vizyonda gençlerimiz gelecek, sadece olması gere-

ken bu gençlerimizi elinden tutmak, üniversitede sahip çıkmak ama en önemlisi az önce söylediğim nokta. Bu gençlerimize işte o zihnimizdeki gönlümüzdeki arzu ettiğimiz medeniyetimizin kodlarını taşıyacak öğretmenlerimizin yetiştirilmesi ve yüksek öğretimin bu anlamda yeniden nefis muhasebesi yapması. Teşekkür ediyorum.

ALİ OSMAN KUŞAKCI / MODERATÖR

Hocam çok sağ olun; ağzınıza sağlık, yüreğinize sağlık. Sorular varsa soruları alabiliriz. Şimdiden gelmeye başladı. Mikrofonu dolaştırabilecek arkadaşlarımızdan birisi var mı burada? Süremiz mahdut olduğu için çok fazla soru alamayacağız. Birkaç tane soruyla tamamlayalım.

NAZİF YILMAZ

MEB DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRÜ

Bana gelen bir soru var. Bu soruyu cevaplayayım izninizle değerli başkanım.

“Okullarımızda arzu ettiğimiz düşünceye sahip olmayan farklı görüşleri, dünya görüşleri olan arkadaşlarımız var, öğretmenlerimiz var” denilmiş. Şimdi bu çok uzun bir soru ama ben şunu söyleyeyim. İmam hatip okullarının başarısı nerede? Toplumun gerçeğini yansıtmamasından kaynaklanıyor. Yani imam hatip okulları, toplumdan uzak mağarada veyahut da inziva hayatında toplumdan tecrit edilerek bir eğitimin verildiği kurum değil. Çocuklarımız orada farklı düşünceleri tanıyacak ama asıl mesele bizim kelimelerimize giren, İslam kültür ve medeniyeti dersine giren hocalarımızın bu düşüncelere karşı nasıl tutum ve davranış sergileyeceğimizi ve onları nasıl çürüteceğimizi öğretmesi gerekiyor. Bu okulların kuruluşundan beri var olan gerçektir.

MUHAMMET ALİ İŞIKLI

KONYA KARAPINAR İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

Soracağım soru şu; ben aynı zamanda Maliye’de memur olarak görev yapıyorum. Milli Eğitim’in birçok ödemeleri oradan geçiyor. Milli Eğitim Bakanlığı birçok okulda çocuklara staj ödemesi yapıyor. Stajyer çocuklara, yani orada imam hatiplilere yapılan bir adaletsizlik yok mu? İmam hatipli çocuklar da sonuçta staj yapıyor özellikle ilçelerde Diyanet’in büyük bir yükünü alıyorlar. Çünkü ilçede birçok cami boş, bunları imam hatipli çocuklar dolduruyor.

NAZİF YILMAZ

MEB DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRÜ

Ben cevap vereyim mi sizi yormadan. İmam hatip öğrencilerimizin staj uygulamasında ücret alma konusu bir defa teknik bir konu. Biz 3300 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa tabi değiliz. Yani imam hatip liseleri meslek lisesi midir sizce? Hayır, değil. Hem mesleğe hem yüksek öğrenime öğrenci yetiştiren kendine özgü bir okul türüdür. Ama meslek lisesi değildir. Biz yıllardır imam hatipler meslek lisesi değildir diyerek 28 Şubat’ta bunun mücadelesini verdik katsayı meselesinden dolayı. Dolayısıyla böyle bir şey yaptığımızda şununla karşılaşabiliriz. Yarın bu okullarımıza staj uygulamasını zorunlu getirdiğimizde birçok öğrencimiz bu staj sebebiyle kaçabilir. İkincisi; hitabet ve mesleki uygulama dersinin içerisinde bu stajı hocaların zorunlu olarak yaptırması gerekir. Burada yılların hocası Sıracetin Öztoprak Hocamız var. Ben de 19 yıl öğretmenlik yapan bir insanım. Kur’an-ı Kerim ve hitabet dersi hocalarının öğrencilere camilerde hutbe, minber, mihrap görevini yaptırmaları gerekir.

Gelin gideyim öğretmenlik yıllarımıza, defterlerimi saklarım. Hangi günde, hangi öğrenci, hangi camide görev yapmış size

gösterebilirim ama hoca görevini yapmıyor. Bizim okullarımızda öğrencilerimiz staj uygulaması yapsın. Yaptır hocam, görevini yaptırırsana diyoruz. Üçüncüsü bizim öğrencilerimizin yapmış olduğu kutsi bir vazife yani imamlık, hatiplik, vaizlik. Bu kutsi vazifeden dolayı onların ücreti daha büyük yerden verilecektir. Çocuğun bu bilince de sahip olması lazım. Yani öbür türlü çocuk bu yapmış olduğu kutsi vazifeden dolayı hep bir beklenti içerisine girsin istemiyoruz. Çocuk onu Allah rızası için ve bu topluma dini tebliğ ettiği için bir vazife olarak addetmesi lazım. O bilinci de vermemiz gerekiyor.

ALİ OSMAN KUŞAKCI-MODERATÖR

Allah razı olsun hocam. Konuşmanın başında bahsettiğimiz gibi akademik başarının yanında vicdani değerleri öğretmek adına, aşlamak adına da belki önemli bir araç aslında bu görevler, vazifeler. Tek bir soru daha alalım lütfen çünkü vaktimiz doldu. Beyefendinin sorusunu alalım. Sonrasında hocamızla hasbihal etme imkanımız olacak.

NAZİF YILMAZ

MEB DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRÜ

Evet, Nizip’ten bir soru geliyor. Hocam biraz önce bahsettik; en büyük açığımızdan biri sizin de malumunuzdur, imam hatip okullarımızın çoğunun başında idareci olarak şu an kendi memleketimizden de konuşuyoruz, farklı branşlardan özellikle imam hatip lisesi meslek dersleri olmayan diğer branşlardan hocalarımız var ve bir de bizim imam hatiplerinde maalesef ki birinci sınıfta, ikinci sınıfta bastırmamız gereken çocukları sıkmamız gereken bir durumken hocalarımız veya idareciler, “Çocuk üniversiteye hazırlanıyor, diğer mesleki dersleri hep sürekli geri plana atıyor” diyorlar. Ama son sı-

nıfa geliyor çocuk, Fatiha okumasını bilmiyor, ben bunu nasıl geçireyim. “Hocam sınava hazırlanıyor. Sıkmayalım karışmayalım”, bu düşünceler işte buradan kaynaklanıyor. Bu oryantasyon var; idarecilerin imam hatip liselerine oryantasyon çerçevesinde kendi meslek dersleri olarak dönmesi mümkün müdür?

Yine başka bir soru. Değerli Arkadaşlar, Aksaray Valimiz Personel Genel Müdürü iken ayrılmadan önce yaptığımız bir uygulama vardı, yönetmelikle yerleştirdik. İmam hatip liselerine yönetici atanırken birinci öncelik imam hatip lisesi meslek dersi branşında olma şartı var. Bunu hamdolsun yerleştirdik. Bu öncelikte birisi olmazsa diğer branşta gelen geliyor. Çünkü ben hep şunu söylüyorum, imam hatip müdürü temsil makamındadır. Müftüler kadar kıymeti vardır bulunduğu yerde. Bir cenazeye gittiği zaman Kur’an okumalı, dua etmeli, taziyede bulunmalı birkaç kelam etmeli, ayet okumalı, hadis okumalı. İstiklal Marşı’na çıktığı zaman çocuklara bir şeyler söylemesi lazım, rol model olması gerekiyor bu anlamda. Dolayısıyla bu hanım hocaysa aynı şekilde kız çocuklarına bu anlamda mesajlar verebilmeli. İmam hatip müdürünün böyle bir özelliği var.

Biz bunu istedik, fakat bir acı hatıramı söyleyeyim. İlimizi ve ilçemizi söylemeyeceğim. İmam hatip lisemiz açıldı sekiz tane ilahiyatçıya kurucu müdürlük teklifi gitti hiç birisi kabul etmedi. Dolayısıyla boşluk olunca da başka branştaki arkadaşlarımız geliyor. Bazen de şu oluyor. O branştaki arkadaşımız gerçekten çok farklı bir vizyonla okulu bir yere taşıyabiliyor. Ama mutlaka yanında meslek dersi hocası bulunuyor. Ama önceliğimiz kimse alınmasın ben her zaman yüzlerine söylerim arkadaşların, benim imam hatip okullarındaki birinci önceliğim meslek dersi branşında olması, ilahiyatçı olması derim. Ama olmayınca mecburen diğer branşlardan arkadaşlar geliyor. Bu bizim arkadaşlarımızın maalesef ihmalinden kaynaklanıyor.

İkinci bir konu bunu söylemenize çok teşekkür ederim. Değerli arkadaşlar ben olabildiğince farklı illerimizdeki okul müdürlerimizi görevlendirip farklı illerimizdeki okul modellerini görmesini sağlıyorum. Bazen buna sivil toplum desteği de oluyor. Mesela geçen iki hafta önce Kayseri'deki İmam Hatip Mezun Derneğimiz dedi ki, yirmi tane okul müdürü örneğin çıksın, biz yol masrafını karşılayalım. Ben de onları görevli izinli sayayım. Konya, Bursa, İstanbul ve Düzce olmak üzere beş gün onları okullarımızın pansiyonları da müsait konaklama imkanları gayet ferah ve bir ufuk turu oldu. Daha önce bunu Siirt için yaptık, Van için yaptık. Karadeniz'den Akdeniz'e Akdeniz'den Karadeniz'e sürekli sirkülasyon sağlıyoruz okul müdürlerimize. Ufukları açılsın. Batıdan doğuya doğudan batıya ben buna her zaman açığım. Burada da söylüyorum.

Artık imam hatip okullarında çok güzel model örnekler var. Yani inanın sabah başlasam akşama kadar ben size okulların güzel çalışmalarını anlatarak bitiremem. Şimdi 381 müracaat oldu. Elli okulun çekimlerini yapıyoruz, başarılı örneklerini. Burada da gördünüz. Mesela burada sabahleyin sergi salonunda enstrüman kullanan çocuklarımız musiki programı öğrencisi değil. Erdem projesinden bizden proje desteği alan bir sınıfımızın çabası, artık proje desteği de verebiliyoruz. Şu anda bir imam hatip müdürü ve öğretmeni hiç düşünmeden önüne bir sayfa açsa ve genel müdürlüğün sistemini takip ederek kalite takip sistemi üzerinden çok şeyi yapabilir.

Allah nasip ederse Ocak ayında meslek derslerinden de ortak merkezi sınav yapacağız. Şu anda bir model uygulamasını yaptık. Ve artık ben oturduğum yerden her bir ilimizin, ilçemizin, okulumuzun hatta öğrencimizin tefsirden, hadisten, fıkhıtan yirmi sorudaki ortalamasını görebileceğim. Örnekleri şu an görebiliyorum. Yani çünkü üniversiteye hazırlıyoruz onu ölçüyoruz, meslek dersini ölçmemek olmayacak. Onun için ileriye doğru meslek hocalarımızın işi daha da zor olacak. Dolayısıyla bazen bakıyorum proje okullarından veyahut da bu tip uygulamalardan

dolayı serzenişler geliyor. Hatta okuldan kaçışlar başlıyor. Branş değiştirenler bile oluyor. "Müdürüm, çok zorladınız alan değiştirdim" diyor. "Çok iyi olmuş" diyorum, ne diyeyim.

Ama bir şey benim çok zoruma gitti, onu söyleyeyim. Normalde sivil toplumun teşvik etmesi lazım, bana şunu arkadaşlar deyince çok üzülüyorum. Bir vakıf, dernek temsilcisi arkadaşımız, "Siz okullara çok iş veriyormuşsunuz" diyor. Yahu sen deme bari bunu. Halbuki senin söyle demen lazım, o okulumuza "Genel Müdürlüğümüz bunu söylüyorsa demek ki okulumuzun iyiliği için bunu ortaya koyuyor. Hocam bizde size destek verelim de ne gerekiyorsa yapılsın" demen gerekirken, "Müdürüm bunları yapmanızı biz doğru bulmuyoruz" diyor. Sivil toplumu da anlayamadım ben bu konuda ne oldu. Bizi itmesi gerekirken bizi frenlemeye çalışıyor. Tenzih ederim bazı arkadaşlarımızı. Ama hamdolsun biz onların frenlemesine de kulak asmayacağız, buradaki imkan olsa biz ÖNDER'de yönetimde arkadaşlarla şey yaptık. Şurada ekrana yansıtım, hangi okulumuz deneme sınavı yapıyor, hangisi yapmıyor? Hangi okulumuz YKS'de kaç öğrenciyi, nereye yerleştirmiş? LGS'den kaç puan almış? Öğrencilerin yerleşmeleri nasıl olmuş? Öğretmenlerin mesleki gelişimi, öğrencilerin mesleki gelişimi, fiziki ortamların iyileştirilmesinde, hafız öğrencilerle alakalı öğrenci kaçla gidiyor, o gün cüzünü vermiş mi vermemiş mi bunu dahi görebilirim. Hamdolsun bu sadece Din Öğretimi Genel Müdürlüğünde var. Bakanlığımızda sadece Din Öğretimi Genel Müdürlüğünde.

Hani sabahleyin ihsan kelimesi vurgu yapıldı ya "Biz imam hatipliyiz o zaman yaptığımız işi iyi yapmamız gerekiyor" dedik. Dolayısıyla Din Öğretimi Genel Müdürlüğü kalite talip sistemiyle şu an bakanlığımızın bütün okullarına öncü ve örnektir. Cep telefonuyla ben Türkiye'mizde hangi okulu istersem onun bilgilerini sağlıklı bir şekilde görüp takip edebilirim. "Müdürüm çok iyi şeyler söyledin ama bu kadar yakından takip ettiğinizi bilmiyorum" der arkadaşlar. Ve şu an okullarımızdaki çaba ortak bir çaba

bakın. Sadece Genel Müdürlük değil, koordinatörlük sistemimiz var. Şimdi meslek derslerine de koordinatörlük sistemi getireceğiz. Dolayısıyla bir okullarımızın çabası var, öğretmenlerimizin çabası var, Genel Müdürlük ekiplerinin çabası var. Hedef YKS, hedef LGS, hedef meslek onlara göre şimdi oluşacak ve sivil toplumun her tür hem psikolojik hem de maddi manevi desteği var. Bu hamdolsun Hacerü'l Esved'i taşımak gibidir. Herkes nasibinden bir yerinden tutup, Hacerü'l Esved'i taşıyoruz. Cenabı Hak hepimize güç kuvvet versin.

ALİ OSMAN KUŞAKCI / MODERATÖR

Allah razı olsun hocam. İmam hatipler için cansiparane üzerine titreyerek çalıştığının şahidiyiz. Hocamızın bu detaylı güzel konuşmasından hepimize değişik öğütler, değişik ödevler çıktı tabi. Hacerü'l Esved'i taşıırken hangi tarafından tutacağımıza biz karar vereceğiz. Ama mutlaka bir tarafından tutmamız gerekiyor. Bu anlamda son bir duyuru daha yapacağım. Din Öğretimi Genel Müdürlüğünün de katkısıyla 15-17 Ekim 2021 tarihinde yeniden açılışının 70. Yılında, "İmam Hatip Okulları ve Türkiye'de Din Eğitimi" başlıklı uluslararası bir sempozyum düzenleyeceğiz inşallah İstanbul'da. ÖNDER'imizin, Medeniyetler Araştırması Derneği MEDAR'ın ve Din Eğitimi Genel Müdürlüğünün katkılarıyla yapacağız bunu. Bu anlamda da hocamızın az önce çıkardığı ev ödevine bir katkıda bulunmuş oluruz diye düşünüyoruz.

18. İMAM HATIPLİLER
KURULTAYI

18. İMAM HATIPLİLER
KURULTAYI

ÜÇÜNCÜ OTURUM

GÜNÜMÜZ İSLAM DÜNYASININ
TEMEL MESELELERİ

PROF. DR. ALİ ERBAŞ
DİYANET İŞLERİ BAŞKANI

GELECEĞİN İNŞASINDA GENÇLİĞİN VE İMAM HATİP OKULLARININ ROLÜ

Essalamü Aleyküm, bizleri yoktan var eden, varlığından haberdar eden, bizlere İslâm nimetini bahşeden, kardeşliği, barışı, adaleti, merhameti ve doğruluğu öğreten Rabbimize nihayetsiz hamd-ü senalar olsun.

Hz. Âdem'den beri, hakkı hakikati tebliğ eden, Rabbimizin davetini ve rahmet mesajını getiren bütün elçilere ve özellikle son peygamber Hz. Muhammed Mustafa'ya (sav) sayısız salat ve selam olsun.

Sözlerimin başında imam hatiplere gönül vermiş siz değerli kardeşlerimi en kalbî muhabbetlerimle selamlıyorum. Sayın Valim, Çok Kıymetli İmam Hatip Mezunları, Mensupları ve İmam Hatibe Gönül Vermiş Kardeşlerim; Allah'ın selamı, rahmeti hepinizin üzerine olsun.

İçtenlikle ifade etmek isterim ki imam hatipler, aziz milletimizin kadim köklerine tutunduğu maneviyat kollarıdır. İmam hatip nesli; inancı, vatanı ve mukaddesatı uğruna nice destanlar yazan milletimizin yüreğindeki mücadele ruhunun, azminin, duasının ve umudunun temsilcisi bir nesildir. İslam'ın vasat ümmet düşüncesinin ve Anadolu irfanının günümüze yansımasıdır. Bu yüzden imam hatip mefkûresi ve geleneği, bu topraklar için tarihî bir öneme sahip olduğu kadar gelecek tasavvurumuzun da odağında yer almaktadır.

Böyle bir nesle hizmet etmek ve onları geleceğe en iyi şekilde hazırlamak amacıyla kurulan ve özveriyle çalışan ÖNDER tarafından "Adalet ve Merhamet" teması ekseninde gerçekleştirilen bu kurultayın nesillerimiz için hayırlı sonuçlara vesile olmasını diliyorum. Biliyorum ki ÖNDER, büyüklerimizin, ecdadımızın yaptığı şu duanın kabul olmuş meyvesidir: Rabbimiz bize göz aydınlığı olacak çocuklar, eşler nasip eyle ve onları muttakilere imam eyle. İmam-ÖNDER aynı anlama geliyor.

önder
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

adalet ve
merhametle

İnşallah bu önderliğimizi, bu imamlığımızı muttakilere rehberliğimizi, Anadolu irfanıyla bütünleştirerek ilelebet yerine getiririz. Bunu Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyoruz.

Nasıl ki ecdadımız, büyüklerimiz bizler için bu duayı yaptı, biz de gelecek nesillerimiz için aynı duayı yapacağız ve imam hatip nesli hep olacak, hep büyüyecek, ilerleyecek ve hep rehber olacak. Hep yol gösterecek, karanlıkları aydınlatmaya devam edecek Kur'an'ın rehberliğinde inşallah. Peygamber varisidir imam hatip nesli, Peygamber Efendimizi (sav), İbrahim Suresi'nin başında, "Rabbimiz insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarasın diye Kur'an'ı sana indirdik" diyor. Elimizde Kur'an rehber, Allah Resulü Efendimizin varisliği üzerimizde. Veda hutbesinde buyurdu ya, "Size iki şeyi emanet ediyorum, bunlara sarıldığınız müddetçe yolunuzu sapıtmazsınız. Allah'ın kitabı Kur'an ve Resullullah'ın sünneti." İşte bu iki emaneti rehber edindikçe bu rehberliğimizi, bu önderliğimizi, bu imamlığımızı inşallah en güzel bir şekilde devam ettireceğiz.

"Adalet ve merhamet", günümüz dünyasının en fazla ihtiyaç duyduğu iki mühim İslami değerdir. Allah adaleti emreder, Allah adil olanları sever. O kadar ayet var ki, hele bir hadisi şerif var. "Hiçbir gölgenin bulunmadığı o mahşer gününde Allah'ın arşının gölgesi altında gölgelecek 7 sınıf insan vardır. Birinci sırada adil olanlar o gölgeden faydalanacaktır" buyurmaktadır Allah'ın Resulü. Adil imam, adil hükümdar, bu bir semboldür ama adaleti yere düşürmeyen herkes o gölgenin, o arşın gölgesi altında gölgelecektir bunu anlıyoruz hadis-i şeriften.

Kurultay boyunca bu konu çerçevesinde yapılan konuşmaların, müzakerelerin verimli ve faydalı olduğuna inanıyorum. Çünkü insana ancak çalıştığına karşılığı vardır, burada bir emek sarfedilmiştir. Bu emeğin karşılığını göstereceğini vadediyor Rabbimiz. İnşallah burada yapılan bu hizmet, bu güzel faaliyet sadece burada kalmayacak, dalga dalga Anadolu'muzun her yerine yayılacak inşallah önderler

aracılığıyla.

Ancak, ben burada günümüz İslam dünyasında tebarüz eden bazı temel meselelere dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Buna ihtiyacımız var. "Hatırlat, hatırlatmakta müminlere fayda vardır." Rabbimiz, Peygamber Efendimize böyle emreder, "hatırlat" diyor. Bizler de önderler olarak, peygamber varisleri olarak hatırlatmaya devam edeceğiz inşallah. Zira söz konusu meseleler, Müslümanları İslam'ın hakikatine yabancılaştıran, İslam coğrafyasını adalete, merhamete, barışa, huzura ve vahdete hasret bırakan temel badirelerdir. Bunlardan kısaca bahsetmek istiyorum.

Hepimizin bildiği gibi bugün dünyamız, savaşlar, salgınlar, yoksulluk, terör eylemleri, ümitsizlik, gibi devasa sorunların kuşatması altında tarihinin en zor dönemlerinden birini yaşıyor. İslam dünyası olarak da ciddi zorluklar, sıkıntılar ve problemler yaşadığımız bir süreçten geçiyoruz. İnsanlığı kuşatan bütün bu olumsuz tablonun arkasında bilgi, inanç ve hayat tasavvuru ekseninde ortaya çıkan savrulmaların yer aldığını görüyoruz. Kısaca bu problemlere işaret etmeye çalışacağım inşallah.

Aziz Kardeşlerim! Malumunuz olduğu üzere bilgi, büyük bir imkân ve tartışmasız büyük bir güçtür. Medeniyetimizi güçlü kılan en temel değer, bilgidir. İslam medeniyeti bir bilgi hikmet, ilim, irfan medeniyetidir. Okumayı, anlamayı, aklını kullanmayı, bilgiye sahip olmayı emreden ve tavsiye eden birçok ayet-i kerime ve hadis-i şeriflerin varlığını hepimiz biliyoruz. İlk inen iki sureye dikkat çekmek isterim. İlk sure Alak Suresi. Hepinizin bildiği Alak Suresinin ilk ayetleri, İkra diye başlar. Okumaktan, öğrenmekten, öğretmekten kaleminden bahsediyor. İkinci inen sureye hemen işaret etmek isterim. "Kaleme ve o kalemin yazdıklarına yemin olsun ki" diye başlar sure. Bunun bir hikmeti olmalı. İlk inen iki surede kaleminden bahsediliyor, okumaktan bahsediliyor, öğrenmekten, öğretmekten bahsediliyor. Bunun hikmeti, İslam medeniyetinin temellerinin bilim ve hikmet üzere atıldığı

nı anlıyoruz. Hikmet budur, hikmet aynı zamanda bilge anlamına da gelir. Hakim bilge kişi, hikmet bilgi, ulvi bilgi.

Şimdi ne diyoruz buna, 100 sene önce Darülfünun Edebiyat Fakültesinin ana bilim dallarından biri Hikmet, o hikmeti okutan hocanın adı da Hakim idi. O tabela kaldırıldı yerine felsefe, okutan kişiye de filozof denildi. Kavramlarımızı hem lafız olarak unuttuk, hem mana olarak unuttuk. Allah hikmeti isteyen kişiye verir, onun için hikmet peşinde koşmak zorundayız. Tefekkürdür, tezekkürdür, tedebürdür bütün bu kavramlar hikmeti, bilge kişinin özelliklerini anlatan kavramlardır. Kavramlarımıza sahip çıkmamız lazım.

Başka bir ayeti kerimede yine bilgi ve hikmeti öne çıkaran bir ayeti kerimede, "De ki, ey Muhammed (sav) hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" diyor. Olmaz tabii, bilenlerle bilmeyenler bir olmaz demektir bu. Onun için bilmek lazım. Öğrenmek lazım. Talim-terbiye, şimdi Milli Eğitim Bakanlığımızın bir kurumu, ismi değişmeyen. Eğitim ve öğretim demek aslında resmi olarak yerinde duruyor ama daha çok eğitim öğretim diye kullanılıyor. Talim-terbiyeyi de bizim çok kullanmamız lazım hem kelime olarak, kavram olarak hem de talim-terbiye konusuna çok önem vermemiz gerekir.

Resulüllah Efendimiz, ilim talebinin her Müslümana farz olduğunu bildirmiş ve Müslümanları hakikati araştırmaya, bilmeye ve öğrenmeye teşvik etmiştir.

Bu inanç ve azimle Müslüman âlimler, Avrupalının Rönesans diye tabir ettiği yenden doğuşu Avrupa'nın 7 asır öncesinden başlatmışız, ilmin bütün alanlarında insanlığın inkişafına öncülük etmişiz Müslümanlar olarak. Maverâünnehir'den Endülüs'e kadar bütün İslam coğrafyasında çok zengin bir ilim ve kültür mirası bırakmış Müslüman âlimler.

Müslümanlar, bilginin ezeli kaynağı olan Allah'ın kelamını ve Resulünün sünnetini esas alarak ideal bir hayat, huzurlu bir toplum ve eşsiz bir medeniyet inşa etmişlerdir. Bu bağlamda bilgiyi, hakika-

ti keşfetmek, yeryüzünde adaleti ayakta tutmak, merhameti çoğaltmak ve insanlığa hizmet etmek için bir imkân ve araç olarak görmüşlerdir. Nitekim Müslümanların güçlü ve etkin oldukları dönemlerde, yeryüzü, huzur ve güven açısından, bütün insanlar için daha iyi konumda olmuştur. Hem adaletin hem merhametin birlikte yaşandığı, yaygınlaştığı bölgeler olmuştur.

Hal böyleyken şimdi kendi medeniyeti ve kaynakları ile ünsiyet kurmakta zorlanan bir kuşağın varlığı dikkat çekicidir. Kur'an ve sünneti, İslam'ın kaynak eserlerini ve İslam medeniyetini iyi tanımak noktasında en azından ciddi eksiklikler olduğu aşikârdır.

Değerli Katılımcılar! Şu açık hakikati görmek ve iyi anlamak gerekir: Bilgi üretmeyenler, kendilerine sunulan bilginin takipçisi hatta mahkûmu olmaya mecburdur. Maalesef günümüz İslam dünyası, bilim, teknik, tıp, sosyal bilimler, dahası ilahiyat alanında dahi bilgi üretme, bilgiyi güncelleme, değere dönüştürme ve hayata kılavuz yapma konusunda, yeterince başarılı değildir. Bunu tespit etmeliyiz ki kendimizi ona göre güncelleyelim, ona göre yetiştirelim.

Doğru ve sahih bilgi zeminini kaybetmişimizde, bilgi üretmeyi ve geliştirmeyi ihmal ettiğimizde; sağlıklı düşünme, sorunları tespit etme ve çözüm üretme imkânını da kaybediyoruz. Özellikle son 2-3 asırdır dünyada yaşananları doğru anlama ve yorumlama bağlamında İslam dünyasının önemli ihmallerinin olduğu aşikârdır. Tabii bu noktada bizleri, okumaktan, dünyamızı yakından tanımaktan alıkoyan birçok haricî unsurun varlığını da göz ardı edemeyiz.

Bugün dünyayı yöneten ve mevcut gidışattan memnun olan bir avuç azınlık, kendi egemenliklerini devam ettirebilmek için diğer toplumların cahil kalmasını zorunlu görmektedirler. Bu yüzden onları bilgiden, bilimden ve bilinçten uzaklaştırmak için küresel boyutta algı operasyonları ve sanal gündemlerle meşgul görmektedirler. Bu oyunlara bizim gel-

mememiz lazım önderler olarak, rehberler olarak, imam hatip nesli olarak.

Maalesef İslam dünyasında dinin doğru anlaşılması gibi temel bir sorunun varlığını da kabul etmek zorundayız. Elbette bunun birçok sebebi var. Ümmet coğrafyasının siyasal, kültürel, ekonomik, askeri açıdan küresel müdahalelere maruz kaldığını hepimiz biliyoruz. Ancak bütün bunların ötesinde özellikle son asır boyunca İslam coğrafyasının inanç dünyasına, medeniyet değerlerine, ümmetin ortak zeminine ve algısına yönelik ciddi müdahalelerin varlığına şahit oluyoruz. Herkesin yaşama özgürlüğünü en mukadder ve dokunulmaz hak olarak ilan eden İslam'ın muazzaz kavramlarının, masum insanların hayatlarına kast eden terör örgütleri tarafından nasıl istismar edildiğini görüyoruz.

Referansını dinden aldığını iddia ederek toplumda bozgunculuk yapan DEAŞ, Boko Haram, FETÖ vb. yapılar, İslam'ın hakkaniyet, adalet, merhamet ve ahlak ilkelerinden uzaklaşmanın, yanlış bir din ve peygamber tasavvurunun acı bir neticesidir. Yine itikadi açıdan batı merkezli din anlayışlarının sonucu olarak neşet eden ve dünyayı etkileyen; deizm, nihilizm, ateizm vb. akımların, itikadi alanda yaşanan kaotik ortamın da etkisiyle İslam coğrafyasında karşılık bulması, üzerinde durulması gereken hususlardandır. Bunları da müzakere etmemiz, tefekkür etmemiz gerekiyor.

Bu sorunu tetikleyen en önemli olgu, dinin yaşanan hayatla irtibatının zayıf olması, bireysel ve sosyal meselelere İslam adına doğru, gerçekçi ve pratik çözümler getirilememesidir. Bu durum, hayatın içinden konularda inancın ikinci planda kalmasına yahut hayatın dışına itilmesine sebep olmaktadır. Hani inanç sokakta olmasın, mahallede olmasın, şehirde olmasın, insanın içinde olsun gibi bir anlayış var ya insanla Allah arasında olsun, evine yansımaları, ticaretine yansımaları, siyasetine yansımaları, adaletine yargısına yansımaları. Görüyorsunuz ortalığı ayağa

kaldırıyorlar. İnançtan ayıklansın oralar, adeta bu düşünce insanlığı bu noktaya getirmektedir.

Zira yaşanan hayatı, bireysel sorunları ve sosyal gerçeklikleri dikkate almayan bir din anlayışının nesiller ve kitleler tarafından kabul görmesi mümkün değildir. Oysa özgürlük, adalet, hak, sorumluluk, paylaşma, eşitlik, emek gibi insanlığın, özellikle gençliğin popüler kavramları, aslında en güzel karşılıklarını İslam düşüncesinde ve İslam ahlakında bulmaktadır. Adaletsiz İslam olur mu, hakkaniyetsiz İslam olur mu, sorumluluk taşımayan bir din anlayışı olur mu? Paylaşmayı öne çıkarmayan bir din anlayışı olur mu? Emeğe önem vermeyen bir din anlayışı olur mu? Evrensel değerler dediğimiz değerlerin istisnasız her birinin Kur'an ve sünnet tarafından insanlığa emredildiğini yeniden ifade etmek isterim. Dolayısıyla bütün bu değerlerin bizim inanç dünyamızda ve hayatımızın her alanında çok canlı olması gerekiyor. Kur'an ve sünnet bizden bunu istiyor. Ancak, inancın, tutum ve davranışlarla irtibatının zayıflaması, doğal olarak marjinal alanlar oluşmasına neden olmaktadır. Buna bizim fırsat vermememiz lazım, Müslüman bir toplum olarak, Müslüman bir aile olarak buna fırsat vermememiz, bu alanı boş bırakmamamız gerekiyor. ÖNDER olarak, önderler olarak buna mecburuz. Bu konuda önderlik yapmamız gerekiyor.

Bu savrulmayı pekiştiren önemli bir sorun da din eğitimi ve tasavvuru konusunda kendini göstermektedir. Her şeyden önce tebliğde nebevî metottan uzaklaşarak, kaba, katı ve itici bir tutum takınmak, insanlarda dine karşı bir önyargı oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Yaz kurslarımızın açılışında 150 bine yakın hocamıza her defasında konuşma yapıyorum ve diyorum ki, "Bu yaz tatilinde 4 milyona yakın çocuğumuz size emanet edilecek..." Bu sene salgın dönemine rağmen elhamdülillah 2 milyon civarında çocuğumuz camilerle buluştu, camilerimiz çiçek açtı adeta. Diyorum ki onlara, "Sizin sayenizde bir çocuğun, bir gencin kalbine İslam'ın sevgisi, Allah sevgisi, peygamber

sevgisi, Kur'an sevgisi yerleşirse bu sevap sizi yükseltir ama sizin yüzünüzden bir çocuğun, bir gencin kalbine İslam'a karşı bir nefret gelirse, Kur'an'a karşı, camiye karşı bir nefret oluşursa bu vebal de sizi götürür" diyorum. Bu sözümü önce kendime sonra önderler olarak imam hatip nesli olarak hepimize tekrar edeyim.

Efendimizin (sav) metodunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayalım. "Öğretiniz, kolaylaştırınız zorlaştırmayınız, müjdeleyiniz nefret ettirmeyiniz." O kadar etkili bir metot ki bu, dünyanın bütün eğitimcilerinin uygulamak zorunda olduğu, muvaffak olmak için, başarılı olmak için uygulamak zorunda olduğu bir metottur. İşte bu metodu hiçbir zaman imamlar olarak, önderler olarak, rehberler olarak ihmal etmeyeceğiz.

Ayrıca İslam fıkının özünü ve maksadını gözetmeksizin, zahiri boyutu dikkate almak; ibadetlerde şekilciliğini öne çıkararak, ibadetin ahlaka ve hayata yansıyan boyutunu ihmal etmek de temel inanç esaslarının bile gündelik tartışma ve cedel konusu haline gelmesine sebep olmaktadır. Buna da fırsat vermememiz lazım İslam toplumları olarak.

Değerli kardeşlerim! İslam dünyasını yaralayan ve enerjisini heba eden diğer ciddi bir sorun da mezhebi ve meşrebi farklılıkların tefrika ve kavga sebebine dönüşmesidir. Esasen rahmete ve kolaylığa vesile olan, özgür düşünce ve hür iradeyi besleyen mezhep ve meşrep farklılıkların husumet sebebi haline gelmesi, dinin özünden, Peygamber'in kuşatıcı, kucaklayıcı, merhamet yüklü mesajlarından uzaklaşmanın kaçınılmaz bir sonucudur.

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de bu konuda uyarıcı ayetler var. Birkaçını paylaşayım sizlerle. "Dikkat ediniz şüphesiz sizin ümmetiniz tek bir ümmettir. Ve Rabbiniz de benim. Bana ibadet ediniz. Allah ve Resulüne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin; sonra korkuya kapılırsınız da kuvvetiniz gider." Çekişmeyin birbirinizle buyuyor rabbimiz, emrediyor. Bir de sabredin. "Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir."

Sabır, bizim medeniyetimizin tasavvuf geleneğinde çok önemlidir. Sabır ve tahammül. Mürşidin müridini imtihanı sabırla olur, acaba sabredebilecek mi, acaba verdiğim şu görevleri yerine getirebilecek mi? 40 gün boyunca belki aç kalacak, önemli derecede vazifeler verecek, nefsi-ne hoş gelmeyecek birtakım imtihanlara tabi tutacak. Onun için bizim sabırsız davranmamamız gerekiyor, imam hatip nesli olarak, önderler olarak buna dikkat edeceğimiz inşallah.

Yine başka bir ayet-i kerime, bunları ihmal etmememiz ve hayatımıza tatbik etmemiz gereken ayetler olarak canlı tutmamız lazım aziz kardeşlerim. Dinlerini parçalayan ve bölük bölük olanlardan olmayın emrediyor Rabbimiz. Dinlerini parçalayan ve bölük bölük olanlardan olmayın, bunlardan her fırka, kendilerinde olan ile böbürlenmektedir. Mezhepler birbirlerine karşı böbürlenirler, mezhep mensupları, meşrep mensupları, tarikat mensupları, çeşitli gruplar, fırkalar ama mezheplerin meşreplerin bir kolaylık olduğunu aklınızdan çıkarmayacaksınız, birbirinizle her zaman yardımlaşacaksınız. Kur'an-ı Kerim'i eğer herkes bağrına basarsa, Kur'an'da emredilen bu ayetleri bağrına basarsa, o zaman dinlerini parçalayanlardan olmazlar, bölük bölük olanlardan olmazlar, tefrikaya düşenlerden olmazlar. "Girmeden bir millete tefrika düşman giremez, toplu vurdukça yürekler onu top sindiremez." Mehmet Akif Ersoy ayet-i kerimeyi bu beyti ile tefsir ediyor, tercüme ediyor adeta.

Bugün ümmetin vahdetinin önündeki en büyük engel ve Müslümanların en temel sorunu parçalanmışlıktır. Bir vücudun azaları gibi birbirine duyarlı, bir binanın tuğlaları gibi birbirine bağlı ve bir tarağın dişleri gibi yan yana olması gereken Müslümanlar böyle midir bugün, bunu tefekkür etmemiz lazım.

Var ya hadis-i şerifte, Müslümanlar bir vücudun azaları gibidir. Azalardan birisinde bir acı sızı olduğu zaman nasıl ki, vücudun her azası bunu duyarsa Müslümanlar da böyle olmalıdırlar. "Fırat'ın kenarında bir kurt olsa koyunu adli ilahi

gelir de Ömer'den sorar onu" sözü de işte bu hadis-i şerifin tefsiridir.

Görüyoruz dünyanın halini, İslam dünyasına bakıyoruz, bunlar bizi ümitsizliğe sevketmeyecek. Görmezden gelmememiz lazım, sürekli tefekkür ve tezekkür ederek çözüm yolları bulmamız lazım. Önderin anlamı bu değil mi, önderler olarak bunlara biz çözüm bulacağız inşallah.

İşte, Afganistan, Irak, Libya, Suriye, Filistin, Afrika kıtası ve yaşananlar ortada. Coğrafi parçalanmışlık, zihinsel dağınıklığı da beraberinde getiriyor. "Coğrafya kaderdir" diyor ya İbn Haldun. İşte coğrafyadaki o parçalanmışlığı ortadan kaldırıp birliği, beraberliği oluşturmak gerekiyor.

Bu bağlamda, dinimizin tanışmaya, kaynaşmaya vesile addettiği etnik farklılıkların, bir kavga hatta savaşa sebebi sayılması gerçekten son derece üzücü bir durumdur. Bu durum, Müslümanların kendi inancına, medeniyetine, kültürüne ve değerlerine ne denli yabancılaştığının somut bir göstergesidir.

Müslümanların kendi değerlerine yabancılaşması, hak, hukuk ve ahlak tanımayan insanların ellerini daha da güçlendirmektedir.

Örneğin; bugün yeryüzünde açlığın, yoksulluğun, zulmün ve şiddetin büyük bir sorun olarak var olma nedeni, alın teri, emek ve hakça paylaşımaya dayanmayan bir küresel hegemonyanın dünyayı kuşatmasıdır. Emperyalizm 2 asır, 3 asır önceden beri dünyayı kuşattı, bugün o hegemonya devam etmektedir. İsrarla sürdürdükleri dengesiz ve adaletsiz politikalarıdır. Bu anlamda bütün dünyayı cenderesine alan iktisadi, siyasi ve kültürel emperyalizm, maalesef İslam coğrafyasını da ciddi şekilde örselemektedir. Müslümanlar, İslam'ın yeryüzünün dengesinin bozulmasını önlemek üzere gönderilen yegane din olduğunu hiçbir zaman akıllarından çıkarmamalı. İslam yeryüzünü dengede tutmak için gönderilen dindir, sistemdir. O yüzden Müslüman olmak en büyük nimettir. Nereden söylüyorum bunu,

Kur'an'dan. "Bugün sizin dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım" diyor. Nedir nimet? İslam'ın kendisi bir nimet, Müslüman olmamız en büyük nimettir.

Kur'an-ı Kerim'de bu dengeyi muhafaza etmek için infakla ilgili 250 ayet vardır. "Onlar darlıkta da verirler varlıkta da verirler." Varlıkta vermeyi anladık, darlıkta vermek ne demektir? Nasıl darlıkta infak edilir? Fitreyi düşününüz, fitre en zor zamanında bile insanın verebileceği miktar. Bu sene 27 lira idi. Vermenin, infakın önemini, hikmetini, önemini, kıymetini bütün Müslümanlar bilsinler diye. Ben öyle anlıyorum. Fitre bu kadar küçük bir miktar olarak veriliyor. Zorlukta, dar zamanda da vermek mümkündür. Öfkeyi tutmak, bu da bir infaktır, insanın öfkelendiği zaman öfkesini tutması bir nimettir, infaktır ve ihsandır. Allah muhsinleri sever, ihsan sahibi insanları sever. O yüzden bunları sürekli hatırlatmamız gerekiyor, canlı tutmamız gerekiyor.

Elbette günümüz İslam dünyasını yoran, oyalayan ve inciten bütün bu süreçte ihmallerimiz ve hatalarımızın payı büyüktür. Yani mutlaka kendimizi bu noktada imtihan olduğumuzu düşünerek her zaman gözden geçireceğiz, özeleştiri yapacağız. Bu noktadaki zaaf ve sorunlarımızın altındaki sebepleri en kısa şekilde ifade edecek tek kelime bilgiden hikmetten uzak toplumların oluşmasıdır. Cehalet diyoruz ya ona, cehalet kötülüklerin anasıdır. Nitekim bilgi ve bilincin karşısındaki en büyük düşman, vahdetin önündeki en büyük engel ve kısır çekişmelerin altında yatan en temel etken bilgisizliktir, cehalettir. Hem Kur'an, sünnet ve medeniyet boyutuyla cehalettir, hem de İslam coğrafyasında oynanan oyunlar ve senaryolar konusunda cehalettir.

Aziz Kardeşlerim, yaşadığımız sorunlar ve konuştuğumuz olumsuzluklar bizleri asla ümitsizliğe sürüklememelidir. Bizler bütün sorunlarımızı çözebilecek inanca, irfana ve medeniyet birikimine sahibiz elhamdülillah. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de, gelecekte de insanlığın devasa meselelerini çözme noktasın-

da ezeli bilginin yeryüzüne tecellisi olan Kur'an ve sünnet en büyük imkânımızdır. Bu iki kaynağı doğru şekilde anlayıp, en uygun yöntemle çağa taşıma sorumluluğu ise hepimizin omuzlarındadır. Çünkü bizler peygamber varisleriyiz. Bizlere düşen; bilgiyle, hikmet ve tefekkürle yeniden öze dönmek, ortak zeminimizi sağlamlaştırmak, yüreklerimizi birbirimize açmaktır. Bilgiye, ferasete, şuura ve ahlaka dayalı bir dindarlığı geliştirmek ve güçlendirmektir.

İslami şuur ve ahlak, gündelik hayata ve olaylara bütün boyutlarıyla bakmayı, bütün boyutlarıyla ilgilenmeyi ve kapsamlı bir dikkate sahip olmayı gerektirir. Müslüman olmak, tek bir yorum çerçevesine mahkûm olmaksızın, geniş bir ufka sahip olmakla anlam kazanır. Böyle bir ufka sahip olmanın yolunun da, çok çalışmaktan, bilgi sahibi olmaktan, bilgi üretmekten ve sahip olduğumuz ve ürettiğimiz bilgiyi bir bilince ve şuura yükseletmekten geçtiği açıktır.

Elhamdülillah şu ana kadar 32 üniversitemizin konferans salonlarında, farklı fakültelerden bölümlerden öğrencimizle Bilgiden Bilince konferansları gerçekleştirdik. Salgın hastalık bizim bu çalışmalarımızı biraz durdurdu ama bundan sonra üniversitelerimiz açılıyor, Ekim ayından itibaren Bilgiden Bilince konferanslarımızı devam ettireceğiz inşallah.

Bizler, öncelikle kendi medeniyet köklerimizimize dönerek nesillerimizi sahipsiz dini bilgiyle buluşturmalı ve bütün gayretimizi ümmetin vahdeti için teksif etmeliyiz. Çağımızın ve coğrafyamızın meselelerinin çözümünde inisiyatif almalı ve İslam'ın adalet ve merhamet anlayışını, hukuk ve ahlak ilkelerini bütün insanlığa taşımanın gayretini içerisinde olmalıyız. İşte o zaman, söz konusu bu karamsar tabloyu değiştirmek imkânına kavuşmuş olacağız inşallah.

Bu konuda imam hatip nesline düşen sorumluluk ise izahtan varestedir.

Çünkü imam hatipler, bir dava şuurunun tezahürüdür. Bilgi ile hikmeti bütünleştiren, hayatın gayesini idrak eden bir

nesil inşa ederek yeryüzünde kötülüğün yerine iyiliği, zulmün yerine adaleti, nefretin yerine merhameti ikame etme idealinin bir sonucudur imam hatip neslinin bu eğitimle buluşması bu talim terbiyeyle buluşması.

Bu itibarla; imam hatipli olmak, kendine, topluma, çevreye ve Rabbine karşı sorumluluklarının farkında olmaktır. Sadece Müslümanların değil, bütün insanlığın huzur ve güvenini istemektir. Bütün varlığa ve çevreye karşı emanet bilinciyle ve merhamet duygusuyla yaklaşabilmektir.

İmam hatipli olmak, tarihle bağını koparmadan bugünün idrakine ermek ve bir gelecek tasavvuruyla yarına umutla bakabilmektir. İmam hatipli olmak, İslam'ın değerlerini özümseyerek gönderiliş gayesi olan güzel ahlakı hayatının her alanında ve her anında temsil etmektir. Sevgi, kardeşlik, paylaşma erdemlerini kuşanarak insanlara güven vermektir. Adalet, hakkaniyet ve insafı elden bırakmadan, davranış biçimi olarak merhameti, nezaketi ve zarafeti benimsemektir. Daima şiddetin ve anarşinin uzağında, zulmün karşısında, mazlumun yanında durabilmektir imam hatipli olmak.

İmam hatipli olmak, bütün söz ve davranışlarında sadece ve sadece âlemlerin Rabbinin hoşnutluğunu arayarak milletin manevi hayatına rehberlik edebilmektir. İşte bu misyonu ve vizyonu gerçekleştirmek için bir eğitimci, önder ve rehber olarak bizlere düşen en temel sorumluluk ise emeğimizi ve vaktimizi "İmam hatiplilik" şuurunun diri tutulmasına vakfetmektir.

Hepimizin yakinen bildiği üzere insan yetiştirmek ve bir nesil inşa etmek, büyük bir özveri, emek ve zaman isteyen zorlu bir süreçtir. Dolayısıyla bu yolda yürürken memuriyet ya da mecburiyet düşüncesinden öte, mensubiyet bilinciyle hareket etmek durumundayız. Sadece nasihat, telkin veya bilgi aktarımıyla yetinmeyip onlar için rol model olmak ve inandıklarımızı bizzat yaşayarak örnek olmak, takip etmemiz gereken en etkili yöntemdir.

Çalışmalarımızın kapsamını yalnız imam hatiplerle sınırlamaktan da kaçın-

malıyız. Hizmet yelpazemizi bütün gençleri kuşatacak şekilde genişletmeliyiz. Zira bu ülkenin bütün gençleri bizimdir. Dünya görüşü, kılık-kıyafeti, hayat tarzı ne olursa olsun tek bir gencimizi dahi ihmal etme lüksüne sahip değiliz.

Bunun için, gelişen iletişim ve etkileşim araçlarının etkisiyle büyük bir dönüşüm yaşayan günümüz gençlerinin ilgi, algı, beklentilerinin doğru tespit edilmesi son derece önemlidir. Bu noktada gençlerin ancak kalbinden tutulabileceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Zira yüreğine dokunamadığımız nesillerin gönül ve zihin dünyalarında yer alma imkânımız olmayacaktır. Eğer yeni neslin hissiyatına ve dünyasına dokunamaz ve inancımızı, davamızı, değerlerimizi doğru bir şekilde onlara aktaramazsak o nesli birilerinin istismar etmesi kaçınılmaz olacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığı olarak bizler, sosyal ve kültürel din hizmeti faaliyetlerimizle bütün gençlerimize ulaşmanın ve onlarla tanışmanın gayreti içinde olacağız. Başkanlığımız; bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, inancı sağlam, vatanına, milletine, ezanına, bayrağına bağlı, cesur, özgüveni yüksek ve güzel ahlak sahibi nesiller yetiştirme gayretinin hep destekçisi olacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle ÖNDER teşkilatına ve mensuplarına teşekkür ediyorum. İnsanlığa hizmet yolunda yaptığınız bütün çalışmalarınızda muvaffakiyetler nasip etmesini Yüce Rabbimizden niyaz ediyorum.

Ve diyorum ki, “Ana rahmi zahir şu bizim koğuş, karanlığında nur yeniden doğuş, sesler duymaktayım davran ve boğuş, sen bir devsin yükü ağırdır devin, kalk ayağa dimdik doğrul ve sevin.

Mehmedim sevinin başlar yüksekte, ölsek de sevinin eve dönsek de. Sanma bu tekerlek kalır tümsekte, yarın elbet bizim elbet bizimdir, gün doğmuş gün batmış ebet bizimdir.”

Tekrar hepinizi sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

18. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI

KAPANIŞ OTURUMU

KOMİSYON BAŞKANLARININ TAKDİMİ

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Selamün aleyküm, bugün burada Anadolu'nun dört bir yanından gelen derneklerimiz, yönetim kurulu üyelerimiz, imam hatip hocalarımız, gönüllülerimiz var. Çok güzel bir atmosferde, Allah'a hamd ediyoruz, okullarımız açılmadan biz sezonu açmış olduk. Buradan Anadolu'nun dört bir yanına bütün derneklerimiz, imam hatip gönüllülerimiz, bu davaya gönül vermiş kardeşlerimiz dağılacak ve yeni eğitim öğretim yılında inşallah 1.5 milyon gençimizle birlikte hemhal olacak, onları bir adım öteye taşıyacağız.

Şimdi burada bulunan kıymetli başkanlarıma yeni dönemde ÖNDER'in 63 yıllık bakiyesinde nihayetinde 58. dönemde, dönem arkadaşlarımızı birlikte yol yürüyeceğimiz, sizlerle en çok ilişki kuracak, sizleri en çok yoracak kıymetli başkanlarımı da, başkan yardımcılarımızı buraya davet etmek istiyorum. Kısaca kendi ilgi alanları, komisyonlarıyla ilgili sizlere bilgi verecekler. Onları da kısaca tanıtmak istiyorum.

İlk olarak bugün bu organizasyonu gerçekleştiren ve bizim belkemiğimiz olan Teşkilat Komisyonumuzla başlamak istiyorum. Onu alalım ondan sonra hiyerarşik olarak devam edeceğiz. Sabahattin Yamak başkanımızı huzurlarınıza davet ediyorum. Aksaray derneğimizle birlikte çok ciddi bir emek vererek bu organizasyonu gerçekleştirdiler.

SABAHATTİN YAMAK
ÖNDER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Esselamü Aleyküm, öncelikle katılımlarınızdan dolayı hepinize hassaten teşekkür ediyoruz. Biz ses verdik, sağ olun-var olun sesimizi yükselttiniz. Rabbim inşallah çalışmalarımızı bereketli kılar, ayağınıza taş değmeden, herhangi bir toz konmadan inşallah geldiğiniz gibi, Anadolu'nun erleri olarak memleketinize geri dönersiniz.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Yeni dönemde birlikte yol alacağımız bir sivil toplum insanı olarak Kemal Bilal Aydın'ı da ben sahneye davet ediyorum. Buyurun.

KEMAL BİLAL AYDIN
ÖNDER BAŞKAN VEKİLİ

Selamün Aleyküm, hepiniz hoş geldiniz. Genel Başkan vekilliği diye bir görev tanıımı yok, adı büyük ne iş olursa yapıyorlar. Ben de ne iş olursa telefonum açık 24 saat, sizin için hazırım. Allah razı olsun.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Derneklerimizi eğitim-öğretim dönemi boyunca en çok yoracak, kendisi de en çok yorulacak genel sekreterimiz Seçkin Koç kardeşimizi buraya davet etmek istiyorum.

SEÇKİN KOÇ
GENEL SEKRETER

Selamün Aleyküm, sizlere hitap etmek büyük mutluluk. Ben de Kemal Abi'den bir kopya almış olayım. Adı üstünde genel sekreter, ne işiniz düşerse telefonumu arayabilirsiniz. İnşallah bu sistemi biraz daha kurumsallaşmaya çalışacağız. 7/24 hizmetinizdeyiz.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Mali İşler ve Kaynak Geliştirmeden Sorumlu Ahmet Bingöl hocamızı huzurlarınıza davet ediyorum. Hocam derneklerimizin en yoğun ilgilendiği alanlardan biri bu alan. Sizi de tanımış olalım.

AHMET BİNGÖL
GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Selamün Aleyküm, günümüz hayırlı olsun. Gerçekten kaynak geliştirme ve mali işler, para işleri... Ben hazır bu mikrofonu bulmuşken şunu söyleyeyim; hayır işlerinin bütçesi olmaz, iş olur Allah'ın izniyle o para bulunur. Hiçbir cami yoktur ki yarım kalsın, hiçbir proje yoktur ki başlansın ama tamamlanmasın. Her işin parası bulunur yeter ki iş olsun, yeter ki iştiaq olsun, yeter ki işin delisi olsun. Onun için ben kaynak noktasında sıkıntı yaşayacağımızı hiç düşünmüyorum. Bakın Rabbim ne güzel mekanlarda ne güzel programlar yapmayı, hayal edemeyeceğimiz programlar yapmayı bizlere nasip etti. Bu nimetlerin şükrünü eda edersek Allah'ın izniyle kaynak noktasında hiç bir sıkıntının olacağını düşünmüyorum.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

1.5 milyon öğrenci, mezun, mensup ve gönüllüleriyle birlikte milyonlara ulaşan bir camianın ne insan kaynağı, ne maddi kaynak noktasında hiç bir sıkıntı yaşamayacağına inanıyoruz. İman ediyoruz. Kültür sanattan sorumlu genel başkan yardımcımızı huzurlarınıza davet edeceğim. Salonumuzun en gençlerinden, en dinamiklerinden ve yeni dönemde kültürü sanatı kendisine emanet ettiğimiz Erkam Aslanoğlu'nu da kürsüye davet ediyorum.

ERKAM ASLANOĞLU
GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Selamün Aleyküm, biz sahneye çıkıp genelde müzik yapıyoruz o yüzden konuşmaya çok alışık değilim. Başkanımın bir teklifi var onu sonrasında yapacağız. Aslında bizi temel meselemiz Müslümanlar olarak dünyayı güzelleştirmek. Bu da en başta gönüllerden başlıyor. Mimar Turgut Cansever'in bir ideali var, yaptığı bütün yapılarda dünyayı güzelleştirmekten bahseder, bunu da bir hadis-i şerife dayandırır. Bizim de yeni dönemde yapacağımız bütün kültür sanat faaliyetleri bu idealde olacak. Dualarınızı bekliyoruz.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Erkam Aslanoğlu, Grup Sancaktar'ın da solisti. İnşallah biraz sonra kendisinden Kardan Aydınlık isimli ezgiyi dinleyeceğiz. Şimdi yine genç-dinamik ve özellikle imam hatip gençliğinin nabzını tutan Öncü Spor'umuzun Başkanı Hüseyin Kara'yı davet etmek istiyorum. Hüseyin Başkanımız olimpiik koşucu olarak koşa koşa geliyor. Bu sene sporda da inşallah büyük

bir atılım gerçekleştireceğiz. Genel müdürümüz burada, onun huzurunda da söz vermiş olalım.

HÜSEYİN KARA
ÖNCÜ SPOR BAŞKANI

Selamün Aleyküm, hepiniz hoş geldiniz, safalar getirdiniz. Ben İstanbul İmam Hatip Lisesi 2005 mezunuyum. İstanbul Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği bölümünde eğitimimi tamamladım. Şu anda İstanbul Gençlik Spor İl Müdürlüğünde de spor uzmanı olarak görev yapıyorum. 5 sene İstanbul ve Ankara'da Personel Genel Müdürlüğünde görev yapmıştım. 1.5 senedir de İstanbul İl Müdürlüğündeyim.

Ben şunu söylemek istiyorum, bizim ilk hedefimiz bir sene içinde imam hatipli sporcu sayısının artırılması. Spor kulüplerimiz, dernekler yönetmeliğine göre kuruluyor, bazen bu kıstası kaçırabiliyoruz. Dernek kurulmasıyla spor kulübü olması arasında fark var. Biz en az bir branştan gençlik ve spor il müdürlüklerinden tescil almamız gerekiyor. Eğer siz bu spor kulüplerini gençlik spor il müdürlüklerine tescil ettirmedeniz taktirde lisans çıkarılmıyor. O yüzden imam hatipteki sporcu sayımızın artırılabilmesi için de muhakkak bu işlemi yapmamız gerekiyor.

Bizler, Anadolu'da özellikle her ilde gençlik ve spor kulübü kurup var olanları da güçlendirmek, olmayanlara bu konuda yardımcı olmak ve en azından 1 milyon 400 bin öğrencinin yüzde biri dahi olsa bir kısmını da lisanslayıp imam hatipteki yetenekli kardeşlerimizin bir yerlere gelmesine vesile olmak istiyoruz.

Bu sene biliyorsunuz olimpiyatlar yapıldı ve bugüne kadarki en yüksek madalya seviyesine ulaştık. İnşallah bir sonraki olimpiyatlarda imam hatipli sporcu kardeşlerimizin de derece alabilmelerini sağlamak istiyoruz. O yüzden de Anadolu'daki derneklerimize, kulüplerimize ihtiyacımız var.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Şu anda Türkiye'de imam hatip öğrenci sayımız olarak beşte bir diyoruz ortaokul ve liseyi baz aldığımızda, hedefimiz şu olacak inşallah; nasıl ki ortaokul ve lise klasmanını baz aldığımızda her beş öğrenciden biri imam hatipli ise lisanslı sporculardan da beş sporcudan birinin imam hatipli olmasını istiyoruz. Bir adım ötede olimpiyatlarda her beş madalyayı alan kardeşimizden birinin imam hatipli olmasını hedefliyoruz. İlk adımda, ilk hedefimiz bu olacak inşallah.

ÖNDER'in görünen yüzü, dışarıya bizi anlatan, imam hatipleri anlatan, bizim dışarıya dönük her başlığımızı üstelenen Basın Tanıtım Komisyonumuzun Başkanı İslam Şensöz başkanımızı huzurlarınıza davet ediyorum. Bu güzel organizasyon için de ayrıca teşekkür ediyoruz kendisine.

İSLAM ŞENSÖZ
GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Hayırlı günler, hepiniz hoş geldiniz. Bu hafta burada vakit geçirdiğimiz için kendimizi ev sahibi olarak hissediyoruz. Yılmaz başkanım bu görevi bize tevdi etti sağolsun. Basın tanıtım, medya tanıtım ya da yeni ismiyle kurumsal iletişim hepimizin sürekli ceplerinde, gözlerinin önünde, billboardlarda, televizyonlarda. Bu bizim için çok önemli bir alan. İnşallah derneklerimizin de bu alanı önemseyip hem üyeleriyle, hem gençleriyle aktif kullanmasını bekliyoruz. İnşallah daha detaylı görüşmeler yapacağız.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Bu iki günlük kurultay boyunca derneklerimizle en çok temas ettiğimiz, burada da Nazif Hocamıza ulaştırılan sorunlardan büyük bir kısmı eğitim camiamıza dönük, öğretmenlerimize dönük. Şimdi yeni dönemde öğretmenlerimizle kol kola gireceğimiz, omuz vereceğimiz Öğretmen Komisyonu Başkanı Mehmet Ali Kılıç abimizi de huzurlarınıza davet etmek istiyorum. İnşallah yeni dönemde Anadolu'yu öğretmenlerimizle kuşatacak, Anadolu irfanını gençlerimizin gönüllerinde yeşerteceğiz inşallah.

MEHMET ALİ KILIÇ
GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Hayırlı günler, hepiniz hoş geldiniz. Türkiye'nin dört bir yanından 81 il, yaklaşık 400 ilçeden buraya katılım var. İnşallah bu yeni dönemde malumunuz hepimiz gerek dernekler olarak gerekse de çocuk sahipleri veya yeğen sahipleri olarak bir şekilde eğitimle ilgili insanlarız. Öğretmen Komisyonu olarak burada temel iki amacımız var. Her derneğin bünyesinde aktif, işlevi olan bir Öğretmen Komisyonu oluşturmak, artı her okulumuzda yani 5 bin 200 okulumuzda, sistemimizin içinde, bize destek verecek bir öğretmen belirlemek. Bunları yaparken de gerek öğretmen komisyonlarımız gerekse de temsilci öğretmenimizi harekete geçirerek çeşitli organizasyonları birlikte yapacağız. İnşallah bu yeni dönemde 81 il ve 476 derneğimizin bünyesinde bu komisyonu kurmuş olacağız. Pazartesiden itibaren de hızlı bir şekilde alana inmiş olacağız.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Şimdi de eğitimin en önemli sacayağından biri olan Okul Aile Birliği Komisyonu başkanımızı huzurlarınıza davet edeceğim. 28 Şubat sürecinde onlarla bu mücadeleyi verdik. İmam hatiplerimizin varlık mücadelesini onlarla vermiş, imam hatiplerimizi onlarla ayakta tutmuştuk. Şimdi de şahlanışını yine Okul Aile Birliğiyle gerçekleştireceğiz. Muhammed Taha Tavman hocam huzurlarınızda.

MUHAMMED TAHA TAVMAN
GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Tüm misafirlerimizi sevgi ve saygı ile selamlıyorum. Okul aile birliği denince maalesef hep aklımıza para geliyor ve uzak duruyoruz. Eğitimin üç ayağı deniliyor; malum öğrenci ve öğretmen, fakat bu mekanizmayı içerde çalıştırabilecek en önemli unsur olan aileyi hep es geçiyoruz, uzak duruyoruz. İnşallah yeni dönemde tüm Türkiye'deki okullarımızda okul aile birliklerimizi kurmak, mevcut olanları da güçlendirmek, aileye yönelik çalışmalar yaparak idarecilerimizin önünü açmak için projeler gerçekleştireceğiz. Tüm il ve ilçe derneklerimizden bu konuda destek bekliyoruz inşallah. Allah'a emanet olun.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Muhammed Hocam teşekkür ediyoruz. En zor iş sizin ama en önemli görev de aileye düşüyor. Şimdi yine milyonlarca mezun ve mensuptan bahsediyoruz. Haliyle üye ilişkilerinden ve büyük ailemiz dediğimiz üyelerimizden bahsetmeden olmaz. Ömer Ceylan Abimiz yılların tecrübesiyle üye ilişkilerimizi, bu noktada inşallah bü-

tün derneklerimizi kurumsal hale getirecek. Ömer abimizi davet ediyoruz.

ÖMER CEYLAN
GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Selamün Aleyküm arkadaşlar, Gaziosmanpaşa İmam Hatip Lisesi mezunuyum. 18 yıl Gaziosmanpaşa İmam Hatipliler Derneği başkanlığını yaptım. Benim de soy ismim Ceylan ama Ceylan soy isminden dolayı burada değilim diye düşünüyorum. Abdullah Ceylan'la bir akrabalığım yok ama kardeşiz, din kardeşiyiz elhamdülillah. Ben 2005 yılından beri ÖNDER'de görev yaptım. Bir ara 8 yıl falan bırakmak zorunda kaldım ama tekrar döndüm. İbrahim Solmaz, Yusuf Ziyaettin Sula ile birlikte çalıştım, daha sonra Hüseyin Korkut ile uzun bir süre beraber çalıştık. Sonra da Halit Bekiroğlu ile bir süre, sonra Kamber Çal'ın son döneminde çalıştım ve şimdi de Abdullah Ceylan ile devam ediyoruz. Üye ilişkilerinden sorumluyum ben bu dönem. ÖNDER'in ve derneklerin az çok yapısını biliyorum. Belki gitmediğim hiç bir il kalmadı, birçok ilçeye de ziyaretlerde bulundum. O yapıyı tanıyorum, buraya baktığım zaman derneklerin de bir kısmını tanıyorum; onun için sizi yoracağım. Mezunlarına ulaşmayan, öğrencilerine ulaşmayan bir dernek biraz boş hükmündedir. Onun için bu dernekleri hep beraber mezunların da desteğini alarak ayağa kaldıracamız inşallah. Sizlerden destek bekliyorum.

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Eğitimden Sorumlu Genel Başkan Yardımcımız Ahmet Yapıcı hocamız geldi. Hocam sizi buraya alalım.

AHMET YAPICI GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Selamün Aleyküm. Konya Karapınar doğumluyum. Milli Eğitimde İstanbul Başakşehir’de çalışıyorum. Eğitim komisyonu görevini tevdi etti başkanımız bu dönem. Eğitim komisyonunun görevi şu; imam hatip okullarımızın ders müfredatı, eğitimleri, eğitim programları, bu süreçte karşılaştıkları zorluklar, onlara ilişkin çözüm önerileri bizim görevimiz bu. Biraz daha teorik diyeceğim, doğrudan sahadaki teşkilat gibi gençlik gibi değil ama teorik bir çalışma. Geçmişte biz imam hatip okullarımızın müfredatı ile ilgili raporlamalar yaptık, ilgili kurumlara sunduk. Bu yıl da yine bu çalışmayı yapacağız, hazırladığımız raporların ayağının yere basması lazım. Türkiye’nin her bölgesindeki her imam hatip okulunun yaşadığı sorunu sizlerden aldığımız verilerle raporlaştırıp ilgili kurumlara iletmemiz, önermemiz gerekiyor.

Geçmiş dönemde pandemi şartlarında bir çalıştay yaptık, inşallah bu dönem bir kısmı çevrimiçi, bir kısmı yüz yüze olmak üzere Türkiye’nin her bölgesinden öğretmen ve idarecilerimizin, mezun derneklerimizin sorumlularıyla bir çalıştay yapacağız. Buradan alacağımız verilerle sahada sorunlara önerilerimiz ne şekilde, ilgili kurumlara raporlamalar yapacağız inşallah. Şunu belirteyim çok kısa imam hatip okullarımızın üniversite giriş başarısında güzel sonuçlar aldık her taraftan. İmam hatip okullarına ortaokuldan geçiş noktasında özellikle başarılı öğrencilerimizin yönlendirilmesi konusunda zaman zaman sıkıntılarımız oluyor. Özellikle imam hatip ortaokullarından imam hatip lisesine geçiş aşamasındaki o yüzde 50’lik ortalamaı 60-70-80’lere nasıl çekebiliriz noktasında hem önerilerinizi alacağız, hem de çözüme yönelik ne tür çalışmalar yapacağız. Kurultayımızın hayırlı olmasını diliyorum.

ABDULLAH CEYLAN ÖNDER GENEL BAŞKANI

Teknoloji Komisyonu Başkanımız Bilal Benna Haksal, yurtdışında olduğundan dolayı, Dış İlişkiler Komisyonu Başkanımız Riad Domazeti de rahatsızlığından dolayı burada yok. Türkiye’de 18 uluslararası imam hatip lisesinde 88 ülkede öğrencimiz mevcut. Bu uluslararası imam hatiplerimizin haricinde diğer okullarda misafir öğrencilerimiz var, yurtdışında 24 ülkede 54 imam hatip okulumuz var. Bunların hepsini de Dış İlişkiler Komisyonumuzla kuşatmak istiyoruz. Bir komisyonumuzu sona bıraktım. ÖNDER serüvenine 2015 yılında Gençlik Başkanı olarak başlamıştım ve o dönem gençliğin abisi diyorlardı, o görevi Resul kardeşimize devretmiş oldum 2.5 yıl önce. Şimdi huzurlarınıza 1.5 milyon örgün eğitimde ve 1 milyonu aşkın üniversite öğrencimizi kapsayan gençlik başkanımız gençlerimizin abisi Resul başkanımızı davet etmek istiyorum.

RESUL ÇİFTÇİ ÖNDER GENÇLİK BAŞKANI

Selamün Aleyküm. Öncelikle teşekkürlerinizden ötürü hem hanımefendilere, hem beyefendilere teşekkür ediyorum. Allah razı olsun, ayağınıza sağlık. Bizleri burada ağırlayan Aksaray derneğimize, kıymetli valimize, rektörümüze çok teşekkür ediyoruz. ÖNDER İmam Hatipliler Derneği 63 yıllık bir çınar. Çınarı 5-6 yıllık bir gençliğe sığdırmak mümkün değil. Biz köklerimizden aldığımız ilhamla inşallah güçlü nesiller yetiştirme gayretiyle üç sacayağında çalışmalarımız şekillendiriyoruz. 800 bin imam hatip ortaokulu öğrencimiz, 600 bin lise öğrencimiz. Mezun olup üniversite okuyan genç kardeşlerimiz var, inşallah onları geleceğe güçlü bir şekilde hazırlamak, önümüzdeki süreçleri iman merkezli, ahlak merkezli şekillendirecek güçlü nesiller yetiştirme

gayretindeyiz. Yaklaşık 6 yıldır kültürden sanata akademiden eğitim faaliyetlerine kamplardan çeşitli butik projelere kadar birçok çalışmamız oldu. Bunların sonunda derdimizi gayemizi güçlü nesiller yetiştirmek olarak ifade ettik. İnşallah güçlü nesiller yetişir ve ülkenin göz aydınlığı olur. Teşekkür ediyorum.

ABDULLAH CEYLAN ÖNDER GENEL BAŞKANI

Resul Başkanım teşekkür ediyoruz, Allah razı olsun. Bugün 13 komisyonuyla, 600 derneğiyle, 1.5 milyon öğrencisiyle, 5 bin 200 okulu, milyonlara ulaşan mezun, mensup ve gönüllüsüyle Türkiye’nin en büyük, en güçlü ve en asil ailesinin mensupları olarak bugün yeni dönemin açılışı için kurultayımızda bir araya geldik. Buradan illerimize, ilçelerimize ve okullarımıza gideceğiz ve üstlendiğimiz sorumluluğu yerine getirmek için canhıraş bir şekilde çabalayacağız. İmam hatip okullarımızın bir adım öteye taşınması, hem akademik olarak hem nitelik olarak hem insani hem İslami vasıflarla donanması için en üst gayreti göstereceğinize inanıyorum.

18. İMAM HATIPLİLER
KURULTAYI

DEĞERLENDİRME

SABAHATTİN YAMAK
ÖNDER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Ben yaklaşık 7 yıldır ÖNDER ailesinin bir ferdi olarak çalışıyorum, belki bugüne kadar yaptığımız bütün kurultayların en coşkulu, en kalabalık ikinci gününe şahit oluyoruz. Ben hepinize teşekkür ediyorum. Yılmaz Başkanım ev sahipliği yaptınız, hassaten teşekkür ediyorum. Kusursuz bir organizasyon ve ev sahipliğini, Anadolu'nun irfanını en sıcak bir şekilde yaşattınız. Hassaten teşekkür ediyorum. Allah razı olsun. Rektör hocam, Allah razı olsun. Dünkü mesaj gayet güzel alınmış, alkışlardan bunu anlıyoruz. Bir teşekkür de hepiniz tek tek arandınız, Anadolu'nun dört bir yanından sizlerle iletişime geçtiler. Ben Teşkilat Komisyondaki arkadaşlarıma hepsine tek tek teşekkür ediyorum. Ve gelelim en büyük teşekkürü. Anadolu'nun dört bir yanından biletlerinizi alarak, uçaklarınıza binerek, arabalarınıza binerek gecenizi gündüzünüze katarak hiçbir dünyevi menfaat gözetmeden Anadolu'nun erleri olarak dualarınızla, selamlarınızla dört bir yandan geldiniz, sesimizi yükselttiniz sağolunuz, varolunuz. En büyük teşekkürü ve en büyük alkışı hak ediyorsunuz.

Allah razı olsun. ÖNDER, gücünü sizden alıyor. Hepinize tekrar teşekkür ediyoruz. Sağolunuz, varolunuz.

Kıymetli Dostlar; değerlendirme adı altında bugün son konuşmamızı yapacağız. Sizlere şunu asla söylemeyeceğim, teşkilatlanmanızı iyi yapın, şu komisyonunuzu oluşturun. Teknik hiçbir bilgiye girmeyeceğim arkadaşlar. Hepimiz bu işi gönüllü olarak yapıyoruz. Ailelerimizden, eşlerimizden, çocuklarımızdan, dostlarımızdan fedakarlık yapıyoruz. Gönüllüyük. Sizden tek bir şey rica ediyorum Allah rızası için gönüllü olarak yaptığımız işe gönlümüzü de verelim, aşkımızı da verelim, sevgimizi de verelim. Dostlarımızı sevelim, öğrencilerimizi sevelim, derneklerimizdeki kardeşlerimize sıkı sıkı sarılalım. 18'lik bir gencin aşkıyla sevelim ama Şeyh Edebali'nin bilgeliğini de üstüne katarak yolunuza devam edelim. Sevgi olmadan, inanmadan, dostluk olmadan, hasbi bir kardeşlik olmadan hiçbir şeyin bereketi olmaz dostlar.

Bugün ak saçlı büyüklerimiz, sakallı abilerimiz aramızda. Onların dönemlerinde belki bu kadar büyük salonlar, teşkilatlı yapılar, süslü büyük cümleler kurulmadı ama onların samimiyetiyle bugünlere gelindi. Tekrar tekrar asli unsurumuza, hasbiliğimize, dostluğumuza sıkı sıkı sarılarak, birbirimize sevgimizi, gönlümüzü vereceğimiz yeni bir dönem açmak zorundayız kıymetli dostlar. Modern dünya, iktidarlar, iktidarımız, paralarımız, makamlarımız hepimizi törpüledi. Gelineen noktada dün Nurullah Hocamızın da bahsettiği gibi toprağımıza, köklerimize geri dönme vakti. İnşallah bu yaşadığımız sıkıntılı süreçler, yaşadığımız imtihanların hepsi bizlere yeni kapılar, yeni ufuklar açacaktır. Daha önce hiç imtihanı vermediğimiz işlerle, olgularla imtihan olduk, sınavlar verdik, sınavlar kaybettik. Ama hepsinden inşallah dersler çıkararak, daha bin yıl sürecek milyonlarla sürecek bu kutlu davanın erleri olmayı Cenabı Allah bizlere nasip eylesin, istikametinden ayırmasın kıymetli dostlar.

Dün olduğu gibi bugün de tek gayesi Allah rızasını kazanmak olan insanlarla, bu toplulukla, bu salonda olmak o kadar mutluluk verici bir şey ki, bunu ancak damarlarınızda hissederek anlayabiliyorsunuz. Yolda gördüğüm bir abinin kovid olduğu halde kardeşçe sarılmasından anlıyorsunuz. Bir ablamızın hiç tanımadığı bir halde selam vermesinden bunu alıyorum ben. Hepinize teşekkür ediyorum, Allah razı olsun kıymetli dostlar.

Dert anlatmıyorum, dert anlatmaya-
cağım ama sizden bir şey rica ediyorum.
Anadolu'nun dört bir yanından geldiniz.
Buraya gelemeyen dostlarımız, abilerimiz,
ablalarımız var. Gidin onlara sarılın,
gidin onlara selamımızı iletin, ey küskün
kardeşim ey kenarda bekleyen ablam tekrar
kalkın ayağa ve bu kervanın tekrar
yola koyulma zamanı geldi. Küçüğümüzle,
büyüğümüzle, yaşlımızla, ak sakallımızla
tekrar bu kervanı yeniden hasbi duygularla
köklerine tekrar dönerek, imtihanlarını
tekrar vererek yeniden yol alma zamanı.

Yolculuk olacak, insanız eksiklerimiz,
kusurlarımız elbette ki olacak. Kıymetli

dostlar, bu dünyada Hz. Adem, Hz. Havva ve çocukları vardı, bütün dünya onların ama koskoca dünyada küçücük bir aileyken imtihan yaşadılar, sınav verdiler. Bizler elbette ki bir sınav geçiriyoruz, eksiklerimiz, kusurumuz, hatalarımız elbette ki olacaktır. Hatalarımızı görmeden, eksikliğimizi, kusurumuzu görmeden nefsimizi ayaklar altına alarak, varsa bir kusurumuz, eksikliğimiz gidip kardeşimize sarılarak, helallik isteyerek yol almak durumundayız. O da olmuyorsa dün Nurullah Hocamız çok güzel söyledi, o da olmuyorsa biz nefsimizi ayaklar altına alacağız o kardeşlerimize tekrar tekrar gideceğiz. Tekrar tekrar sarılacağız ve tekrar yolumuza devam edeceğiz.

Ben bu duygu ve düşüncelerle, bu güzel atmosferde sizlerle birlikte olmaktan büyük bir memnuniyet duydum. Allah razı olsun. Var olunuz, Rabbim sayılarınızı artırsın inşallah. Kazasız belasız burada 3 gün geçirdik. İnşallah tekrar ailemize, dostlarımıza ve imam hatip camiasına döneriz ve güzel işler yapmaya kaldığımız yerden devam ederiz. Ben bütün organizasyon heyeti adına, kurumlarımız adına, burada afiş asan genç kardeşimizden, çayımızı yapan ablamızdan, yere attığımız çöpü toplayan abimizden helallik istiyorum, hepinizi Allah'a emanet ediyorum. Esselamü Aleyküm. Programımız hayırlara vesile olsun kıymetli dostlar.

18. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI

SONUÇ BİLDİRGESİ

YAHYA BAKIR
SAKARYA ÖNDER BAŞKANI

ÖNDER İmam Hatipliler Derneği'mizin 63. kuruluş yıldönümünde 18. Kurultayımızı Aksaray'da gerçekleştirdik. Ev sahipliği ve misafirperverliği için Aksaray'a teşekkürlerimizi iletiyoruz.

ÖNDER Yönetim Kurulu üyelerimiz, komisyon üyelerimiz, mezun derneği başkanlarımız, gençlik başkanlarımız, okul aile birliği temsilcilerimiz, okullarımızın yönetici ve öğretmenleri, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, akademisyenler, bürokratlar ve siyasetçiler başta olmak üzere 1200'ün üzerinde katılımcıyla gerçekleştirilen 18. İmam Hatipliler Kurultayı'nda öne çıkan başlıkları kamuoyunun dikkatine sunuyoruz.

1. ÖNDER İmam Hatipliler Derneği olarak adalet ve merhamet erdemlerini misyonumuzu kuşatan temel şiarlarımız olarak ilan ediyoruz. Merhametsiz adaletin kör ve nobran, adaletsiz merhametin zayıf ve nakıs olduğu bilinciyle bu iki vicdani değer birbirinden ayrılamayacağı; birbirinin mütemmim cüzü olduğunu ifade ediyoruz.

2. Adalet ve merhametin insanlığın içinde bulunduğu küresel kaostan çıkışının anahtarı olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle ÖNDER, Rabbimizin Adl, Rahman ve Rahim isimlerinin tecellisi gereği adalet ve merhametle yoğrulmuş vicdanların sesi olmayı vazife bilecektir.

3. Milletimiz, çocuklarını bilgiyi irfanla buluşturan İmam Hatip okullarına göndererek bu kurumlara gönülden sahip çıkmıştır. Böylece bu okullar akademik eğitimin yanı sıra dini ve ahlaki eğitimin birlikte verildiği kurumlar olmuştur.

4. İmam hatip camiası olarak içinde bulunduğumuz çıkar odaklı dünyada kâra ve maddeye tevil edilemeyen her işin değersiz görülmesini reddediyoruz. Bu dünyanın geçici olduğunun farkında olan bizler, bilginin ve vicdani değerlerin hikmetle yoğrulmuş nesillere aktarılmasını en önemli misyonumuz olarak görüyoruz.

5. Bir yetimin başını okşamanın, bir yarayı sarmanın, bir fidanı büyütmenin, düşenin elinden tutup kaldırmanın, dostça bir tebessümün, tanıdığına tanımadığına selam vermenin, bir insanın hidayetine vesile olmanın, bir hastayı ziyaret etmenin, anne ve babaya hürmetle hizmet etmenin her türlü başarıdan daha öncelikli olduğuna inanıyoruz.

6. Harama el uzatmamanın, ölçü ve tartıyı gözetmenin, liyakati esas almanın, hikmetle hükmetmenin, doğru şahitlik etmenin, her şartta ve herkese karşı adaleti gözetmenin, adaletin takvaya en yakın fazilet olduğunu bilmenin erdemli bir neslin en önemli hazinesi olduğunu beyan ediyoruz.

7. Peygamber Efendimizin (sav) ifadesiyle İslam fitratı üzerine doğan çocuklarımızın adalet ve merhamet gibi temel vicdani değerlere doğuştan sahip olduklarının altını tekrar çizerek, imam hatip camiası olarak bu temel değerleri yüceltecek faaliyetleri öncelemeye devam edeceğiz.

8. İmam hatip davası birçok farklı paydaşın aynı mefkure etrafında ortaklaşa çalışması ile yükselecektir. Bu nedenle "güçlü dernek, güçlü gelenek, güçlü gelecek" ilkemiz uyarınca başta mezun derneklerimize, okul idarecilerimize, velilerimize, okul aile birliklerimize, yüksek öğretim kurumlarımıza ve diğer paydaşlarımıza önemli sorumluluklar düşmektedir.

9. ÖNDER, imam hatip davasının bütün nesillere ve çağlara ulaşması için fedakârane çalışmalarını sürdürecektir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur...

18. İMAM HATIPLİLER
KURULTAYI

TEŞEKKÜR KONUŞMASI

ABDULLAH CEYLAN
ÖNDER GENEL BAŞKANI

Tekrar Selamün Aleyküm, Kıymetli Misafirler, Kıymetli Gönül Dostlarımız, Allah'a hamdolsun 2021-2022 eğitim öğretim sezonunun bizler açısından başlangıcı yapılmış oldu. İki günlük kurultayımızın son gününü ve kapanışını da bitirmiş olduk. Şimdi noktayı koyacağız, programımızı bitireceğiz. Bütün herkesi evine Anadolu'nun farklı noktalarına uğurlayacağız.

Dünyayı güzelleştirmek, gençlerimizin gönüllerine dokunmak, onları bir adım öteye taşımak için hepimiz emanetlerimizi sırtlandık, sorumluluklarımızı üstlendik, evlerimize, okullarımıza, gençlerimize geri dönüyoruz. Rabbim ayaklarımızı sabit kılsın, rabbim bizleri yolundan ayırmasın. İki gün boyunca gördük ki imam hatipli olmak günün adamı olmak değil hakkın ve hakikatin adamı olmakla eş değerdir. Gerçekten doğru olanı söylemek, popüler olanı söylemektense doğru olanı söylemek imam hatipli olmanın gereklerindedir. İnşallah bir yıl boyunca adaleti ve merhameti yüreklerimize işleyecek gençlerimize taşıyacak bir başlığı bir emaneti sırtlandık. Rabbim bizleri bu noktada muvaffak kılsın.

Ben katılımlarından dolayı bütün ille-
rimize, ilçelerimize, hocalarımıza, idare-
cilerimize, canı gönülden teşekkür ediyorum. Rabbim sizlerden razı olsun. Rabbim bizleri diniyle yüceltsin ve diniyle yücelmeyi de bizlere nasip etsin. Sağ olun, var olun, Allah'a emanet olun.

önder
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

1958

*adalet ve
merhametle*